

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra informačních technologií

Diplomová práce

E-government a otevřená data ve státní správě

Bc. Jiřina Jandová

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jiřina Jandová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

E-government a otevřená data ve státní správě

Název anglicky

E-government and open data in state administration

Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce je návrh metodiky analýzy a výběru dat vhodných publikování v otevřeném formátu dat u zvoleného subjektu veřejné správy.

Dílní cíle diplomové práce jsou:

- vymezení oblasti otevřených dat ve veřejné správě České republiky ve vztahu k eGovernmentu,
- analýza omezení a rizik v oblasti zveřejňovaných dat veřejné správy ve formátu otevřených dat,
- návrh postupů řešení publikace otevřených dat ve veřejné správě a jejich ověření na vybraném subjektu veřejné správy České republiky.

Metodika

Diplomová práce se zabývá problematikou eGovernmentu a otevřených dat ve veřejné správě v České republice, historií, vývojem, současným stavem a nejbližší budoucností. Sleduje též srovnání eGovernmentu České republiky s ostatními zeměmi EU, podle indexů vyspělosti a podle úrovně pokrytí služeb, charakteristiku a vlastnosti otevřených dat. Dále je zaměřena na návrh postupů při analýze a výběru dat pro publikování ve formátu otevřených dat. V praktické části práce je provedeno ověření správnosti řešení na vybraném subjektu veřejné správy. Práce je založena na studiu informačních zdrojů, analýze současného stavu v konkrétním subjektu veřejné správy a diskusi s odborníky.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Veřejná správa, Samospráva, eGovernment, Otevřená data, Web, Datový katalog, CKAN, Linked Open Data, Státní orgány, Datové registry, Datové schránky, Czech POINT, Datová množina, eJustice, Elektronický podpis, Europe+, Open Knowledge Foundation, The Sunlight Foundation, Strategie SA, Index EDGI

Doporučené zdroje informací

- HALÁSKOVÁ, Martina. Veřejná správa a veřejné služby v zemích Evropské unie. 1. vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2012, xiv, 181 s. Series on advanced economic issues, vol. 13. ISBN 978-802-4828-084.
- HENDRYCH, Dušan. A KOLEKTIV. Právní slovník: 3. Podstatně rozšířené. Praha: C.H.Beck, 2009. 1459 s. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1
- CHLAPEK, Dušan, Jan KUČERA, Martin NEŠASNÝ, Tomáš KROUPA a Vladimír WAIS. Koncepce katalogizace otevřených dat VS ČR: zkrácená verze. Korupce.cz [online]. Praha, Dostupné z: <http://1url.cz/ufY0>
- Lidinský, V. et al.: eGovernment bezpečně. Praha: Grada, 2008. 145 s. ISBN 978-80-247-2462-
- MATES, Pavel a Vladimír SMEJKAL. E-government v České republice: právní a technologické aspekty. 2., podstatně přeprac. a rozš. vyd. Praha: Leges, 2012, 464 s. Teoretik. ISBN 978-80-87576-36-6. Ministerstvo vnitra České republiky, <http://1url.cz/jZ6R>
- PEKÁRKOVÁ, Jitka. Veřejné finance: Teorie a praxe. 1. vyd. Praha: Wolters Kulwer Česká republika, 2011. 642 s. ISBN 978-80-7357-698-1
- Peterka, J.: Český eGovernment má nový strategický rámec. Bude online komunikace povinná? [online] Vydáno 22. 7. 2013. Dostupné z WWW: <http://1url.cz/OZ63na/>
- ŠPAČEK, David a Vladimír SMEJKAL. EGovernment: cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2012, 464 s. Teoretik. ISBN 978-807-4002-618.
- Štědroň, B.: Úvod do eGovernmentu v České republice: právní a technický průvodce. 1. Vydání. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. 172 s. ISBN 978-80-87041-25-3
-

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Miloš Ulman, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra informačních technologií

Elektronicky schváleno dne 2. 11. 2015

Ing. Jiří Vaněk, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 04. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci " E-government a otevřená data ve státní správě" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Miloši Ulmanovi, Ph.D., za to, že přijal vedení mé práce, a také za velmi cenné rady a připomínky.

E-government a otevřená data ve státní správě

Souhrn

Tato práce nahlíží na problematiku otevřených dat a eGovernmentu jak z pohledu České republiky, tak i z pohledu zemí ležících v Evropské unii. Věnuje se zde pozornost jednak historii, jejich vývoji, současnému stavu i budoucnosti. Práce se dále zabývá vlastnostmi a charakteristikou otevřených dat. Porovnává eGovernment ČR podle Open Data Index s členskými zeměmi EU. Poslední část se zaměřuje na metodiku analýzy a výběrem dat pro publikování ve formátu otevřených dat. Její aplikace a ověření správnosti budou demonstrovány na příkladu vybraného subjektu státní správy a samosprávy České republiky.

V teoretické části bude popsána problematika eGovernmentu v České republice, jeho historie, vývoj, současný stav, srovnání s EU a strategie eGovernmentu v České republice. Praktická část práce prověří otevření datových sad na konkrétním úřadu - České správě sociálního zabezpečení dvěma metodami a to bottom-up, tj. zdola nahoru a top-down, tj. ze shora dolů, navrhne metodický postup řešení publikace veřejných dat veřejné správy a jeho ověření na konkrétním úřadu.

Přínos této práce je ucelený pohled na otevřená data a srovnání s EU, navržením metodického rámce pro výběr otevřených dat státní správy, jejich publikace a ověření na konkrétním subjektu.

Klíčová slova: Státní správa, eGovernment, Otevřená data, Web, Datový katalog, Datová sada, Open Knowledge Foundation, Strategie SA, Index EDGI, ČSSZ, OSSZ.

E-government and open data in state Administration

Summary

This diploma thesis focuses on the problematics of eGovernment and open data. Thesis assesses the situation in the Czech Republic as well as in countries of European Union. The opendata and eGovernment history, its developments, current state and outlook for future are described. The thesis aims to analyze the characteristics of opendata and compares eGovernment in the Czech Republic with other countries of European Union according to Open Data index. In the last section of this work, selection of the proper data for publication in the open format data is discussed. Its implementation and validation is demonstrated with the example of selected institution in the Czech Republic.

In the theoretical part of this thesis problematics of eGovernment in the Czech Republic is discussed. The analytical part assesses the open data publication by the Czech ministry of social security administration. Analysis is conducted using bottom up and top down methods.

The benefits of this diploma thesis is the overview of the eGovernment and open data format publications in the Czech Republic and its comparison with other European countries and creation of the methodical framework for choosing the correct data for open data format publication.

Keywords: State Administration, eGovernment, Open Data, Web, Data Catalogue, Data Set, Open Knowledge Foundation, Strategy SA, Index EDGI, the CSSA, Social Security Administration

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	13
3.1 Vymezení pojmů	13
3.1.1 eGovernment.....	13
3.1.2 Veřejná správa a veřejný sektor.....	13
3.1.3 Open Data - otevřená data	14
3.1.4 Zveřejňovaná data státní správy	15
3.1.5 Státní správa - katalogizace jejích dat.....	16
3.2 eGovernment v České republice	18
3.2.1 Historický vývoj	18
3.2.2 Současný stav.....	20
3.2.3 Legislativa.....	24
3.2.4 Rozvoj eGovernmentu a strategie České republiky.....	25
3.3 Současný stav eGovernmentu ČR v porovnání se zeměmi EU	28
3.3.1 SWOT analýza stavu eGovernmentu České republiky.....	28
3.3.2 Doporučení.....	29
3.3.3 Otevřená data	30
3.3.4 Evropská unie a otevřená data	30
3.3.5 Současné aktivity v České republice	32
3.3.6 OpenData.cz.....	33
3.3.7 Publikování dat státní správy České republiky.....	33
3.3.8 Katalogizace otevřených dat ve státní správě České republiky	34
3.3.9 Rizika otevřených dat a jejich omezení	34
3.3.10 Výzvy pro státní správu a samosprávu	35
4 Vlastní práce	40
4.1 Otevřená data na portálu ČSSZ.....	41
4.1.1 Zveřejněná data na portálu a jejich analýza.....	42
4.1.2 Strukturované rozhovory s uživateli a jejich realizace	42
4.1.3 Prozkoumání oblasti dat portálu ČSSZ.....	43
4.1.4 Určení rizik datových oblastí na portálu ČSSZ	44
4.1.5 Výběr datových sad a určení pracnosti	44

4.1.6	Celkové zhodnocení analýzy	44
4.2	Návrh metodiky výběru dat na portálu ČSSZ	45
4.2.1	Nalezení oblastí zdrojů dat	45
4.2.2	Nalezení datových sad	51
4.2.3	Analýza vhodných datových sad k publikování	54
4.2.4	Selekce datových sad	56
5	Výsledky a diskuse	59
5.1	Průzkum mezi klienty a vedoucími odborů	59
5.1.1	Průzkum mezi klienty OSSZ Plzeň - sever	59
5.1.2	Průzkum mezi vedoucími odborů na OSSZ Plzeň - sever	61
5.2	Ověření metodiky výběru dat portálu ČSSZ	63
5.2.1	Oblasti datových zdrojů a jejich identifikace	64
5.2.2	Datové sady a jejich identifikace	64
5.2.3	Datové sady a vhodnost publikování	66
5.2.4	Výběr správných datových sad	67
5.3	Odhad nákladů provozu projektu	70
5.4	Porovnání analýzy otevřených dat z hlediska přístupů	71
6	Závěr.....	73
7	Seznam použitých zdrojů	75

Seznam obrázků

Obrázek 1: Řízení veřejného sektoru	14
Obrázek 2: CKAN- Český datový katalog	17
Obrázek 3: Národní katalog otevřených dat	17
Obrázek 4: Schéma systému základních registrů ČR	20
Obrázek 5: Schéma vládní strategie Smart Administration v období 2007–2015	21
Obrázek 6: eGon živý organismus veřejné správy	23
Obrázek 7: Klaudie Egonova nová partnerka	23
Obrázek 8: Analýza stavu eGovernmentu České republiky pomocí SWOT analýzy	28
Obrázek 9: Schéma procesu publikace dat	33
Obrázek 10: Open Data Index žebříček Top 21 zemí	36
Obrázek 11: Česká Republika – Open Data Index	37
Obrázek 12: Postup analýzy dat metodou bottom-up	41
Obrázek 13: Stránka portálu ČSSZ	42
Obrázek 14: Základní datová struktura IS ČSSZ	43
Obrázek 15: Postup analýzy dat metodou top-down jak je vidí autor práce	45
Obrázek 16: Architektura informačního systému podle autora práce	46
Obrázek 17: Životní situace podle ČSSZ	48
Obrázek 18: Logická struktura procesů ČSSZ	50
Obrázek 19: Oblasti dat podle autora obecně vhodných dat k otevření	51
Obrázek 20: Standardizace agend ve vazbě na procesní modelování	53
Obrázek 21: Bottom-up, analýza zdola nahoru podle autora.....	71
Obrázek 22: Analýza shora dolů top-down podle autora	71

Seznam tabulek

Tabulka 1: Srovnání využití internetu směrem k veřejné správě mezi EU a ČR	27
Tabulka 2: Porovnání životních situací v EU, Velké Británii a České republice	47
Tabulka 3: Jednotlivá rizika s ohledem na jejich závažnost tak jak je vidí autor práce	57
Tabulka 4: Výsledky průzkumu mezi klienty OSSZ Plzeň - sever	59
Tabulka 5: Průzkum mezi vedoucím odborů na OSSZ Plzeň - sever.....	62
Tabulka 6: Vybraných datových sad a jejich vlastností dle nastolených otázek	66
Tabulka 7: Vybrané sady a jejich rizikovost	68
Tabulka 8: Vybraných datových sad jejich vhodnost publikace	68
Tabulka 9: Odhad financování projektu otevření dat na OSSZ Plzeň - sever	70
Tabulka 10: Výhody a nevýhody obou přístupů z pohledu autora této práce	72

1 Úvod

Informace a data jsou výnosným obchodním artiklem 21. století. Informační systémy, které tyto informace nejen přenášejí, ale i třídí, jsou již delší dobu využívány ve státní i soukromé sféře. Z těchto informací lze činit doporučení a závěry pro koncové uživatele. Proto probíhá elektronizace veřejné správy v podobě eGovernmentu a otevřených dat, jejichž cílem je spolehlivější, levnější a rychlejší poskytování služeb státní správy a samosprávy široké veřejnosti a tím větší otevřenosti veřejné správy k občanům.¹

Tato práce má nabídnout ucelený pohled na problematiku eGovernmentu a otevřenosti dat v rámci České republiky, které nám poskytuje státní správa. K eGovernmentu se stále více přihlašují státní úřady zemí v Evropské unii, ale zasáhl i ostatní země za hranicemi evropské unie, a tak se stává světově velmi oblíbeným pojmem.

Otevřená data jsou informace, které mají za cíl zlepšit komunikaci veřejnosti se státní správou, ale i mezi samotnými státními úřady. Data jsou zveřejněna ve strojově čitelném formátu a odráží se v nich organizace státní správy. Data, jež jsou poskytována, významně slouží ke zvýšení efektivity státní správy, přiblížení ke svým klientům a zprůhledňují činnosti státní správy a tím odhaluje možnou korupci.

Diplomová práce obsahuje náhled na téma eGovernmentu a otevřených dat, jejich vlastností, vzájemné propojení a srovnání se zeměmi v Evropské unii. Dále budou zpracována určitá doporučení, dle kterých by měla státní správa směřovat svou činnost. V práci je ověřena správnost metodiky na vybrané organizaci státní správy České republiky. Pro tuto diplomovou práci byla vybrána Česká správa sociálního zabezpečení - ČSSZ.

Je zde snaha zajistit prostor pro vyjádření dané organizace, ale i jejích klientů. Jedná se o kombinaci autorových teoretických znalostí, dat zjištěných pomocí dotazníků a osobními rozhovory.

¹ ŠTĚDRONĚ, Bohumír: Úvod do eGovernmentu v České republice: právní a technický průvodce. 1. Vydání, Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. s 9. ISBN 978-80-87041-25

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je návrh metodiky analýzy a výběru dat vhodných publikování v otevřeném formátu dat u zvoleného subjektu veřejné správy.

Dílčí cíle diplomové práce jsou:

- vymezení oblasti otevřených dat ve veřejné správě České republiky ve vztahu k eGovernmentu
- analýza omezení rizik v oblasti zveřejňovaných dat veřejné správy ve formátu otevřených dat
- návrh postupů řešení publikace otevřených dat ve veřejné správě a jejich ověření na vybraném subjektu veřejné správy České republiky

V teoretické části bude popsána problematika eGovernmentu v České republice, jeho srovnání s EU a nastolená strategie vládou ČR. V praktické části budou provedeny dvě analýzy daného subjektu a dotazníkové šetření řešené problematiky

2.2 Metodika

Metodika práce je postavena na studiu informačních zdrojů, analýze odborné literatury, současného stavu ČSSZ, jakožto konkrétního subjektu veřejné správy a diskusí s odborníky a veřejností.

Praktická část je postavena na vypracování analýzy možnosti publikování datových sad ve formátu otevřených dat na příkladu konkrétní organizace státní správy, České správy sociálního zabezpečení - ČSSZ, návrhu metodického postupu řešení publikace veřejných dat státní správy a jeho ověření na konkrétním úřadu. Budou zde použity dva přístupy k analýze dat. Prvním přístupem bottom-up, tj. zdola nahoru bude na základě průzkumu zjištěno, co požadují klienti Druhý přístup top-down, tj. shora dolů se bude řídit pokyny ČSSZ, Ministerstva práce a sociálních věcí. Součástí analýzy jsou dvě dotazníková šetření, směřující k vedoucím odborů Okresní správy sociálního zabezpečení Plzeň - sever a k jejich klientům, se zaměřením na problém způsobu komunikace a otevřených dat v této organizaci. Cílem šetření je vyselektování datových sad a ověření možnosti jejich publikace ve formátu otevřených dat. Na základě porovnání šetřených výsledků a teoretických poznatků budou vyvozeny závěry a doporučení k této práci.

3 Teoretická východiska

3.1 Vymezení pojmů

Zde jsou vysvětleny základní pojmy, se kterými je nutné se před čtením této práce seznámit. Tato kapitola umožní lepší orientaci a snadnější pochopení dané problematiky.

3.1.1 eGovernment

Nejprve je vhodné uvést definici, která nejlépe vyhovuje výzkumnému záměru:

„eGovernment je využití informačních technologií pro zajištění výměny informací veřejných institucí s občany, soukromými organizacemi a jinými veřejnými institucemi za účelem poskytování rychlých, kvalitních a dostupných služeb a zvyšování efektivity jejich vnitřního fungování.“²

Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ze kterého eGovernment vychází, byl vyhlášen jako zákon č. 300/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů,³ ze dne 19. 8. 2008. Někdy se též nazývá eGovernment Act, neboli zákon o eGovernmentu a nabyl účinnosti 1. 7. 2009. Tento zákon si kladl za cíl vytvořit příznivé podmínky pro vzájemnou elektronickou komunikaci státních organizací, ale i mezi státní správou a jejich klienty. Též se tímto zákonem umožní vedení elektronických spisů ve správním řízení.

Poslání eGovernmentu lze vystihnout v několika větech:

- zlepšit výkon státní správy a její vztah k veřejnosti
- ve vztahu k občanům zajistit otevřenost státní správy a samosprávy
- rychleji, levněji a spolehlivěji poskytovat služby nejširší veřejnosti⁴

3.1.2 Veřejná správa a veřejný sektor

Veřejnou správu je možné definovat jako správní úřad. Veřejnou správu lze rozdělit na státní správu a samosprávu. Státní správu spravují většinou státní orgány. Samospráva je vykonávána orgány zájmové nebo profesní samosprávy a orgány územních celků. Zbylou veřejnou správu např. Českou tiskovou kancelář, Českou národní banku, Všeobecnou zdravotní pojišťovnu, vykonávají instituce s právní subjektivitou.⁵

²LIDSKÝ, Vít, Ivana ŠVARCOVÁ, Petr BUDIŠ, Zbyněk LOEBL a Barbora PROCHÁZKOVÁ. eGovernment bezpečně. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. s. 7. ISBN 978-80-247-2462-1

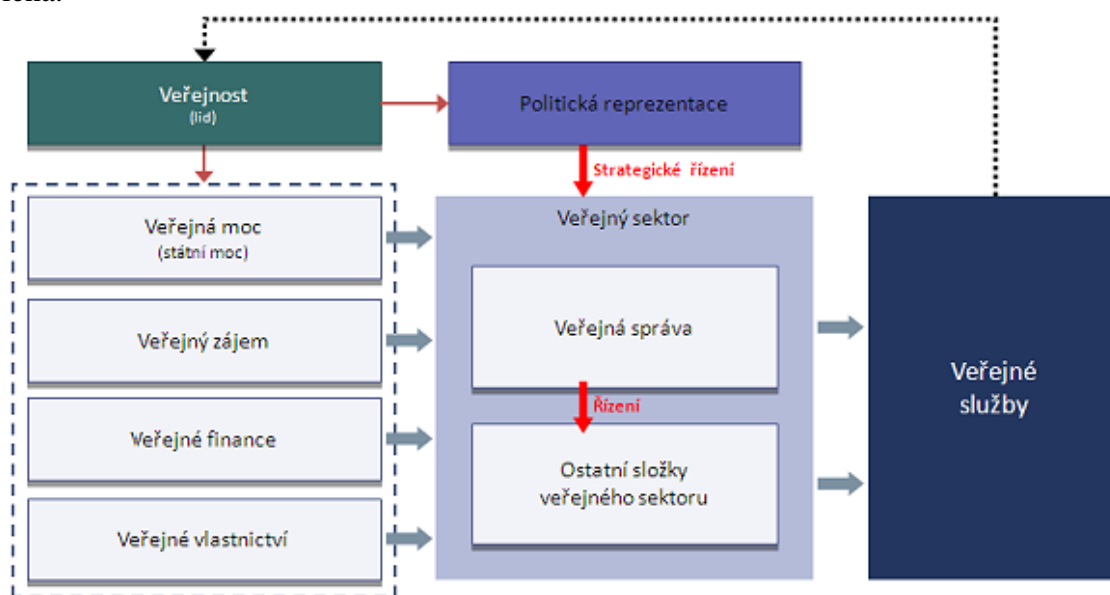
³Zákon č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 17. 07. 2008, Platnost od 19. 08. 2008, Účinnost od 01. 07. 2009 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/IttrD>

⁴ŠTĚDRŇ, Bohumír: Úvod do eGovernmentu v České republice: právní a technický průvodce. 1. Vydání, Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. s. 9. ISBN 978-80-87041-25

⁵HENDRYCH, Dušan. A KOLEKTIV. Právní slovník: 1. Podstatně rozšířené. Praha: C. H. Beck, 2001. s. 1012. Beckovy odborné slovníky. ISBN 80-7179-360-4.

Výkonným aparátem veřejného sektoru je veřejná správa, která je jedním z veřejných statků řídicí ostatní složky veřejného sektoru.⁶

Veřejný sektor je část národního hospodářství financovaný z národních zdrojů. Skládá se ze škály různých organizačních forem. Veřejný sektor zahrnuje například systém regulačních opatření vlády, které lze zařadit mezi subjekty nehmotného charakteru, tak i subjekty elektronického charakteru. Jeho úkolem je ochrana slabších, veřejného zájmu a v neposlední řadě maximalizace užítku pro společnost. Veřejné statky zajišťuje veřejný sektor z veřejných zdrojů.⁷ Obrázek č. 1 ukazuje veřejný sektor poskytující občanům veřejné služby. Jejich poskytování řídí politická reprezentace, která byla řádně zvolena.

Obrázek 1: Řízení veřejného sektoru⁸

3.1.3 Open Data - otevřená data

Nezisková organizace, která podporuje otevřené znalosti, včetně otevřeného obsahu a otevřených dat se nazývá Open Knowledge Foundation a ukazuje, jak lze otevřená data vymezit jako data, jež mohou uživatelé použít pro libovolné účely. Pokud bude uveden při šíření a užití těchto dat jejich autor, mohou se dále publikovat, a oprávnění pro nakládání s daty budou i pro další uživatele zachovány.⁹

Open Knowledge Foundation uvádí jako nutnost správné otevření dat po právní i technické stránce. Právní otevřenost zajišťuje zpřístupnění dat za dodržení vhodných

⁶ PEKÁRKOVÁ, Jitka. Veřejné finance: Teorie a praxe. 1. vyd. Praha: Wolters Kulwer Česká republika, 2011. 642 s. ISBN 978-80-7357-698-1.

⁷ SLOVNÍK: nejčastěji používaných zdrojů ve veřejné správě. Svs.institutpraha.cz [online]. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2008-2015, 11.4.2014 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://1url.cz/sfPB>

⁸ Veřejný sektor: Princip řízení veřejného sektoru. ManagementMania.com. [online]. 2011-2013, 20. 04. 2013 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://1url.cz/cfPE>

⁹ Open Knowledge Foundation: Open Data Handbook Documentation. Opendatahandbook.org [online]. 2011 [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://1url.cz/yxgF>

podmínek jejich užití. Jedná se o licence, které umožňují užití dat a jejich šíření. Tyto podmínky však nesmí omezovat uživatele nad rámec, který stanoví Definice otevřenosti tzv. Open Knowledge Definition.¹⁰ Technická otevřenost podle Open Knowledge Foundation spočívá v poskytnutí dat ve strojově čitelném formátu v úplné verzi za minimálně možné náklady. Pokud je obsah databáze poskytnut úplný, jsou data považována za úplná.

Americká nezisková organizace The Sunlight Foundation ještě podrobněji vymezuje jejich otevřenost ve vztahu k veřejné správě a jejím otevřeným datům. Otevřená data použitá ve státní správě a samosprávě by měla být úplná, původní, strojově čitelná, snadno dostupná, zveřejněná bez zbytečného odkladu, neomezeně přístupná, používající otevřené standardy tj. standardy s volně dostupnou specifikací. Státní správa a samospráva by měla zpřístupňovat otevřená data za jasně definovaných podmínek, stále dostupná pro uživatele za předpokladu minimálních nákladů na jejich získání.^{11 12}

Linked Open Data neboli otevřená propojitelná data jsou otevřená data, jež využívají principy Linked Data, tedy propojitelných nebo též propojených dat.¹³ Propojená data využívají stejné principy jako data propojitelná. Propojitelná data jsou na propojení pouze připravena na rozdíl od dat propojených, která jsou již na jiná, souvisejí data skutečně připojena. Hlavní myšlenkou pro propojená data je propojení souvisejících dat na webu pomocí odkazů, tak jako je tomu u webových stránek. Odkazy mezi propojenými daty oproti odkazům mezi webovými stránkami představují vzájemný vztah, a tím jsou data vsazena do vzájemného kontextu.¹⁴

3.1.4 Zveřejňovaná data státní správy

Státní správa a samospráva celosvětově vytváří velké množství dat. Data se mohou využít pro různé účely jak v soukromém tak veřejném sektoru. Příkladem využití těchto dat je například zpracování studií a analýz, propojení dat z různých zdrojů a jejich obohacení. Data se využívají i k vytváření aplikací, jež umožňují uživateli nejrozličnějším způsobem s těmito daty pracovat s cílem vytvářet z těchto dat informace.

Státní správa ČR prostřednictvím svých webů většinu svých dat publikuje, popř. lze data získat na základě Zákona o svobodném přístupu k informacím č.106/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.¹⁵ Zveřejňování otevřených dat způsobem, který nevyhovuje

¹⁰ Open Definition: Otevřená definice - definice otevřených znalostí. Opendefinition.org [online]. Verze 2.0. [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://1url.cz/zfPa>

¹¹ Sunlight Foundation: Ten Principles for Opening Up Government Information. Sunlightfoundation.com [online]. 2010, 14. 11, 2012 [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://1url.cz/JfPh>

¹² PECHA, Tomáš. Standardy otevřených dat: Co jsou otevřená data? In: Opendata.gov.cz/ [online]. Praha: Public Domain, 2015 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <http://1url.cz/2ttAd>

¹³ BERNERS-LEE, Tim. Design Issues: Linked Data. W3.org [online]. 18. 6. 2006, 18. 06. 2009 [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://1url.cz/FfPX>

¹⁴ BIZE, Christian, Tom HEATH a Tim BERNERS-LEE. Linked Data: The Story So Far. Tomheath [online]. International Journal on Semantic Web and Information Systems, 2009 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://1url.cz/ZfPn>

¹⁵ Zákon 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 11. května 1999 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/Wttrh>

definici otevřených dat, je technicky a časově náročné. Někdy je zveřejnění dat tímto způsobem technicky neproveditelné.

Způsob zveřejnění otevřených dat musí splnit tyto podmínky:

- přehlednost - pro usnadnění vyhledávání katalogizace datových sad
- otevřenost technická - standardně strojově čitelný formát pro zveřejněná data
- otevřenost právní - zveřejnění dat vždy pod ověřenou licenci
- původnost a dostupnost - datové sady zveřejňovat jako jeden celek, nezveřejňovat statistiky, ale data, ze kterých se dají statistiky zpracovat, kromě dat kde to vyžaduje zákon
- nesmí být v rozporu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů, a dalšími zákony, např. Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací, ve znění pozdějších předpisů, nebo zákon č. 148/1998 Sb., o utajovaných skutečnostech, ve znění pozdějších předpisů.^{16 17}

3.1.5 Státní správa - katalogizace jejích dat

Napříč úrovněmi světové státní správy se lze setkat s různými datovými katalogy, pro které jsou používány různé nástroje. Nejčastěji rozšířeným nástrojem je Comprehensive Knowledge Archive Network pro správu otevřených dat, o jehož Český katalog - CKAN se postarala iniciativa OpenData.cz.¹⁸ Další nástroje jsou vytvořeny přímo na míru příslušné organizaci, která datové katalogy zveřejňuje, např. Ministerstvo financí.¹⁹

Data publikovaná na webu, jsou uspořádána v datovém katalogu z důvodu snadného nalezení a dostupnosti. Klíčovými požadavky na otevřená data jsou hned po přístupnosti na webové stránky naležitelnost a přehlednost. Pokud data běžný uživatel nenajde, a to ani s pomocí webového vyhledávače, pak data jako by neexistovala a jsou běžnému uživateli skryta. A právě k vyřešení tohoto problému slouží datové katalogy, které pomáhají data vyhledat a uspořádat tak, aby se staly viditelnými běžnému uživateli.²⁰

Koncepce pro katalogizaci otevřených dat státní správy České republiky je dokument, jehož vznik se datuje na období květen až červen 2012. V týmu řešitelů se nacházeli odborníci z veřejné správy Ministerstva vnitra ČR a akademické sféry Matematické i fyzikální fakulty Univerzity Karlovy, Vysoké školy ekonomické v Praze. Jedním z výstupů tohoto projektu vznikl experimentální katalog dat státní správy a samosprávy ČR - CKAN, jehož webová uvítací stránka je uvedena na obrázku č. 2.²¹

¹⁶ Opendata CZ: Proč otevřená data. Opendata.cz: Otevřená datová infrastruktura [online]. [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://1url.cz/afcK>

¹⁷ HALÁSKOVÁ, Martina. Veřejná správa v české republice a v zemích EU. 1. vyd. Ostrava: VŠB-Technická universita Ostrava, 2006. 177 s. ISBN 80-248-1266-5.

¹⁸ CKAN Czech Republic. datablog.cz [online]., 2012 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://1url.cz/Ofcz>

¹⁹ Otevřená data: Ministerstva financí ČR. MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Data.mfcr.cz/cs [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://1url.cz/i0qf>

²⁰ Katalog dat České republiky. MYNYRZ, Jindřich. Datablog.cz: Prostor pro kreativní práci s informacemi [online]. 9. 3. 2012 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://1url.cz/Ofcz>

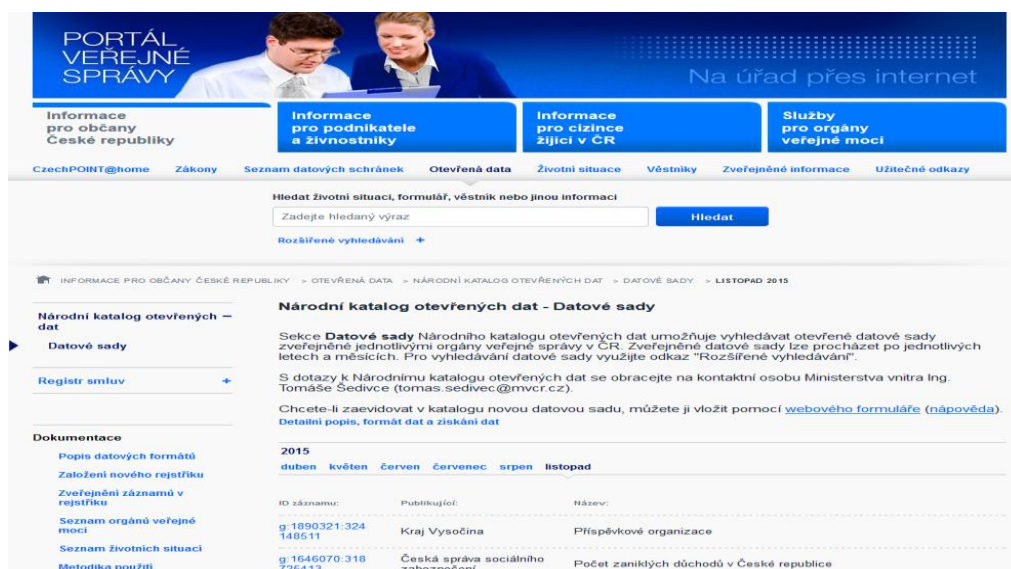
²¹ CHLAPEK, Dušan, Jan KUČERA, Martin NEČASKÝ, Tomáš KROUPA a Vladimír WAIS. Koncepce katalogizace otevřených dat VS ČR: zkrácená verze. Korupce.cz [online]. Praha, 2012 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://1url.cz/ufY0>

Obrázek 2: CKAN- Český datový katalog ²²

Některé požadavky na otevřená data mohou být v praxi obtížně splnitelné. Koncepce katalogizace dat rozděluje podmínky na povinné - úplnost, snadnou dostupnost, otevřené standardy, strojovou čitelnost, definované podmínky užití, minimální nákladnost a nepovinné, kdy dobře publikovatelná otevřená data splňují i podmínky primárnosti, zveřejnění bez vnějšího odkladu, neomezený přístup a stálost dostupnosti.²³

V květnu 2015 spustilo Ministerstvo vnitra ČR Národní katalog otevřených dat, který se nachází na Portálu veřejné správy společně s registrem smluv, jehož webová stránka se nachází na obrázku č. 3.

Obrázek 3: Národní katalog otevřených dat ²⁴

V Koncepci katalogizace otevřených dat veřejné správy České republiky, byly přizpůsobeny uvedené podmínky pro potřeby otevřených dat státní správy

²² Katalog dat České republiky. MYNYZ, Jindřich. Datablog.cz: Prostor pro kreativní práci s informacemi [online]. 9. 3. 2012 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://1url.cz/Ofcz>

²³ CHLAPEK, Dušan, Jan KUČERA, Martin NEČASKÝ, Tomáš KROUPA a Vladimír WAIS. Koncepce katalogizace otevřených dat VS ČR: zkrácená verze. Korupce.cz [online]. Praha, 2012 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://1url.cz/ufY0>

²⁴ Národní katalog otevřených dat: Datové sady. Portal.gov.cz [online]. Praha, 2015, listopad 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://1url.cz/TAC9>

a samosprávy České republiky. Zde se například uvádí jak podle zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů,²⁵ vykládat primárnost ve vztahu k základním registrům. Údaje do registrů se zapisují v zákonem stanoveném rozsahu prostřednictvím jiných agentových informačních systémů. Přesto jsou data dle Koncepce katalogizace otevřených dat a dat základních registrů primární ve vztahu k podmínkám otevřenosti dat.²⁶

3.2 eGovernment v České republice

V této části práce je pojednáno o historii eGovernmentu v České republice, je zde popsán i současný stav a související legislativa. V závěru je představen pravděpodobný rozvoj eGovernmentu České republiky v budoucnosti.

3.2.1 Historický vývoj

Počátky elektronizace české státní správy a samosprávy sahají do roku 1998 jmenováním Rady pro státní informační politiku, zajišťující pro vládu poradní orgán v oblasti vývoje informační instituce. V roce 1999 vláda schválila dokument s názvem Státní informační politika. V oblasti vývoje informační společnosti se jedná o první dokument, který vymezil cíle k fungování a vybudování jednotné národní komunikační infrastruktury, zabezpečující propojení informačních systémů a individuálních oddělení.²⁷

Úřad pro veřejné informační systémy byl založen v roce 2000 a nahradil předchozí Úřad státních informačních systémů. Měl za úkol dohlížet nad strategickým plánováním v oblasti informačních systémů státní správy a samosprávy. Další činnost tohoto úřadu se zaměřovala na propojení státní správy a samosprávy v souladu se státní informační politikou. Následně vláda schválila zákon č. 365/2000 Sb., o veřejných informačních systémech, ve znění pozdějších předpisů.²⁸ Byl přijat také akční plán pro realizaci státní informační politiky, jehož první verze vymezovala ve třech základních sférách cíle do roku 2002:

- elektronizace státní správy a samosprávy
- elektronický obchod
- informační gramotnost²⁹

²⁵ Zákon č. 111/2009 Sb.: o základních registrech. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 26. 03. 2009., Platnost od 27. 04. 2009., Účinnost od 01. 07. 2009., 01. 01. 2014 [cit. 2015-02-05 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/dttre>

²⁶ CHLAPEK, Dušan, Jan KUČERA, Martin NEČASKÝ, Tomáš KROUPA a Vladimír WAIS. Koncepce katalogizace otevřených dat VS Č R: zkrácená verze. Korupce.cz [online]. Praha, 2012 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://1url.cz/ufY0>

²⁷ PETERKA, Jiří. Osm priorit státní informační politiky - I. In: Earchiv.cz: a novinky [online]. Praha: Novinky.cz, 1999 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <http://1url.cz/2ttmo>

²⁸ Zákon č. 365/2000 Sb. o informačních systémech veřejné správy. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 14. 09. 2000., Platnost od 23.10.2000., Účinnost od 23. 10. 2000, 01. 05. 2014 [cit. 2015-02-05 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/Ittro>

²⁹ Historie minulých vlád: STÁTNÍ INFORMAČNÍ POLITIKA - CESTA K INFORMAČNÍ SPOLEČNOSTI. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Vlada.cz [online]. Praha, 2009, 2015 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://1url.cz/jfAb>

Do akčního plánu Europe+, který byl orientován na podporu rozvoje informačních společností zemí EU, se Česká republika zapojila v roce 2001.³⁰ Ministerstvo informatiky, které zodpovídalo za vývoj a koordinaci státní správy a samosprávy, poštovních služeb a telekomunikaci a podpory informační společnosti, vzniklo v roce 2003.

Březen 2004 byl milníkem vývoje eGovernmentu, jelikož vláda přijala „eCzech 2006“, jako státní informační a komunikační politiku, tedy strategii vývoje informační politiky na léta 2004 - 2006 a byla spuštěna webová stránka www.portal.gov.cz. Stránka měla pomáhat občanům a podnikatelům ve styku se státní správou. V roce 2005 přijala vláda České republiky Národní strategii informační bezpečnosti, na jejímž základě uplatňovala povinnost spravovat elektronické podatelny, které zajišťují bezpečný e-mailový systém pro výměnu dat mezi institucemi a uživateli opatřené elektronickým podpisem.³¹

Ministerstvo informatiky zavedlo eSpam autentizační službu a elektronický podpis, po všech státních institucích se začal vyžadovat efektivní autentizační systém a zprovoznil se i daňový systém pro veřejnost. Dalším krokem bylo spuštění portálu www.praha.eu pro pražské občany, kde byl umožněn k službám státní správy a samosprávy přístup elektronickou cestou a možnost komunikace s různými poskytovateli služeb. Ministerstvo informatiky ukončilo svou činnost v roce 2007 a odpovědnost za Veřejný informační portál převzalo Ministerstvo vnitra.

Strategie SA - Smart Administration, v České republice zvaná Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby, vznikla usnesením vlády ze dne 11. 6. 2007, a to dokumentem Strategie realizace Smart Administration 2007 - 2015. Jejím cílem bylo služby státní správy a samosprávy celkově zkvalitnit a zlepšit komunikaci úřadů směrem k běžným uživatelům - občanům. Strategie byla realizována především na projekty zavádějící eGovernment a vzdělávání zaměstnanců státní správy s využitím finanční podpory z EU. Koordinaci celého projektu a jeho strategii mělo na starosti Ministerstvo vnitra.

Lednem roku 2008 začíná provoz projektu Český podací ověřovací informační národní terminál, zkráceně nazvaný Czech POINT, jehož cílem bylo zmírnit narůstající byrokracii vůči občanovi. Díky Czech POINTu navštíví klient pouze jedno místo, kde uplatní podání vůči různým organizacím státní správy a není tak nutné obcházet více úřadů jak tomu bylo doposud.³²

Parlament schvaluje v roce 2009 takzvaný eGovernment Act, což je zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění

³⁰ Iniciativa eEurope+ završena. PETERKA, Jiří. Lupa.cz: clanky [online]. 8. 3. 2004, 9. 3. 2004 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://1url.cz/jfAX>

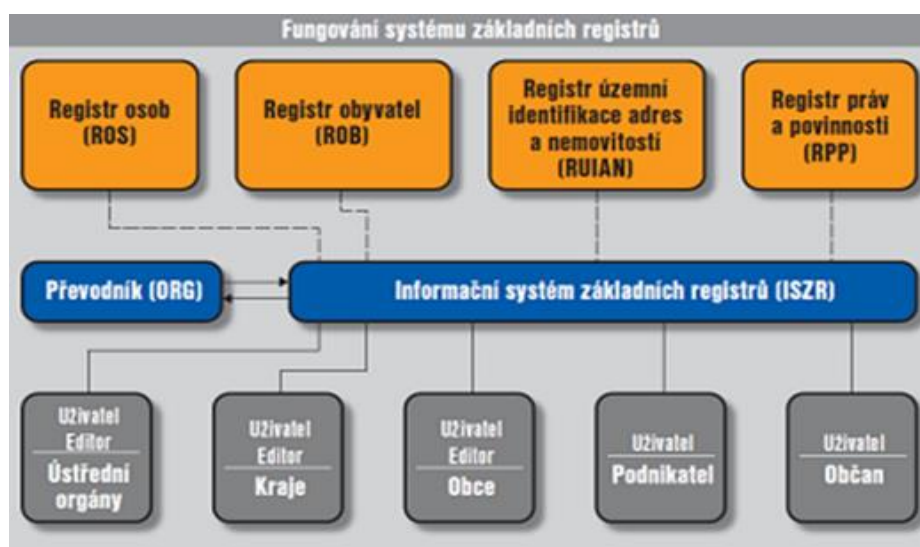
³¹ Historie minulých vlád: STÁTNÍ INFORMAČNÍ POLITIKA - CESTA K INFORMAČNÍ SPOLEČNOSTI. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Vlada.cz [online]. Praha, 2009, 2015 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://1url.cz/jfAb>

³² Czech POINT: Co je Czech POINT. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Czechpoint.cz [online]. Praha, 2010, 7. 2. 2015 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://1url.cz/bfAx>

pozdějších předpisů.³³ Koncem roku je spuštěna eJustice, což je informační služba umožňující přístup k informacím o soudních rozhodnutích pro státní správu i běžné občany. V roce 2009 podepsala Česká pošta, s. p. a Ministerstvo vnitra smlouvu o zprovoznění informačního systému datových schránek. Digitální Česko, jehož druhá verze byla schválena v roce 2013, navázala v sedmnácti bodech na první dokument z roku 2011, kde bylo stanoveno ministerstvem průmyslu a obchodu několik hlavních bodů ICT. Jelikož se u prvního Digitálního Česka nenaplnily všechny stanovené cíle a státní správou nebylo přijato, jsou hlavní body nové vize cenově dostupné a zároveň zaručují rychlé připojení k internetu. Stát upřednostňoval tento nástroj k získání základních informací i pro běžné občany.³⁴

Počátkem listopadu 2014, uběhlo pět let od doby, kdy organizace státní správy a právnické osoby začaly povinně používat informační systém datových schránek. Schránky nebyly provázeny velkým nadšením a měly řadu přetrvávajících problémů. Základní cíl zrychlit a zefektivnit komunikaci mezi úřady byl splněn, jelikož bylo uvedeno do provozu více než 600 tisíc datových schránek, a ve třetím čtvrtletí překročil počet odeslaných zpráv 226 milionů. Během posledního období došlo k vylepšení uživatelského prostředí. V létě roku 2014 vláda České republiky schválila principy Strategického rámce rozvoje veřejné správy ČR pro roky 2014 - 2020. Plán si klade jako cíl modernizaci a optimalizaci státní správy a samosprávy. Prostřednictvím nástrojů eGovernmentu lze zvýšit dostupnost, transparentnost, profesionalizaci a rozvoj lidských zdrojů.³⁵

3.2.2 Současný stav

Obrázek 4: Schéma systému základních registrů ČR³⁶

³³ Zákon č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 17. 07. 2008, Platnost od 19. 08. 2008, Účinnost od 01. 07. 2009 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/IttrD>

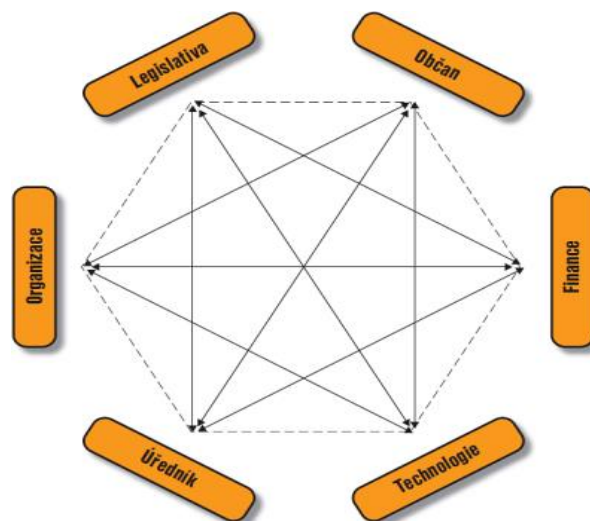
³⁴ SEDLÁK, Jan. Zpravy.e15.cz [online]. 2013, 24. 3. 2013 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://1url.cz/ufAy>

³⁵ Systemonline: E-government v roce 2014. KONOPA, Prokop Konopa. Systemonline.cz [online]. 2015 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://1url.cz/IfmM>

³⁶ Systemonline: E-government v roce 2014. KONOPA, Prokop Konopa. Systemonline.cz [online]. 2015 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://1url.cz/IfmM>

Projekt Czech POINT na rozdíl od datových schránek, majících stále spoustu kritiků, zaznamenal jednoznačný úspěch. Kolik času lidé potřebovali k návštěvě úřadu? Dnes sice na poště občan čeká ve frontě, pokud si však v e-shopu objedná výpis, doručí ho Česká pošta až do domu na dobírku. Czech POINT má možnost využít kontaktní místa v bankách, u notářů, na zastupitelských úřadech v zahraničí. Jedná se přibližně o 7100 míst. Další část již rozběhlého eGovernmentu je zprovozněna na podzim roku 2012 s názvem Systém základních registrů České republiky, který byl hrazen z dotací Evropské unie i ze státního rozpočtu. Přestože stále není jeho provoz dokonalý, povýšil tento projekt český eGovernment na vyšší úroveň. Zaměstnanci státní správy a samosprávy zodpovídají za zajištění průhledné, efektivní a bezpečné výměny referenčních údajů, které musí být přesné a aktuální. Což znamená v praxi odstraňovat chyby, editovat záznamy, vyhýbat se duplikátům a nepřesnostem.

Klíčovou součástí českého eGovernmentu je komunikační infrastruktura státní správy a samosprávy, kdy sjednocení datové linky do jedné sítě z různých subjektů sníží investice ze státního rozpočtu. Centrální místo služeb podporuje bezpečné propojení a komunikaci ve vnějších sítích veřejné správy s ostatními organizacemi.³⁷

Obrázek 5: Schéma vládní strategie Smart Administration v období 2007–2015³⁸

U Strategického rámce rozvoje 2014 - 2020 z krátkodobého pohledu, nelze očekávat nějaké rychlé změny. Největší pokrok je zaznamenán v oblasti zprůhlednění a dostupnosti státní správy. Většina úřadů vede s občany aktivní komunikaci a zapojuje více lidí do veřejného dění a dovoluje občanům přístup k informacím, ve kterých se nachází i rozpočty samospráv. Příkladem snahy o maximální otevřenost v praxi je například rozklikávací rozpočet, který přímo komunikuje s účetním systémem obce. Pro občana je důležité, aby informace byly srozumitelné, přehledné a úplné. Dostupný

³⁷ Systemonline: E-government v roce 2014. KONOPA, Prokop Konopa. Systemonline.cz [online]. 2015 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://1url.cz/IfmM>

³⁸ Systemonline: E-government v roce 2014. KONOPA, Prokop Konopa. Systemonline.cz [online]. 2015 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://1url.cz/IfmM>

rozpočet je využíván jak občany, tak i zvolenými zastupiteli, kteří mají celkové podklady pro informace, popř. rozhodování.³⁹

Nejaktuálnějším tématem v posledních měsících je pro státní správu a samosprávu zákon č. 181/2014 Sb.,⁴⁰ o kybernetické bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti 1. 1. 2015. Zákon se týká všech činností a je dosti komplikovaný. Pro úřady na většině úrovní nepřináší jen nové povinnosti, ale nově definovanou zodpovědnost, přinášející sebou i nová pracovní místa. Zatím není vyčísleno zúčtování všech požadavků.

Řada asociací, odborníků i neziskových organizací vyjádřila znepokojení s nečinností státu v oblasti ICT, tj. v oblasti informační a komunikační technologie. Tito odborníci se shodují, že v České republice není zastoupena organizace, jež by se zabývala jen agendou digitální elektroniky. Institut pro digitální ekonomiku si uvědomil, že současná státní podpora směřuje do jiných sektorů.⁴¹ Přestože jsou nové technologie zásadním hybatelem ekonomiky, v České republice tomu tak nebylo. Zlepšení bylo patrné koncem listopadu 2014, kdy vláda schválila obnovu Rady vlády pro informační společnost, jež se stala poradním orgánem vlády v otázkách eGovernmentu a ICT.⁴²

Dne 28. 8. 2014 bylo zveřejněno v Úředním věstníku EU nařízení eIDAS, které ruší směrnici číslo 1999/93/ES.⁴³ Nařízení pojednává o elektronické identifikaci a službách, které vytvářejí důvěru v elektronické transakce. Jedná se o jedno z klíčových opatření Aktu o jednotném trhu, jakožto nejdůležitější iniciativě v oblasti budování jednotného digitálního trhu. Jeho cílem je zvýšit důvěryhodnost elektronických transakcí v rámci vnitřního trhu EU. Dále se jedná o zavedení elektronického občanského průkazu, dojde ke zrušení směrnice o elektronickém podpisu a Ministerstvo vnitra bude muset novelizovat některé zákony. Vše by mělo vejít v platnost dne 1. 7. 2016.^{44 45}

Důležitou složkou pro výkon elektronických úkonů jsou datové schránky. Jejich informační systém zajišťuje bezpečné doručení úředních zpráv elektronickou cestou. Druhou složkou zákona o elektronických úkonech je autorizované převedení dokumentů konverzí z listinné podoby do dokumentu datové zprávy a naopak, připojení ověřovací doložky na základě ověření shody obsahu.

³⁹ Systemonline: E-government v roce 2014. KONOPA, Prokop Konopa. Systemonline.cz [online]. 2015 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://1url.cz/IfmM>

⁴⁰ Zákon č. 181/2014 Sb. o kybernetické bezpečnosti. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 23. 07. 2014, Platnost od 29. 08. 2014, Účinnost od 01. 01. 2015 [cit. 2015-02-05] [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/ltra>

⁴¹ Institut pro digitální ekonomiku. Digitalniekonomika.cz [online]. 2013 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://1url.cz/90qc>

⁴² Systemonline: E-government v roce 2014. KONOPA, Prokop Konopa. Systemonline.cz [online]. 2015 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://1url.cz/IfmM>

⁴³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/93/ES. [Http://eur-lex.europa.eu](http://eur-lex.europa.eu) [online]. EU, 1999, 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://1url.cz/iAft>

⁴⁴ Nařízení eIDAS bylo dne 28. srpna 2014 zveřejněno v Úředním věstníku EU. [Www.mvcr.cz](http://www.mvcr.cz) [online]. Praha, 2014, Listopad 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://1url.cz/sAZM>

⁴⁵ eIDAS aneb do roka a do dne: vlastně ještě dříve [online]. PRAHA: Vydavatelem magazínu E - government je společnost info.com s.r.o., 2015, 10. 11. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://1url.cz/XAZe>

Panáček Egon - eGON je symbolem eGovernmentu v České republice. Představuje živý organismus, kde je vše propojeno a funkce jednotlivých částí těla souvisí s částmi ostatními, což znázorňuje postavička Egona na obrázku č. 6 a od roku 2011 se připojuje jeho partnerka Klaudie na obrázku č. 7.⁴⁶

1. Prsty znázorňují kontaktní místa Czech POINT
2. Oběhová infrastruktura znázorňuje komunikační infrastrukturu
3. Srdce jako zákon o eGovernmentu
4. Mozek zobrazující základní registry veřejné správy

Obrázek 6: eGon živý organismus veřejné správy⁴⁷

Klaudie přináší computing. Jedná se o sdílení hardwarových a softwarových prostředků pomocí sítě. Nová Egonova partnerka zajišťuje nejen efektivitu a nízkou cenu ICT, ale i přechod ze současného stavu k modelu poskytování a odebírání služeb.

Obrázek 7: Klaudie Egonova nová partnerka⁴⁸

Hlavní cíl eGovernmentu je ušetřit nejen čas úředníků a občanů tím, že vše vyřeší z jednoho místa, ale také veřejné finance, které jsou vynakládány na chod státní správy. Vládnutí se stává průhlednější, což vyvolává mezi občany kladné reakce. Zároveň se zvýšila samotná konkurenceschopnost státu a snížením byrokracie se ukázala přívětivější tvář státní správy vůči občanům.⁴⁹

⁴⁶ EGovernment: Symboly eGovernmentu. [Http://egovernment.euweb.cz](http://egovernment.euweb.cz) [online]. 2015 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://1url.cz/x0q7>

⁴⁷ EGovernment: Symboly eGovernmentu. [Http://egovernment.euweb.cz](http://egovernment.euweb.cz) [online]. 2015 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://1url.cz/x0q7>

⁴⁸ EGovernment: Symboly eGovernmentu. [Http://egovernment.euweb.cz](http://egovernment.euweb.cz) [online]. 2015 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://1url.cz/x0q7>

⁴⁹ EGovernment: Symboly eGovernmentu. [Http://egovernment.euweb.cz](http://egovernment.euweb.cz) [online]. 2015 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://1url.cz/x0q7>

3.2.3 Legislativa

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů,⁵⁰ nazývaný eGovernment Act, s účinností od 1. 7. 2009 je zákonem, který se přímo týká tématu diplomové práce. Dále jsou zde uvedeny zákony úzce související s problematikou eGovernmentu. Zákony jsou řazeny chronologicky, podle datumu svého vydání.

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů,⁵¹ uvádí způsob a druh informace o jaké je možné se u konkrétního objektu zajímat. Jsou definovány objekty s povinností tyto informace poskytovat. Detailně jsou popisovány případy, ve kterých je možné žádost odmítnout, a za jakých podmínek se může občan odvolat. Je příkazována publikace elektronické informace ve formátu volně dostupném, tak aby další používání nebylo nijak omezeno. Jsou uváděny i body výroční správy, jež nesmí být opomenuty. Týká se to například celkového počtu dotazů či žádostí, které byly zamítnuty.

Zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů.⁵² Z pohledu problematiky je popisováno vydání občanského průkazu, s možností využití e-občanky pro elektronickou komunikaci. Jsou popisovány též strojově čitelné údaje, které jsou či mohou být na občanském průkazu uvedeny.

Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, ve znění pozdějších předpisů.⁵³ Na Portálu veřejné správy je zaveden pojem činnost a účel, ale též podmínky užití nových informačních systémů. Ministerstvo vnitra stanoveno jako orgán, vytvářející přípravu přetváření a budování informačních systémů státní správy a samosprávy. Jsou určena kontaktní místa k výdeji výpisů pomocí Czech POINT.

Zákon č.137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.⁵⁴ Zde je popsán proces zadávání veřejných zakázek, vyhodnocování nabídek a využití elektronických postupů pro zadání veřejné zakázky. Jsou definovány pojmy, jako jsou zadavatel, druhy podmínky užívání zadávacího řízení, lhůty, oblasti činnosti a kvalifikaci dodavatele.

⁵⁰ Zákon č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 17. 07. 2008, Platnost od 19. 08. 2008, Účinnost od 01. 07. 2009 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/lttrD>

⁵¹ Zákon 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 11. května 1999 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/Wtrh>

⁵² Zákon 328/1999 Sb. o občanských průkazech. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 30. 11. 1999, Platnost od 27. 12. 1999, Účinnost od 01.07.2000 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/yttr4>

⁵³ Zákon č. 365/2000 Sb. o informačních systémech veřejné správy. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 14. 09. 2000., Platnost od 23.10.2000., Účinnost od 23. 10. 2000, 01. 05. 2014 [cit. 2015-02-05 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/lttro>

⁵⁴ Zákon 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 14. 03. 2006, Platnost od 19. 04. 2006, Účinnost od 01. 07. 2006 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/cttrf>

Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů.⁵⁵ Zákon poukazuje na náplň činností základních registrů, popisuje identifikátory datových sad. Jsou zde popsány údaje registrů a vymezováno, komu je možné jednotlivá data poskytnout, a při elektronizaci státní správy jsou upravovány jednotlivé procesy. Dále je upraven zákonem č. 227/2009 Sb., o správě registrů.

Zákon č. 301/2008 Sb., na základě změny v zákonu o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů.⁵⁶ V souvislosti s přijetím zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, tento doprovodný zákon jsou změněny některé zákony. Tento zákon uvede do textu konverzi dokumentů, datové schránky a státní správu a samosprávu.

Zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.⁵⁷ Zřizovatel je Úřad vlády pro ochranu osobních údajů a zabývající se veškerým zpracováním osobních údajů, s výjimkou těch, které provádí fyzická osoba pro své potřeby, nebo jsou nahodile nashromážděny a dále nejsou zpracovány.

Nařízení EU č. 910/2014 ze dne 23. 7. 2014 – eIDAS.⁵⁸ V České republice by mělo vyjít pod názvem Nařízení o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a zároveň bude zrušena směrnice č. 1999/93/ES s platností od 1. 7. 2016.

3.2.4 Rozvoj eGovernmentu a strategie České republiky

Strategie realizace Smart Administration 2007 - 2015 byla vizí do roku 2015. Strukturální fondy Evropské unie, ze kterých se Smart Administration investuje, však mají jiné načasování. Proto byla připravena nová strategie 2014+ s dopadem až do roku 2020. Jednou z neopomenutelných předběžných podmínek pro čerpání z unijních fondů na projekty eGovernmentu, je nutnost strategického rámce, kterým bude posilována účinnost státní správy členského státu včetně reformy veřejné správy. Z tohoto důvodu je od roku 2012 Ministerstvem vnitra zpracováván dokument, který je načasován na roky 2014 až 2020, v souladu s novým obdobím plánování strukturálních fondů. Nejprve se tento dokument měl jmenovat Strategie předpokládaného vývoje veřejné správy a eGovernmentu 2014+. Došlo ke změně názvu na Strategický rámec rozvoje veřejné správy a eGovernmentu 2014+. Dnem 15. listopadu 2012 byl tento rámec předán do mezíresortního připomínkového řízení. V něm prošel velkou kritikou, například Svaz

⁵⁵ Zákon č.111/2009 Sb. o základních registrech. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 26. 03. 2009., Platnost od 27. 04. 2009., Účinnost od 01. 07. 2009., 01. 01. 2014 [cit. 2015-02-05 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/dttre>

⁵⁶ Zákon č. 301/2008 Sb. změna zák. souvisejících s přijetím zák. o elektronických úkonech. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 17. 07. 2008, Platnost od 19. 08. 2008, Účinnost od 01. 07. 2009 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/Bttrg>

⁵⁷ Zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 04. 04. 2000. Praha, Platnost od 25. 04. 2000, Účinnost od 01. 06. 2000 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/kttrX>

⁵⁸ Nařízení eIDAS bylo dne 28. srpna 2014 zveřejněno v Úředním věstníku EU. www.mvcr.cz [online]. Praha, 2014, Listopad 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://1url.cz/sAZM>

průmyslu osočil vnitro z resortismu a žádal o stažení dokumentu a jeho sloučení s koncepcí Digitální Česko. Dne 27. 3. 2013 byl dokument předložen do vlády, která ho ale neprojednala, a v květnu souhlasila jeho odklad na 30. 11. 2013. Nově přepracovaný dokument dostal název Strategický rámec rozvoje eGovernmentu 2014+.⁵⁹ Hlavní priority pro roky 2014 - 2020 rozvoje eGovernmentu ČR, definované strategickým rámcem, budou podle náměstka pro veřejnou správu Roberta Ledvinky na Ministerstvu vnitra následující:

- dokončení a sdílení datového fondu státní správy a samosprávy
- dokončení provozní, kritické a krizové státní infrastruktury
- sdílení služeb informační společnosti a přechod na koncept služeb státní správy a samosprávy agendou v digitální podobě
- ověření identity, oprávnění a rozlišování v procesu vnímání dat
- pro všechny obyvatele umožnit přístup k veřejnému datovému fondu
- začít používat pojetí strojově čitelného formátu otevřených dat
- přechod na IPv6
- občany vzdělávat v eGovernmentu a jeho využití ve státní správě

V roce 2014 se oblast eGovernmentu významně změnila, Evropskou unií bylo přijato nařízení č. 910/2014, o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru,⁶⁰ které eGovernment v ČR v příštích letech zcela zásadně ovlivní. Přesto nová vláda v otázce eGovernmentu jako by nevěděla jak tento problém uchopit. Časem zavedla své aktivity a byla přijata nová koncepce v této oblasti, takzvaný Strategický rámec a jeho prováděcí předpis - Implementační plány.

Nepříliš fungující poradní orgány se přesunuly do Rady vlády a současně došlo k rozdělení pravomocí mezi Ministerstvem financí, kam spadá eGovernment směřující ke státní správě a Ministerstvem vnitra, které spravuje eGovernment směrem k občanům České republiky. Bylo pokračováno s již dříve započatou změnou, kterou je přibližován eGovernment směrem od služby občanům, k službě pro samotnou státní správu. Stále více jsou podporovány zájmy státní správy a samosprávy, je ulehčována a zefektivňována její práce. Přínos pro širokou veřejnost, firmy a občany je vytvářen až nepřímo, formou, která se odráží na efektivnějším fungování státní správy. Ministerstvem financí je připravován nový projekt zabývající se elektronickou evidencí tržeb a naopak pro občany výhodné JIM, tzv. jednotné inkasní místo, připravené ještě předchozí vládou bylo razantně odmítnuto.⁶¹

⁵⁹ Český eGovernment má nový strategický rámec: Bude online komunikace povinná?. PETERKA, Jiří. Lupa.cz [online]. 2013 [cit. 2015-02-09]. Dostupné z: <http://1url.cz/0Z63>

⁶⁰ NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 910/2014. <http://eur-lex.europa.eu>: Úřední věstník Evropské unie [online]. Brusel, 2014 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/QttuQ>

⁶¹ EGovernment v roce 2014: místo služeb pro občany jde o výhody pro úřady. PETERKA, Jiří. Lupa.cz [online]. 5. 1. 2015 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://1url.cz/jlum>

V následující tabulce je uvedeno procento jednotlivců, kteří použili internet ve vztahu k orgánům veřejné správy ve věku od 16 do 74 let:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
EU	35	37	41	41	44	41	47	46
Česká republika	19	26	23	42	30	29	37	32

Tabulka 1: Srovnání využití internetu směrem k veřejné správě mezi EU a ČR ⁶²

Údaje v tabulce jsou obsažené ve studii metodou SDDS databáze Eurostatu ze stránek Českého statistického úřadu a je zde patrné, že občané, kterými byl využit internet v ČR ve vztahu s veřejnou správou, je k roku 2015 méně než polovina, a to 32 %. EU jako celek je na tom o 14 % lépe, ale ani zde nebylo dosaženo 50 %. Od roku 2008 do roku 2011 má užití internetu obyvateli ve vztahu k veřejné správě stoupající tendenci. V roce 2011 je podle studie využití internetu na vrcholu a dokonce předběhlo EU jako celek o 1 %. Zatím co v letech 2011 až 2015 se užití internetu celkově v EU zvýšilo o 5 %, tak v ČR o 10 % kleslo. Přitom připojení internetu v ČR dle výzkumu Eurostatu mezi lety 2008 - 2015 stoupl z původních 46 % na 79 %.⁶³ Zde se nabízí otázka, zda je na vině malého zájmu o elektronický styk s veřejnou správou nezájem obyvatel, špatná propagace či složitost hledání potřebných informací na stránkách organizací státní správy.

Veškeré strategické dokumenty lze vyhledat na portálu databáze - strategie.cz, což je celostátní informační systém strategických a informačních dokumentů. Portál shromažďuje nejen mezinárodní dokumenty, zahrnující EU, OCED, OSN, národní dokumenty České republiky, ale i dokumenty regionální - NUTS2 a kraje, integrované územní investice, integrované plány rozvoje území, místní akční skupiny v oblasti aglomerace, mikroregiony a poslední místní dokumenty - města a obce. Dokumenty již prošly schvalovacím řízením, a za vložení do systému zodpovídá administrátor, který bude jmenován danou institucí. Dokumenty zde nalezené jsou orientační, a proto mohou některé aktualizace a analytické podklady chybět. Každý dokument je proto opatřen odkazem na své webové stránky.⁶⁴

⁶² Jednotlivci používající internet ve vztahu k orgánům veřejné správy: % jednotlivců ve věku 16 až 74 let. Apl.czso.cz [online]. 2008, 05. 04. 2015 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://1url.cz/s0EJ>

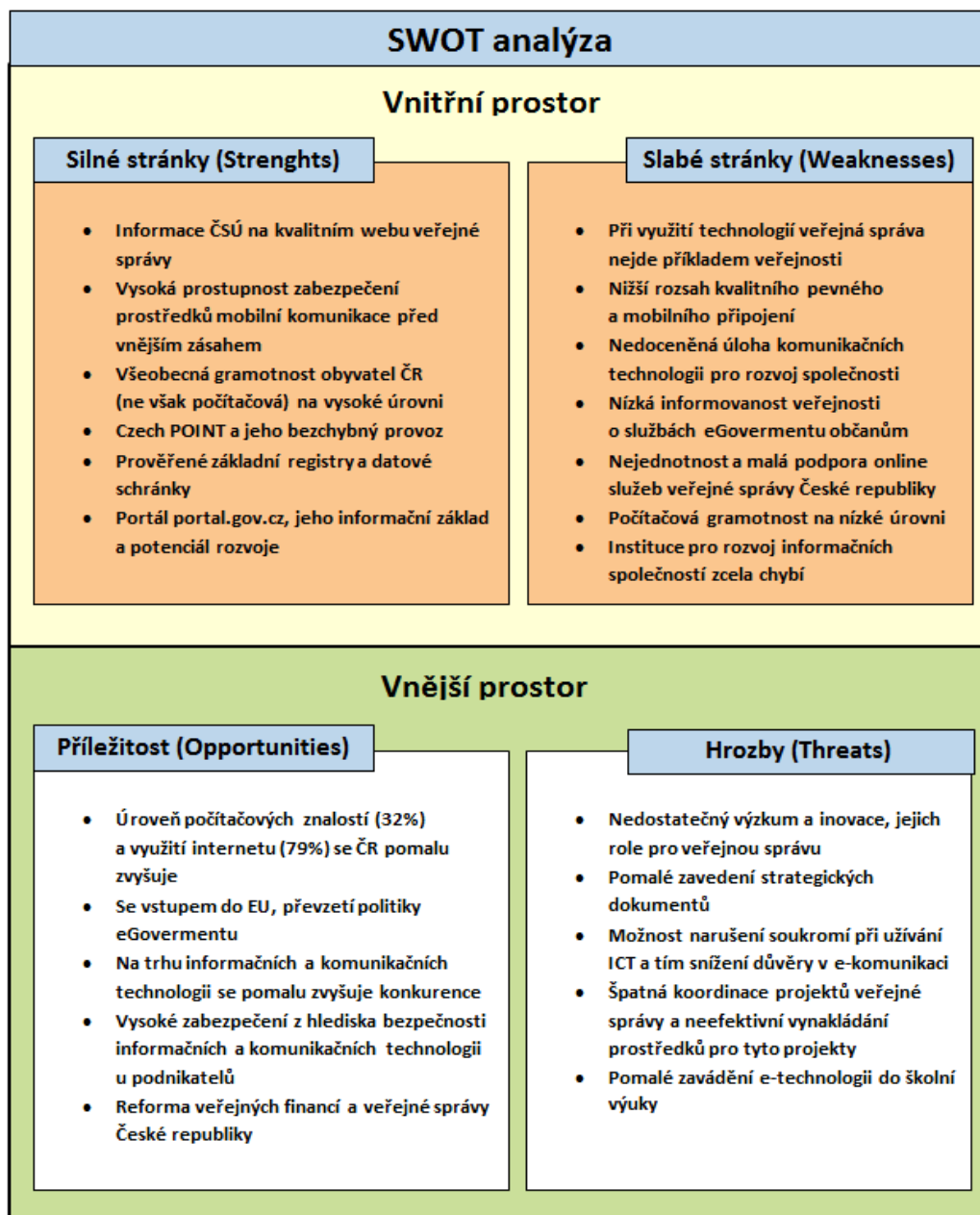
⁶³ Domácnosti s připojením k internetu podle místa použití: % jednotlivců ve věku 16 až 74 let. Apl.czso.cz [online]. 2008, 05. 04. 2015 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z <http://1url.cz/10E4>

⁶⁴ Databáze strategií: portál pro strategické řízení. Www. Databáze -strategie.cz/ [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://1url.cz/IAZ0>

3.3 Současný stav eGovernmentu ČR v porovnání se zeměmi EU

3.3.1 SWOT analýza stavu eGovernmentu České republiky

Následující obrázek ukazuje provedení SWOT analýzy současného stavu eGovernmentu v ČR na základě zdrojů dostupných Českým statistickým úřadem:

Obrázek 8: Analýza stavu eGovernmentu České republiky pomocí SWOT analýzy^{65 66}

⁶⁵ Český statistický úřad: Databáze Eurostat. Apl.czso.cz [online]. 2008, 05. 04. 2015 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z <http://1url.cz/d0Ev>

⁶⁶ Poradenský portál: SWOT analýza. STŘELEČ, Jiří. Vlastnicesta.cz: Zvolte si vlastní cestu [online]. 23. 07. 2012 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://1url.cz/ifmA>

Současný stav eGovernmentu v České republice zaznamenává stále problémy, které není možné řešit s okamžitou platností. Přestože některé organizace státní správy mají snahu dosáhnout v této problematice pokroku, je zde však problém s agendou, která je vázána na legislativu. Chybí zde koncepce přímo z vlády, tedy vytvoření jednoho garanta odpovědného zavedení eGovernmentu, jako v jiných zemích Evropské unie. V České republice spravuje Ministerstvo vnitra systémy pro občany a Ministerstvo financí systémy pro vnitřní potřeby státní správy a samosprávy. Rozdělení kompetencí ve správě eGovernmentu České republiky poukazuje, na nekonceptnost a absenci centrálního řízení jako hlavního problému státní správy. Dalším problémem je zavedení a využívání elektronických služeb nebo disproporce nabídky elektronických služeb a jejich využití. Hlavní příčiny tohoto problému ukazují několik následujících bodů:

- lidé nemají zájem o služby státní správy a samosprávy z důvodu nedostatečné osvěty
- v minimálním financování vzdělání vyšších věkových skupin se odráží nízká gramotnost v informačních technologiích
- e-slужby jen pro klienty vlastníci datovou schránku a elektronický podpis, jedná se o malou skupinu populace, a z toho vyplývá, že zde chybí jednotné přihlašování.
- absence anglické verze portálu pro informace pro cizince žijící v České republice

Ve srovnání nejen se zeměmi Evropské unie, nedosahuje Česká republika výrazných výsledků, přesto služby v elektronické podobě stát nabízí a snaží se zapojit co nejvíce občanů. Není zde k dispozici systém, který by umožnil využívání e-slужeb garantovaných státem pro nejširší veřejnost. Jsou tu však ambice, jež ukazují že, pokud budou vyřešeny výše zmíněné body, může se rychleji dospět na úroveň západních států. Musí však být vloženy finanční prostředky do gramotnosti v informačních technologiích a vyřešit jednotné přihlašování.

3.3.2 Doporučení

Jako klíčové řešení stávajících nedostatků se jeví zkvalitnění portálu státní správy, standardizace služeb a rozšíření telekomunikační infrastruktury, při zvýšení její dosavadní kvality. Z tohoto úsudku lze vyvodit následující doporučení:

- chytrý portál pro Státní správu a samosprávu, jehož předpokladem je koordinované sdílení elektronických služeb napříč veřejnou správou a legislativní zakotvení všech pravidel, postupů, nezbytné pro poskytování elektronických služeb.
- služby státní správy a samosprávy, elektronicky sdílené, jejichž předpokladem je, aby pracovaly, tak jak mají a byly též ekonomicky rentabilní a efektivní. Celé elektronické prostředí pro styk se státní správou a samosprávou musí mít konfigurovanou a legislativně zakotvenou logiku a organizaci. Prostředí, ve kterém se nachází sdílené služby, musí být ošetřeno platnou legislativou.
- elektronická identita státních zaměstnanců musí být legislativně ošetřena. Měly by být legislativně zakotveny principy a zodpovědnost při vzniku a využívání elektronické identity zaměstnanců.

ICT UNIE - Sdružení firem zabývajících se informačními technologiemi, doporučuje v oblasti elektronizace státní správy České republiky následující kroky:

Reforma státní správy se nemůže realizovat bez podpory ICT řešení, a proto je oddělení těchto dvou oblastí zásadní strategickou chybou. ICT UNIE navrhuje:

- na ministerstvu vnitra jen jeden náměstek, odpovědný za státní správu a eGovernment
- sloučit Rady vlády pro veřejnou správu a Rady vlády pro informační společnost
- zřídit instituci řízení rozvoje eGovernmentu v státní správě a samosprávě

Je nezbytné ustanovit výkonný orgán s odpovědností a pravomocemi ředitele eGovernmentu tak, jako v některých dalších zemích EU. ICT UNIE navrhuje:

- stanovit pravomoci a odpovědnost příslušných orgánům v rámci eGovernmentu ČR, např. Ministerstvo vnitra, Ministerstvo financí, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Útvar hlavního architekta eGovernmentu, Správa základních registrů a Česká pošta
- plán dlouhodobého politiky státu, financování ICT s výhledem do roku 2015 až 2023, který bere v úvahu evropské dotace, státní rozpočet, možné úvěrování a další finanční nástroje
- zavést standardy, pravidla a parametry rozvoje a provozu eGovernmentu pod zárukou ředitele eGovernmentu
- budovat a prosazovat sdílené služby napříč resorty a rušit územní působnost v oblastech dílčích agend⁶⁷

3.3.3 Otevřená data

Idea, která vedla k publikaci dat, vznikla ve Velké Británii a je odvozena od pojmu otevřené vládnutí. Dnes se již rozšířila do všech vyspělých zemí světa. Tato koncepce zpřístupňuje informace veřejnosti, kdy na základě zveřejňovaných dat lze postihnout nelegální jednání. Tato část práce popisuje otevřená data a legislativu, která data řídí. Dále se analyzují přínosy a rizika, z kterých vyplyne metodika publikování dat a celý postup této činnosti.

3.3.4 Evropská unie a otevřená data

Mezinárodní iniciativa OGP - Open Government Partnership, tedy Partnerství pro otevřené vládnutí, sjednocuje veškeré aktivity cílené na otevřená data. Usnesením ze září 2011 se Česká republika k této iniciativě připojila. Připojení je výrazem závazku, podpory průhledné, otevřené a efektivní státní správy, za podpory vlády, která by měla dospět k takzvanému otevřenému vládnutí. Partnerství si klade za cíl zlepšený přístup k datům, efektivnější státní správu se zapojením veřejnosti v rozhodovacích procesech. EU plánuje s pomocí OGP zajištění efektivnějšího eGovernmentu a uskutečnění otevřenějšího vládnutí. Studie z roku 2011 zveřejňuje, že tyto kroky mohou přinést ekonomice 40 miliard

⁶⁷ ICT UNIE kritizuje způsob řízení eGovernmentu v Česku, zformulovala doporučení pro jeho zlepšení. Tisková zpráva. parlamentnilisty.cz [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: <http://1url.cz/atMnL>

eur ročně. Příkladem může být poskytnutí dat státních institucí zaměstnavatelům, kteří rozšíří své služby a zaměstnají více občanů, tím odvedou větší sumu do státního rozpočtu.⁶⁸

Podle studie Mc Kinsey & Company se dá pomocí otevřených dat, ušetřit 100 - 450 miliard EUR ročně. Podle společnosti Deloitte až 16 miliard GBP uspoří britská vláda pomocí otevřených dat. S tímto řešením má již zkušenost Slovenská republika, kdy akce „Ušetří státu milion“ v roce 2012, zjistila ve státní správě nejvíce předraženou smlouvu, a to ve výši 1,15 milionů EUR.⁶⁹

Public Sector Information Directive

Směrnice č. 2003/98/EC Public Sector Information Directive zvaná PSI direktiva o informacích a veřejném sektoru, byla v roce 2013 aktualizována na 2013/37/EU.⁷⁰

Jejími klady jsou:

- zavedení obecného pravidla, jež umožňuje všechny dokumenty zpřístupněné státní správou a samosprávou opětovně použít k jakémukoliv komerčnímu i nekomerčnímu účelu, pokud nejsou chráněny autorským zákonem
- rozšíření okruhu objektů, například muzea či univerzitní knihovny, s touto povinností.
- zpoplatňuje využití dat, ale data státní správy by měla být za formální ceny nebo bez poplatku.
- jako formát pro poskytování informací požaduje strojově čitelná data.

Aktivity eurokomisařky Neelie Krose z 30. 5. 2010 svědčí o tom, že se EU snaží členské země tímto donutit k otevírání dat. Její poslední projekt zahrnuje dotace na budování digitálních agend a prosazuje získání dotací na vysokorychlostní internet pro všechny občany EU.^{71 72}

Datové katalogy

Vzhledem k tomu, že datové katalogy usnadňují vyhledávání otevřených dat, jsou pro otevřená data nezbytná. Příkladem jsou národní datové katalogy: data.gov.uk - Velká Británie, data.gov.sk - Slovensko nebo cz.ckan.net - Česká republika. Je možné také poukázat na opendata.europa.eu - datový portál EU, či publicdata.eu, který z jednotlivých národních katalogů propojuje katalogizační záznamy.⁷³

⁶⁸ Příručka Jak otevírat data. MRÁČEK, Jakub, Jan BOČEK a Jáchym ČEPICKÝ. Otevrenadata.cz [online]. Praha: Fond Otakara Motejla, 2014, 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/UAfJ>

⁶⁹ Otevřená data. Otevrenadata.cz [online]. Praha: Fond Otakara Motejla, 2014 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/dtMUo>

⁷⁰ DIGITAL AGENDA FOR EUROPE: European legislation on reuse of public sector information. <http://ec.europa.eu> [online]. EU, 2015, 27. 02. 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/x0PG>

⁷¹ DIGITAL AGENDA FOR EUROPE: European legislation on reuse of public sector information. <http://ec.europa.eu> [online]. EU, 2015, 27. 02. 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/x0PG>

⁷² Digitální agenda pro Evropu. PETERKA, Jiří. Lupa.cz [online]. 2015, 31. 5. 2010 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/S0Pd>

⁷³ Výzvy eGovernmentu v ČR a cesty k jejich řešení: Výzvy využívání otevřených dat v ČR. Cssi.cz [online]. Praha, 2013 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/w0P9>

Projekty

Různé týmy se zabývají rozvojem nástrojů a návazných postupů, pro publikování a práci s otevřenými daty ve svých výzkumných projektech. Jako příklad budou uvedeny dva následující projekty:

Projekt COMSODE je zaměřen na vývoj metodik pro publikování otevřených dat v co největší kvalitě a softwarové platformy bez zneužití. Zabývá se transformací a čištěním datových sad, dále jejich prohledáváním, propojováním a katalogizací. Dodává návody pro snadné použití datových sad a odhady jejich pracnosti při publikaci.⁷⁴

Projekt LOD2 se zabývá způsoby pro otevření dat a jejich využití státní správou, firmami a producenty dat. Je hrazen z prostředků Evropské unie, a proto může poskytnout zdarma sadu služeb a technologií se zaměřením na webová data. V poslední době vedení projektu uvádí na trh nové služby v oblasti otevřenosti dat LOD2 Stack.⁷⁵

3.3.5 Současné aktivity v České republice

Boj s korupcí jako první nastolil zákon o svobodném přístupu k informacím č. 106/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jehož cílem je zvýšení veřejné kontroly pomocí snadnějšího a rychlejšího přístupu občanů a firem k informacím, nad rozhodováním orgánů státní moci. Dále je jím usnadňováno vyhledání případů, které vytváří podezření na korupci, kdy je odhalen rozdíl majetkových poměrů zaměstnanců a úředníků státní správy v souvislosti k jejich platům.⁷⁶

Další krok v oblasti zviditelnění výkonu státní správy bylo plnění úkolů Strategie SA z roku 2011. Tato strategie se zaměřila průhlednost a rovný přístup k veřejným zakázkám. Otevíráním dat a informací státní správou pro veřejnost, by měla být standardní komunikace směrem k občanům. Celosvětově přibývá vlád, jež zveřejňují své data automaticky bez reflexe, zda jsou pro občana užitečná. Bylo zjištěno, že přístupná data vyvolávají aktivitu občanů, firem a neziskových organizací. Do tohoto systému lze zařadit například Mapu veřejných zakázek.⁷⁷

Česká republika popisuje otevřená data ve Strategickém rámci veřejné správy a eGovernmentu 2014+ v jedné kapitole. Jako prioritu si klade vytvoření technicky jednotného postupu pro přístup k otevřeným datům ve standardním modelu. V současné době je v provozu Katalog otevřených dat, který je podle směrnice PSI, také národním katalogem veřejných informací.⁷⁸

⁷⁴ Project COMSODE: Components Supporting the Open Data Exploitation. Www.eea [online]. EU, 2016 [cit. 2016-03-07]. Dostupné z: <http://1url.cz/QtMeH>

⁷⁵ Přední evropský projekt pro Linked Open Data vydává novou sadu nástrojů pro využití potenciálu dat [online]. In: EU: Konsorcium projektu LOD2, 2012 [cit. 2016-03-07]. Dostupné z: <http://1url.cz/mtMew>

⁷⁶ Zákon 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 11. května 1999 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/Wttrh>

⁷⁷ Akční plán České republiky „Partnerství pro otevřené vládnutí“: Závazek III. /3 - zpřístupnění dat a informací. Korupce.cz [online]. 14. 9. 2011 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/D0Py>

⁷⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČR. Strategický rámec rozvoje veřejné správy a eGovernmentu 2014+ [online]. Praha, únor 2013. Dostupné z: <http://1url.cz/wAfQ>

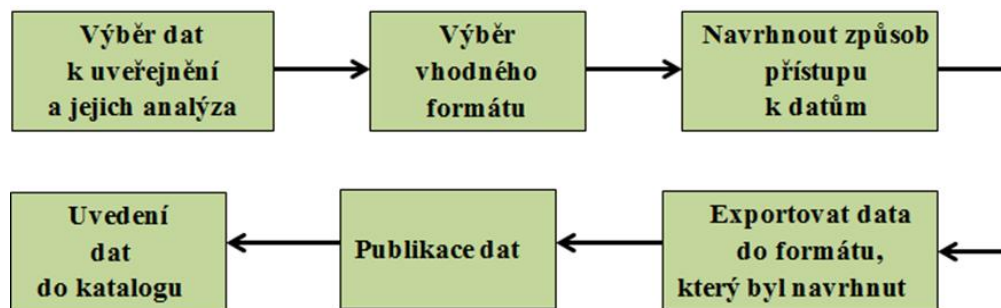
3.3.6 OpenData.cz

Matematicko - fyzikální fakulta Univerzity Karlovy spolu za přispění Fakulty informatiky a statistiky Vysoké školy ekonomické v Praze v roce 2011 započaly akademickou iniciativu pod názvem OpenData.cz, mezi jejíž úkony například patří:

- šířit myšlenky otevřených dat na úrovni státní správy a samosprávy
- práce s datovými sadami, například vyhledávání ze stávajících formátů nebo změna formy do otevřené a propojitelné podoby státní správy⁷⁹

3.3.7 Publikování dat státní správy České republiky

Metodika otevřených dat se skládá z několika kroků. Prvním je analýza a výběr vhodných dat. Účelem tohoto kroku, je analýza dostupných dat, popis jejich struktury a zvolení dat s možností vhodného zveřejnění, ve formátu otevřených dat. Dalším krokem této práce je navrhnout metodický postupu řešení jednotlivých kroků této části. Záměrem druhého kroku je, že ze sjednocených a obecně využívaných formátů bude vybrán vhodný formát dat. Využití tohoto formátu přispěje k snadnějšímu zpracování zveřejněných dat. Poté je nutné vyřešit způsob přístupu k datům a rozhodnout se, zda data zveřejnit v podobě otevřených dat či webových stránek. Čtvrtým krokem je přenos dat do navrženého formátu a jeho technologickým zajištěním. V předposledním úkonu dojde k publikaci dat, volbě URL, a určení vhodné webové formy dat, kde budou data dostupná. Šestý krok vytváří záznamy zveřejněných dat datového katalogu, pro snadné vyhledání dat.⁸⁰ Celý metodický proces publikace otevřených dat je uveden ve schématu na obrázku č. 9:

⁷⁹ Iniciativa za otevřenou datovou infrastrukturu. KATEDRA SOFTWAREVÉHO INŽENÝRSTVÍ, MFF UK v Praze. Opendata.cz: Otevřená datová infrastruktura [online]. Praha, 2012, 19. 3. 2014 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/a0cB>

⁸⁰ Příručka Jak otevírat data. MRÁČEK, Jakub, Jan BOČEK a Jáchym ČEPICKÝ. Otvorenadata.cz [online]. Praha: Fond Otakara Motejla, 2014, 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/UAfJ>

⁸¹ CHLAPEK, Dušan, Jan KUČERA a Martin NEČASKÝ. Metodika publikace otevřených dat veřejné správy ČR. Korupce.cz [online]. Verze 1.0. Praha, 2012 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/F0Yp>

3.3.8 Katalogizace otevřených dat ve státní správě České republiky

Cílem katalogizace otevřených dat ve státní správě je vymezení strategického postupu České republiky k vytvoření katalogu otevřených dat. Stát vytvořil dokument, který je rozdělen do tří částí:

Analýza současného stavu a varianty řešení, popisují aktuální stav, publikaci dat státní správou a zahrnují postupy užívané v jiných státech. Je zde přehled nástrojů, potřebných pro katalogizaci otevřených dat, a představují se zde postupy potřebné k realizaci ve spravování a provozu Datového katalogu.

Státní správa České republiky disponuje koncepcí katalogizace otevřených dat, která shrnuje základní odpovědi na otázky spojené z katalogizací dat. Dále popisuje jaká data katalogizovat, kompetentnost úkonu a jakým způsobem by se mělo postupovat. Koncepce též popisuje v praxi využití Datového katalogu.

Základní kroky k vytvoření Katalogu otevřených dat veřejné správy ČR a její věcnou návaznost určuje Plán realizace koncepce, jehož obsahem je zvláštní plán uskutečnění navrhovaných postupů a odhadovaný finanční rozpočet celého projektu.⁸²

3.3.9 Rizika otevřených dat a jejich omezení

Zatím se o datech hovořilo pouze z pohledu výhod a přínosů, ale je nutné počítat i s riziky, která jsou s nimi spjata. Těmito riziky se zabývá, například studie Thomase Keenana v článku *Are They Marketing Our Privates Public? - Emerging Risks of Governmental Open Data Initiatives*. V tomto článku autor ukazuje na konkrétní případy a identifikuje rizika:

- citlivé a osobní údaje
- odtajnění anonymních údajů
- zneužití publikovaných dat⁸³

V dalším pojednání *Open data is a force for good, but not without risks*, David Hand předkládá následující rizika:

- porušení ochrany osobních a firemních dat
- zveřejnění zavádějících či klamných údajů
- zkreslené závěry rozhodování⁸⁴

⁸² CHLAPEK, Dušan, Jan KUČERA, Martin NEČASKÝ, Tomáš KROUPA a Vladimír WAIS. Koncepce katalogizace otevřených dat VS ČR: zkrácená verze. Korupce.cz [online]. Praha, 2012 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://1url.cz/ufY0>

⁸³ *Are They Marketing Our Privates Public?: Emerging Risk of Government Open data Initiatives*. KEENAN, Thomas. Ec.europa.eu [online]. Canada: University of Calgary, 2011 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/50YD>

⁸⁴ *Open data is a force for good, but not without risks*. David HAND. Theguardian.com [online]. 2012 [cit. 2015-04-16]. Dostupné z: <http://1url.cz/U0AT>

Problémem na úrovni státu je nerovnoměrné přijímání a nastolení směrnic do praxe nebo pokrok publikování dat v rámci Evropské unie. Není zde definice zodpovědnosti za správnost dat a následné sankce za nedodržení. Musí zde být vytýčen cíl, který bude všemi přijímán. Současná specifická forma ukládání dat není vhodná k opětovnému použití. Odstranění problému přináší náročnost počátečních investic, bez kterých by se koncepce neobešla a znemožnila by kontrolu celého projektu.

Nyní jsou data ukládána na servery bez externího přístupu. Jako možnost se nabízí Cloud - Cloud Computing, a to buď hybridní, nebo privátní. Nutné je vzít v potaz, že za zveřejňování dat ve formátu veřejných dat je nutné platit, a proto publikovat vše není správné, ale je nutné vybrat data, mající význam být zveřejněna. Pokud jsou otevírána data, která ze zákona zveřejňovat nelze, nastává zásadní problém ve zneužití těchto dat.

Zpoplatnění dat je dalším nepopulárním pravidlem, což upravená směrnice Evropské unie v rozumné míře přináší v podobě možného symbolického poplatku. Některé státní organizace České republiky požadují úhradu za poskytování informací, a tím z nich vytváří obchodní položku, i za cenu, že budou povinné svůj výdělek zveřejnit.⁸⁵

3.3.10 Výzvy pro státní správu a samosprávu

Současná tendence ve zveřejňování dat státní správy a samosprávy se hlásí k dalšímu využití otevřených dat, které svou činností produkuje. Data je nutné schraňovat a evidovat z hlediska otevírání. Tato část práce se zabývá vhodností publikací dat z hlediska celé státní správy a samosprávy. Dále je přiblížena nedokonalost současného stavu z hlediska odborníka na otevřená data, Vysoké školy ekonomické v Praze Dušana Chlapka. Jeho pojednání Výzvy otevřených dat v České republice na konferenci CSSI, které obsahuje návod, jak problém vyřešit.⁸⁶

Vhodná data

Všeobecně vládnu představy o datech, která by měla státní správa otevřít ve formátu veřejných dat. Strategický rámec rozvoje a eGovernmentu 2014+ definuje vhodná data k otevírání. Dělí se na základní a produkční statistická data. Základní data jsou rozpočty, které již byly zveřejněné. Nově lze zařadit komplexní informace o činnosti konkrétního úřadu. Produkční statistická data, tedy data využitelná v různých aplikacích slouží pro službu občanům. Patří sem, informace o životním prostředí, geografii a dopravě.⁸⁷

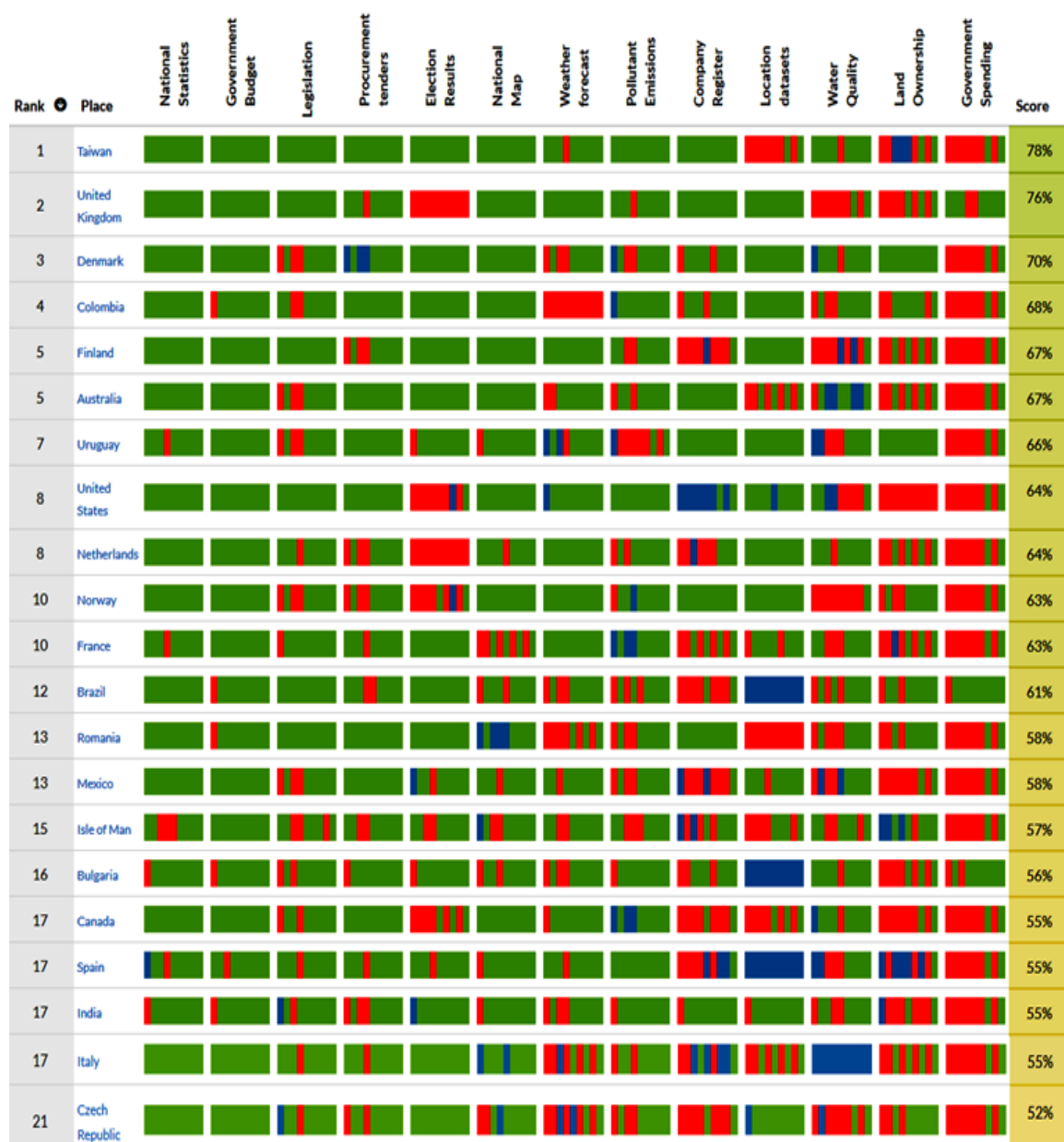
Dle Open Data Index je přehled typů dat určených k otevření sestaven takto: Jízdní řády, Státní rozpočet, Obchodní rejstřík, Výsledky voleb, Čerpání rozpočtu, Národní mapa, Národní statistiky, Legislativa, Poštovní směrovací čísla a Emise škodlivin. Nadace Open Knowledge Foundation sestavila index otevřenosti dat - Open Data Index, a porovnála jím

⁸⁵ Státy EU otevřou svá data: Česko to potřebuje jako sůl. SEDLÁK, Jan. Zpravy.e15.cz [online]. 11. 4. 2013 [cit. 2015-04-16]. Dostupné z: <http://1url.cz/80A4>

⁸⁶ CHLAPEK, Dušan, Jan KUČERA a Martin NEČASKÝ. Metodika publikace otevřených dat veřejné správy ČR. Korupce.cz [online]. Verze 1.0. Praha, 2012 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/F0Yp>

⁸⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČR. Strategický rámec rozvoje veřejné správy a eGovernmentu 2014+ [online]. Praha, únor 2013. Dostupné z: <http://1url.cz/wAfQ>

70 zemí a Česká republika skončila v roce 2015 na 21. místě. Obrázek č. 10 zobrazuje Top 21 zemí podle Open data Index:

Obrázek 10: Open Data Index žebříček Top 21 zemí ⁸⁸

⁸⁸ GLOBAL OPEN DATA INDEX: Place overview. Index.okfn.org [online]. 2015 [cit. 2015-12-09]. Dostupné z: <http://1url.cz/5AgF>

Bližší využití jednotlivých statistických sad ČR zobrazuje obrázek č. 11:

Czech Republic

52% open

Czech Republic is ranked #21 in the 2015 Index

↓ Czech Republic's overall Index ranking is down from #13 in 2014

See other years [2014](#) [2013](#)

Share or embed this page

[Embed](#)
[Twitter](#)
[Facebook](#)
[Google+](#)

Open Data Index
Czech Republic / 2015

OPEN KNOWLEDGE

Rank	Dataset	Breakdown	Location (URL)	Format	Info	Prev. (2014)	Score
1	National Statistics		https://vdb2.czso.cz/vdbvo2/fa...	xls, ...		#16 90%	100%
1	Election Results		http://volby.cz/.opendata/opens...	xml		#1 100%	100%
1	Government Budget		http://monitor.statnipokladna...	CSV		#22 70%	100%
8	Government Spending		n/a	n/a		#15 10%	10%
12	Land Ownership		http://nahlizenidokn.cuzk.cz/V...	vector ...		n/a	45%
14	Location datasets		http://nahlizenidokn.cuzk.cz/S...	CSV		#10 70%	70%
26	Procurement tenders		http://www.isvz.cz/ISVZ/Podpor...	XLS, ...		n/a	60%
27	Legislation		http://portal.gov.cz/app/zakon...	TXT		#33 45%	60%
30	Pollutant Emissions		http://portal.chmi.cz/portal/d...	n/a		#51 35%	45%
35	National Map		http://vdp.cuzk.cz/vdp/ruian/v...	SHP, ...		#1 100%	45%
46	Water Quality		n/a	n/a		n/a	10%
58	Company Register		n/a	n/a		#5 90%	15%
77	Weather forecast		n/a	n/a	n/a	n/a	10%

Obrázek 11: Česká Republika – Open Data Index ⁸⁹

⁸⁹ GLOBAL OPEN DATA INDEX: Czech Republic. Index.okfn.org [online]. 2015 [cit. 2015-12-09]. Dostupné z: <http://1url.cz/e07n>

Prioritní datové sady

Zkušenosti v okolních státech s otevřenými daty naznačují, že jsou částečně zpoplatněna, což bylo popsáno již v části Rizika veřejných dat a jejich omezení. Dalšími problémy publikace dat, kterými státní správa disponuje, jsou například náročnost přípravy, katalogizace a údržby, nejasná využitelnost a jiné.⁹⁰

Jako příklad řešení je usnesení vlády o publikaci prioritní datové sady orgány státní správy stanovené k určitému datu, které lze dále rozšířit o Koncepti publikace otevřených dat ve veřejné státní správě ČR. Dojde k upřesnění postupů katalogizace a publikace dat a otevřených datových formátů, určených pro publikaci. Vymezí se kvalita a aktuálnost datové sady. Musí být sestaven seznam prioritních datových sad, založený na datové analýze. Seznam je nutné vždy pravidelně upravovat a obohacovat o nově vybrané datové sady. Nejprve je vybráno jen několik datových sad, aby bylo možné dosáhnout požadované kvality a kontrolovat ji. V neposlední řadě je také nutná kontrola a koordinace odpovědných orgánů.

Jednotný způsob publikace

Státní organizace napříč Českou republikou, spravují datové sady vhodné ke zveřejnění stejného typu. Pokud je však jednotlivé organizace zveřejní odlišným způsobem, bude znemožněna integrace dat a nepůjde je využít současně. Řešení lze nalézt, v seznamu prioritních datových sad, kde se identifikují ty, které jsou stejného typu. U těchto datových sad je vhodné sladit společný datový formát a jeho použití pro prezentaci datových sad napříč jednotlivými organizacemi.

Potenciál dat pro jednotlivé orgány státní správy

Jednotlivé organizace státní správy by měly posoudit, které datové sady spravují. Na základě analýzy pak vyhodnotit, ty které by měly být zveřejněny formou otevřených dat. Tento krok je však velmi náročný a je zde potřeba nalezení uspokojivých znalostí a dosáhnout vzájemné informovanosti. Navrhované řešení počítá s možností sdílení znalostí mezi organizacemi a informovaností o subjektech, které již analýzu provedly. Dobrým řešením se jeví zobrazovat analýzy na jednom místě s vytvořenou jednotnou šablonou, pro budoucí analýzy a nabádat organizace k vytváření svých analýz na základě vybraných šablon.⁹¹

Směrnice

Novela směrnice č. 2003/98/EC⁹², nařizuje státům EU věcná opatření k ulehčení vyhledání dokumentů s patřičnými strukturovanými daty v otevřené a strojové verzi formátu, v propojených internetových formátech, což znamená vybudování katalogu dat. Dále zmiňuje vybudování podmínek, které umožní vícejazyčné vyhledávání. Musí se též zvolit vhodná forma zajištění zásady pro využitelnost dat ve veřejné správě z hlediska komerční, ale nekomerční činnosti. K tomu by měly sloužit vzorové podmínky využití,

⁹⁰ Státy EU otevřou svá data: Česko to potřebuje jako sůl. SEDLÁK, Jan. Zpravy.e15.cz [online]. 11. 4. 2013 [cit. 2015-04-16]. Dostupné z: <http://1url.cz/80A4>

⁹¹ Výzvy eGovernmentu v ČR a cesty k jejich řešení: Výzvy využívání otevřených dat v ČR. Cssi.cz [online]. Praha, 2013 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/w0P9>

⁹² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES. EVROPSKÝ PARLAMENT. Eur-lex.europa.eu [online]. Brusel, 17. listopadu 2003 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/yxIV>

zavádění a doporučení některé otevřené licence používané v jiných státech, což lze přímo stanovit příslušným zákonem.⁹³

Strategie komunikace

Ne vždy je mezi veřejností správný názor na otevřená data, a proto je výhodné zajistit synchronizaci postupů otevřených dat státní správy. Je důležité, aby výsledky projektů jednotlivých organizací státní správy a samosprávy byly skutečně sdíleny a využívány, čímž se docílí toho, že jednotlivé organizace nebudou zbytečně financovat vydávání dat, již otevřených. Řešením je komunikační strategie, která uvádí, jaké cesty budou o otevřených datech informovat, a kde je mohou zájemci nalézt. Je nutné, aby státní správa a samospráva správa České republiky vytvořila oficiální webové stránky zabývající se otevřenými daty. Na tento web budou publikovány grantové informace a pokyny, které mohou tvořit v státní správě bázi pro spolupráci mezi osobami a organizacemi.⁹⁴

⁹³ Novela Zákona o svobodném přístupu k informacím. KORBEL, František a Jan VÁŇA. Epravo.cz [online]. Praha, 2015, 5. 11. 2015 [cit. 2015-11-25]. Dostupné z: <http://1url.cz/wxIU>

⁹⁴ Výzvy eGovernmentu v ČR a cesty k jejich řešení: Výzvy využívání otevřených dat v ČR. Cssi.cz [online]. Praha, 2013 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/w0P9>

4 Vlastní práce

Tato kapitola popisuje analýzu prioritních datových okruhů České správy sociálního zabezpečení - ČSSZ a jejich zhodnocení, na jehož základě bude vypracován jeden z výstupů této práce, ověření metodického postupu. Budou zde použity dva přístupy k analýze dat. Prvním přístupem bottom-up neboli analýzou zdola nahoru, bude na základě průzkumu zjištěno, co požadují klienti. Druhý přístup top-down neboli analýza shora dolů se bude řídit pokyny OSSZ, ČSSZ, MPSV.

ČSSZ je jedna z největších finančně správních organizací v rámci státní správy České republiky. Do státního rozpočtu přispívá více než jednou třetinou příjmů, které jsou vybírány z pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku. Struktura ČSSZ se skládá z ústředí, regionálních pracovišť, okresních správ sociálního zabezpečení, Pražské správy a Městské správy sociálního zabezpečení Brno a jejich územními pracovišti. Tato organizace vznikla 1. 9. 1990 zákonem č. 210/1990 Sb., o změnách v působnosti orgánů České republiky. ČSSZ má snahu vybudovat moderní klientsky organizovanou instituci s využitím nejmodernějších informačních technologií.

Dne 2. 11. 2015 ČSSZ spustila portál s názvem Otevřená data České správy sociálního zabezpečení, který zdarma zpřístupňuje všem uživatelům statistická data. Portál ČSSZ publikuje otevřená data, která vlastní a spravuje. Data jsou publikována ve formátech RDF (TriG) a CSV a jsou primárně dostupná. Data publikována jako datové sady jsou dostupná v záložce Katalog otevřených dat, která se nachází na webových stránkách ČSSZ. Portál zastává pozici lokálního katalogu s registrací v Národním katalogu otevřených dat (NKOD). V současné době se ČSSZ zaměřila na data obsahující informace z důchodového odboru, který vyhodnotila pro další zpracování odbornou i laickou veřejností jako zajímavý. Záměrem do budoucna je publikovat data ve formátu otevřených dat i z dalších odborů, o které bude postupně tento katalog rozšiřován.^{95 96 97}

Výzkum byl prováděn na vybraném subjektu Okresní správě sociálního zabezpečení Plzeň - sever, jejíž struktura je rozdělena do těchto odborů: vnitřní správy, vymáhání pojistného a provádění exekučních dávek, důchodového pojištění, nemocenského pojištění, osob samostatně výdělečně činných - OSVČ, úctárny pojistného a dávek, kontroly a lékařské posudkové služby.⁹⁸

⁹⁵ Česká správa sociálního zabezpečení: otevřená data. Data.cssz.cz [online]. Praha: ČSSZ, 2015 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://1url.cz/ztMxT>

⁹⁶ Česká správa sociálního zabezpečení: otevřená data. Data.cssz.cz [online]. Praha: ČSSZ, 2015 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://1url.cz/ftMxj>

⁹⁷ Česká správa sociálního zabezpečení: otevřená data. Data.cssz.cz [online]. Praha: ČSSZ, 2015 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://1url.cz/1tMxd>

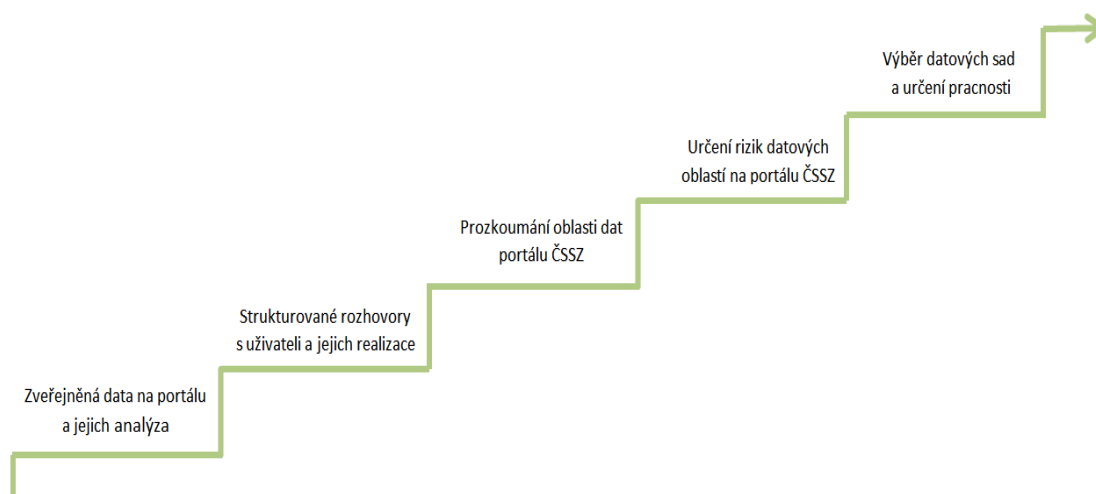
⁹⁸ ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ: e- portál. ČSSZ. [Http://www.cssz.cz](http://www.cssz.cz) [online]. Praha [cit. 2015-09-25]. Dostupné z: <http://1url.cz/snKK>

4.1 Otevřená data na portálu ČSSZ

Postup analýzy bottom-up byl zpracován takto:

1. Vytvoření realizačního týmu a stanovení postupu
2. Analýza stávajících dat ČSSZ
 - zhodnotit stránku legislativy, obsahu, formátů a technologie možnosti zvýšení otevřenosti dat
 - srovnat s obdobnými organizacemi v České republice a Evropské unii
3. Strukturované rozhovory s uživateli portálu ČSSZ
4. Návrh základních principů komunikace ČSSZ a její otevření směrem k organizacím, firmám a občanům
 - úvaha nad zvýšením otevřenosti pro prioritní oblasti
 - u navrhovaných oblastí ČSSZ zhodnotit přínosy a rizika zvýšení otevřenosti dat
 - vytýčení základních principů komunikace ČSSZ a její otevření směrem k organizacím, firmám a občanům
5. Nalezení rizik navrhovaných datových oblastí na základě diskuse
6. Výběr datových sad
7. Zpracování konečného dokumentu ⁹⁹

Vzhledem k stanovenému postupu je analýza dat zpracována v bodech 2 až 7 a znázorněna na obrázku č. 12. Zdrojem analýzy bylo nalezení konkrétních datových sad. K postupnému vymezení oblastí datových sad bylo dosaženo zhodnocením obecného detailu, a to přístupem bottom-up, který se postupně propracovává až k obecným celkům, a to z největšího detailu ke konkrétním oblastem datových sad.

Obrázek 12: Postup analýzy dat metodou bottom-up¹⁰⁰

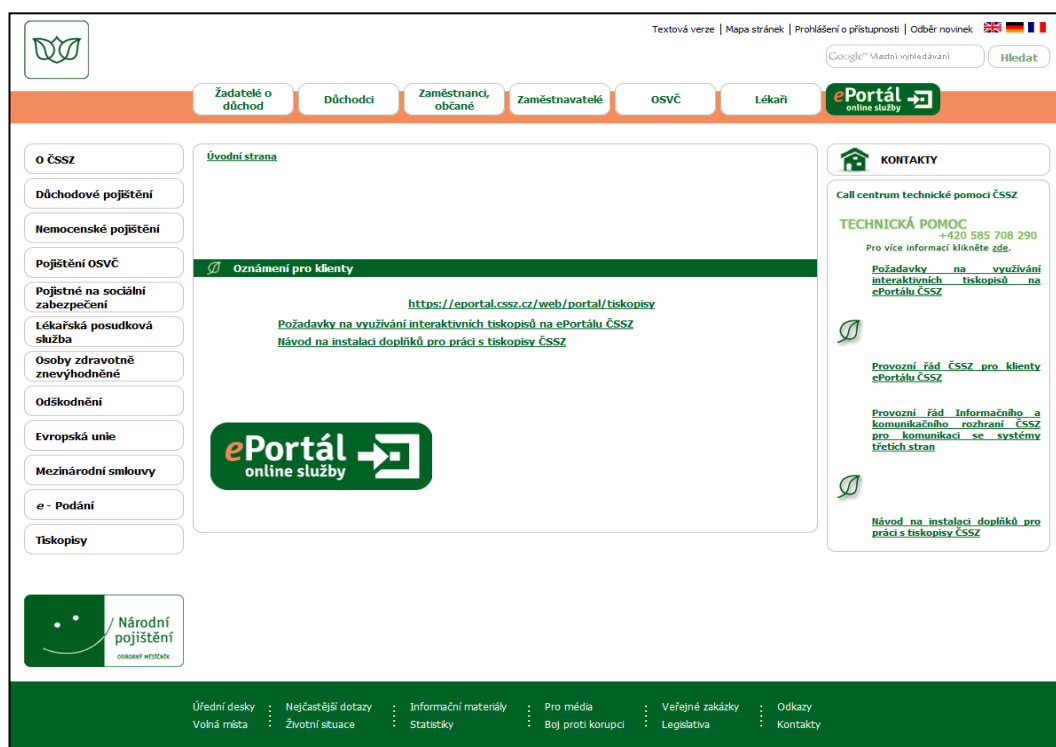
⁹⁹ Příručka Jak otevírat data. MRÁČEK, Jakub, Jan BOČEK a Jáchym ČEPICKÝ. Otvorenadata.cz [online]. Praha: Fond Otakara Motejla, 2014, 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/UAfJ>

¹⁰⁰ CHLAPEK, D., O. NOVOTNÝ, J. KUČERA, M. NEČASKÝ a M. JEDLIČKOVÁ. Návrh prioritních oblastí zvýšení otevřenosti ČTÚ: [studie ČTÚ]. Praha, 2013

4.1.1 Zveřejněná data na portálu a jejich analýza

Nejprve došlo k zanalyzování prostředí webových stránek ČSSZ, jednak přístupových aplikací, ale i dokumentů připravených ke stažení. Dále bylo zhodnoceno srovnání webových stránek se zeměmi EU a obdobných organizací české republiky.

Portál ČSSZ obsahuje, jak je vidět na obrázku č. 13 otevřená data, která poskytují informace pro širokou škálu klientů této organizace žadateli o různé formy důchodu počínaje až po osoby samostatně výdělečně činné konče. Portálem je pokryta informace pro tyto občany směřující na problematiku důchodového pojištění, nemocenského pojištění, pojištění OSVČ, pojistného na sociální zabezpečení, lékařské posudkové služby, osob zdravotně znevýhodněných, odškodného, Evropské unie a mezinárodních smluv zabývajících se touto tematikou. Je zde umožněno e-podání, náhled na úřední desku a vyhledání dle životních situací. Obsahuje též tiskopisy v e-podobě, tak i s možností vytisknutí s přesným návodem, jak s příslušným dokumentem naložit.

Obrázek 13: Stránka portálu ČSSZ¹⁰¹

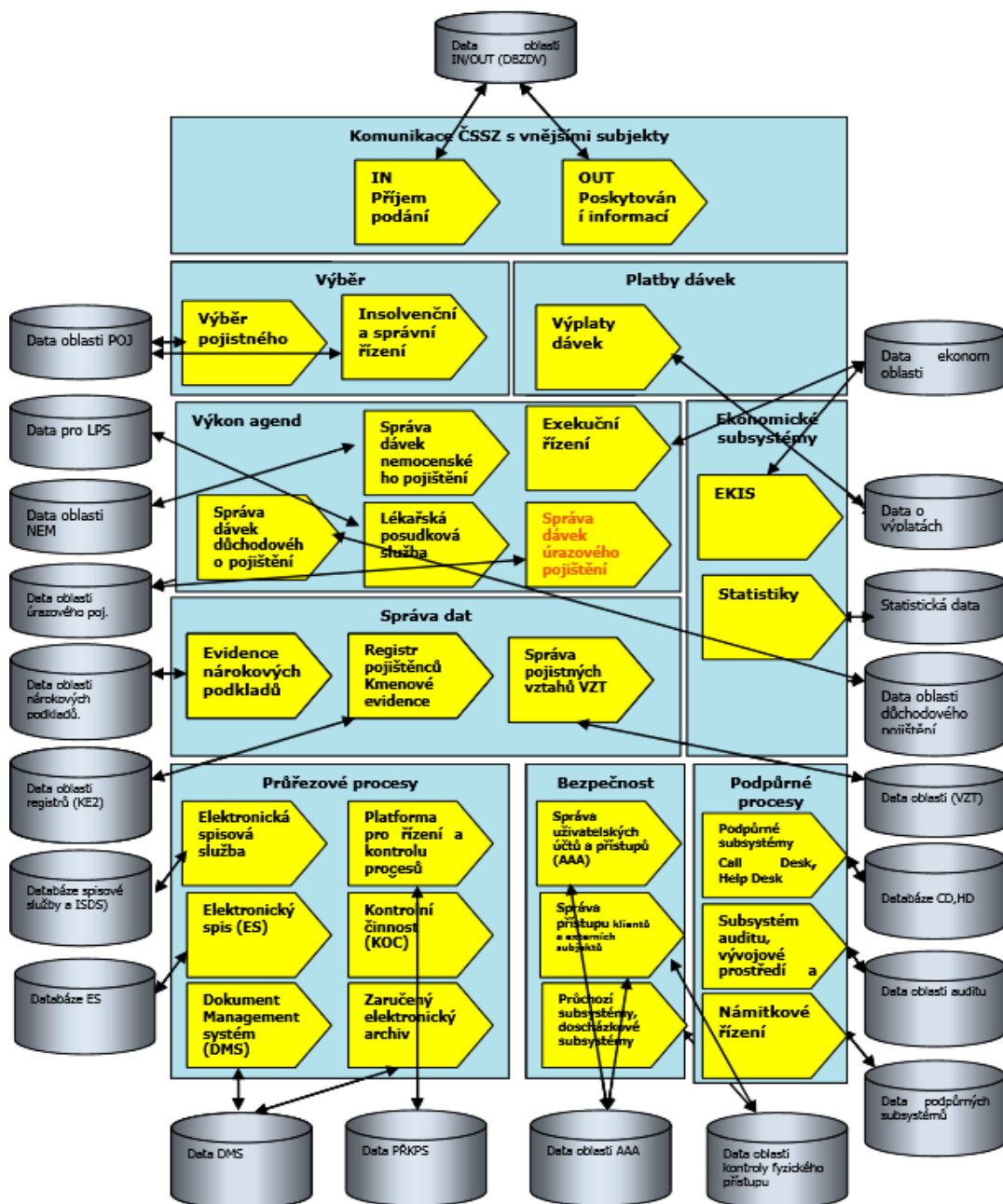
4.1.2 Strukturované rozhovory s uživateli a jejich realizace

Zde byly provedeny strukturované rozhovory, zaměřené na zhodnocení, jaká data má ČSSZ ve vlastnictví, a se kterými pracuje. Rozhovory byly vedeny na úrovni vedoucích jednotlivých odborů. Část rozhovorů směřovala k datům, která jsou poskytována dalším subjektům, jejich struktuře a formátu. Poznatky z rozhovorů směřovaly ke vzniku nových datových sad a aplikací, které byly podrobeny analýze, což vyústilo v seznam datových sad, jejichž možnost použití byla analyzována dalšími postupy.

¹⁰¹ ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ: e- portál. ČSSZ. [Http://www.cssz.cz](http://www.cssz.cz) [online]. Praha [cit. 2015-09-25]. Dostupné z: <http://1url.cz/snKK>

4.1.3 Prozkoumání oblasti dat portálu ČSSZ

Cílem této části bylo rozdělení dat do datových oblastí nejen z hlediska jejich významu, ale i dle příslušnosti k jednotlivým odborům. Zde došlo k pojmenování dat. Dle původního rozlišení se datové sady v reakci na danou situaci mohly slučovat nebo dělit na základě detailu v jakém původně byly. Význam detailů v rámci všech datových oblastí by měl být stejný nebo podobný. Identifikované datové oblasti jsou znázorněny na obrázku č. 14:

Obrázek 14: Základní datová struktura IS ČSSZ ¹⁰²

¹⁰² ČSSZ. Strategie rozvoje IKT ČSSZ do roku 2014 pdf. www.mpsv.cz:/zakazky/malezakazky [online]. Praha: Ústředí - odbor koncepcí a systémové integrace, 2010 [cit. 2015-10-12]. Dostupné z: <http://1url.cz/un6h>

Následujícím postupem byl sestaven konečný seznam datových sad, které může ČSSZ poskytnout i s jejich vlastnostmi, významem a odpovědností. K nim byla řešiteli projektu přidána patřičná rizika.

4.1.4 Určení rizik datových oblastí na portálu ČSSZ

Z plánu projektu vyplývá, že proběhla diskuze mezi řešitelem a vedoucími jednotlivých odborů OSSZ. Byly zde zhodnoceny získané informace, které vyústily v závěry s identifikovanými výstupy jednotlivých analýz. Ty byly zkoumány a postupně odebírány po jednotlivých výstupech. Některé datové sady byly odstraněny z pohledu rizikovitosti a zbytek byl podroben další analýze z hlediska pracnosti, objemu dat a vhodné periodicitě a anonymizaci.

4.1.5 Výběr datových sad a určení pracnosti

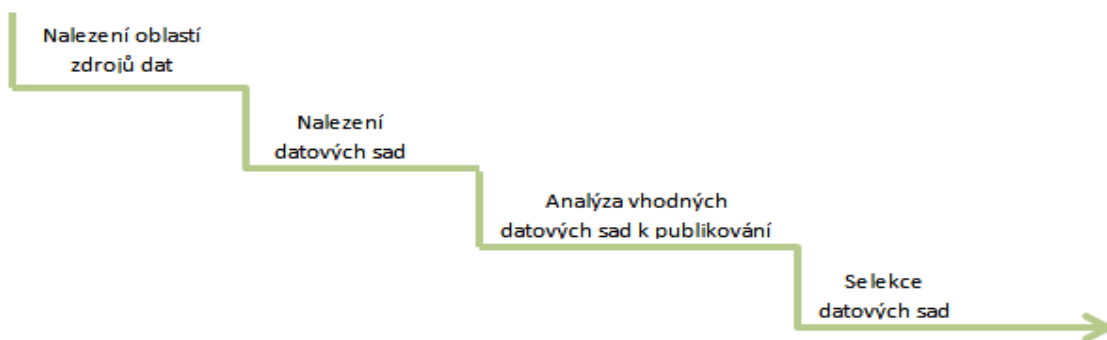
Směr další diskuse ukazoval na sloučení priorit a jednotlivých oblastí datových sad a jejich realizace ve formě publikování otevřených dat. Řešilo se též posouzení správnosti odhadů pracnosti řešitelů, která byla rozdělena mezi dvě role. První jako pracnost pro odpovědnou osobu a druhou pro pracovníka IT útvaru. V prvním případě zodpovídá odpovědná osoba za správnost a aktuálnost dat datové sady. V druhém případě se IT pracovník stará o publikaci a katalogizaci datových sad na webových stránkách. Na publikaci dat do otevřeného formátu, mají vliv hlavně rizika a pracnost, s přihlédnutím na to, zda byla už data v nějaké formě publikována na stránkách ČSSZ, či jiným subjektem veřejné správy. Dalším faktorem ve výsledném doporučení je spravování těchto dat nějakým IT nástrojem, podporujícím výstupy v rozličných formátech, se snížením pracnosti v přípravě i u publikace dat.

4.1.6 Celkové zhodnocení analýzy

Byly zde identifikovány jisté nedostatky vycházející z popisu jednotlivých kroků a vlastní zkušenosti s přístupem založeným na pozorování. Jde o jistou nesourodost datových sad ve smyslu popisu a opakování podobných činností v několika fázích analýzy. Proto byl utvořen návrh metodiky, jak s analýzou pracovat a nedostatky eliminovat. V průběhu analýzy docházelo k úpravám uspořádání datových sad a jejich změnám, proto je možné doporučit i jiný přístup analýzy otevřených dat. Při vzniku nových datových sad na základě vedené diskuse došlo k různým nepřesnostem. Jako příklad lze uvést zodpovědnost za konkrétní datovou sadu, na základě jejich překrytí nebo významu. Problém nastával i v jejich názvu, který neodpovídal obsahu vybrané datové sady. Proto probíhaly úpravy v pojmenování datové sady, její úrovně, celkové struktury a spojování. Dalším vyústěním diskuse byla analýza vhodnosti publikace dat v otevřeném formátu. Došlo k postupné úpravě datových sad, jejich propojení a odběru jednotlivých dílčích výstupů. Tímto krokem byla zařazena zanalyzovaná metodika po vydefinování všech datových množin a také bylo zamezeno neustálému upravování a přidávání datových sad. Z vybraného seznamu dat k publikaci byly vyřazeny všechny datové sady na jednom místě a ve stejnou dobu. Tento krok ušetřil několik výběrů při odstraňování nepublikovatelných datových sad. Provádění analýzy se tímto usnadní a jako výstup bude určena jedna sourodá a přehledná architektura datových sad, která neobsahuje tzv. bílá místa.

4.2 Návrh metodiky výběru dat na portálu ČSSZ

V této části práce budou navrženy jednotlivé úkony analýzy top-down vedoucí k samotnému publikování dat na portálu ČSSZ, bez nedostatků vyplývajících z předchozího přístupu k analýze. Vytvořenou metodiku může použít samotný subjekt, ale i dodavatel řešení a rozhodne se, zda úřad poskytne otevřená data sám nebo na základě legislativy.

Obrázek 15: Postup analýzy dat metodou top-down jak je vidí autor práce

Při analýze a výběru datových sad jde o čtyři úkony, kterých je potřeba k vhodnému převedení dat do otevřeného formátu. Nejprve bylo zjištěno, zda činnost úřadu odpovídá potřebám rozpoznání oblasti dat, se kterými pracuje, zda data byla již v minulosti používána, nebo zda je potřeba nové analýzy, cílené na otevřená data. Druhým krokem byly z vybrané oblasti identifikovány konkrétní datové sady. Uvedené sady byly ve třetím kroku analyzovány na vhodnost vydávat je ve formátu otevřených dat a tato data zveřejňovat. Bylo určeno, pro které datové sady má smysl ve čtvrtém kroku určovat náklady a rizika publikace. V samotném závěru bylo u datové sady stanoveno, zda půjde doporučit k otevření. Pro vybrané datové sady byl prověřen užitek, náklady na vlastní otevření dat a vzniklá rizika.

4.2.1 Nalezení oblastí zdrojů dat

Vhodnost dat k otevření lze určit z hlediska nabídky organizace státní správy, kde data vznikají a jsou zde i schraňována. To vyplývá nejen z architektury informačního systému, ale i služeb, jež jsou využívány nebo poskytovány v návaznosti na svoji činnost. Jiným způsobem je poptávka občanů po informacích a pomoci při řešení jejich životních situací, jež by jim měla ČSSZ poskytnout. Analýza oblastí dat, vzniklých procesy organizace, je právě kombinace obou předešlých způsobů. Třetím způsobem je analýza vedoucí k možnosti otevírání dat. Tento způsob je veden k datovým sadám již publikovaným, datovým subjektům a jejich otevřenosti k dotazům veřejnosti na určenou organizaci. Cíle k hledání vhodných sad byly popsány ze čtyř hledisek:

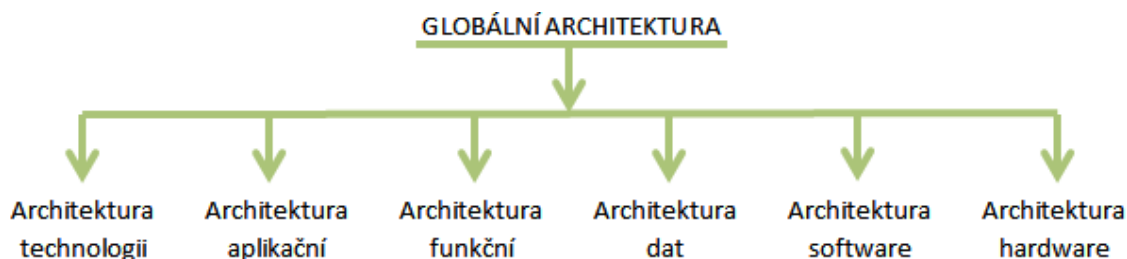
- z hlediska architektury a IS
- z hlediska životních situací
- z hlediska procesů
- z hlediska pohledu zaměřeného na otevřená data

Z hlediska architektury služeb

Pohled státní správy a samosprávy v České republice na architekturu služeb a informačních systémů popsal ve své disertační práci Pavel Hrabě, který nastolil ideu zavedení národní architektury, která by řídila architekturu informačních technologií, a to zavedenými standardy. Tato koncepce popisuje instituce, jejich složení a pravidla. Zabývala se také obsahem národní architektury a nastolením plánu k jejímu zavedení.¹⁰³

Architekturou služeb ve Strategickém rámci 2014+ byly vytýčeny vzájemné vztahy a propojení mezi státní správou a informačními systémy. Na základě předešlých poznatků je možné identifikovat data vhodná pro publikaci jako otevřená, s nutností jejich úpravy, spojování či anonymizací, popř. zhodnocení finanční náročnosti. Na základě těchto předpokladů se rozšiřují agendy a je nutné vzít na vědomí vývoj změn zákonů a vyhlášek.¹⁰⁴

Možnost hledání vzniku dat je i samotná architektura informačních systémů. Podle existující hierarchie bylo určeno, jestli aplikace využívá jiné programy, zda je samostatná nebo která produkuje data z jiného programu. Na obrázku č. 16 je jeden z obecných modelů architektury IS.

Obrázek 16: Architektura informačního systému podle autora práce

Možnost použití modelu architektury tohoto typu bude do té doby, než státní správa využije služeb Cloudu computing jako jedné z možností sdílení služeb napříč celou veřejnou správou. O poskytování veřejných služeb v Cloudu poukazuje zajímavá stať: A New Era for European Public Services - Cloud Computing Changes the Game, kterou vydala společnost Accenture. Tato stať se zabývá možnostmi zapojení komerční sféry do fungování státní správy. Nahlíží na možnost zastoupení svého technického zařízení, ale i úředníků z vlastních řad.¹⁰⁵

¹⁰³ HRABĚ, Pavel. Koncepce podnikové architektury pro reformu veřejné správy ČR. Praha, 2014. Academia © 2015. Doktorská disertační práce. VŠE -FIS. Vedoucí práce Prof. Ing. Josef Basl, CSc. Dostupné také z: <http://1url.cz/WnIZ>

¹⁰⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČR. Strategický rámec rozvoje veřejné správy a eGovernmentu 2014+ [online]. Praha, únor 2013. Dostupné z: <http://1url.cz/wAfQ>

¹⁰⁵ ACCENTURE: A New Era for European Public Services: Cloud Computing the Game [online]. 2013, 32 stran [cit. 2015-10-08]. Dostupné z: <http://1url.cz/dnS6>

Z hlediska životních situací

Životními situacemi je pokryta činnost každého subjektu státní správy, ať se jedná o podnikatelskou sféru nebo samotného občana. Lze je chápat jako uspořádané popisy, jimiž jsou řešeny úlohy ve vztahu ke státní správě. Zveřejňující organizace zadává přesně dané uspořádání a odpovídá za jeho správnost.¹⁰⁶

Príslušná státní organizace by měla znát všechny životní situace, navazujících na její legislativu. Jedná se o další datovou základnu do systematické analýzy dat. Organizace analyzuje životní situace, které spadají do jejích pravomocí. Činnost státní organizace vyjadřuje služby, které vykovává na základě své kompetence, která je určena životní situací klienta.

Následující tabulka, ukazuje vzájemné porovnání životních situací nalezených na portálu EU, Velké Británie a ČR.

Životní situace		
Evropská Unie	Velká Británie	Česká republika
Život v zahraničí	Pasy, cestovní a život v zahraničí	Obrana a bezpečnost
Vzdělávání a mládež	Výchova a vzdělávání	Vzdělání, věda a výzkum
Zdravotní péče	Postižení lidé	Zdraví
Práce a důchod	Zaměstnání, pracovní místa a důchody	Sociální zabezpečení
Rodina a právní předpisy v jiných zemích EU	Péče o děti a rodičovství	Rodina
Řízení vozidel	Řízení vozidel a doprava	Doprava
Spotřebitelská práva	Peníze a daně	Finance
Normy EU	Britské občanství	Občan a stát
Příjem nových pracovníků	Zaměstnanost	Zaměstnání
Životní prostředí	Životní prostředí	Příroda a zemědělství
Cestování	Víza a přistěhovalectví	Cestování
Veřejné zakázky	Výhody	Základní registry
Finanční podpora	Bydlení a místní služby	Bydlení
Clo a DPH	Obchod a osoby samostatně výdělečně činné	Kultura
Dovoz a vývoz	Zločin, spravedlnost a zákon	
Začínající podniky	Narození, úmrtí, manželství	

Tabulka 2: Porovnání životních situací v EU, Velké Británii a České republice^{107 108 109}

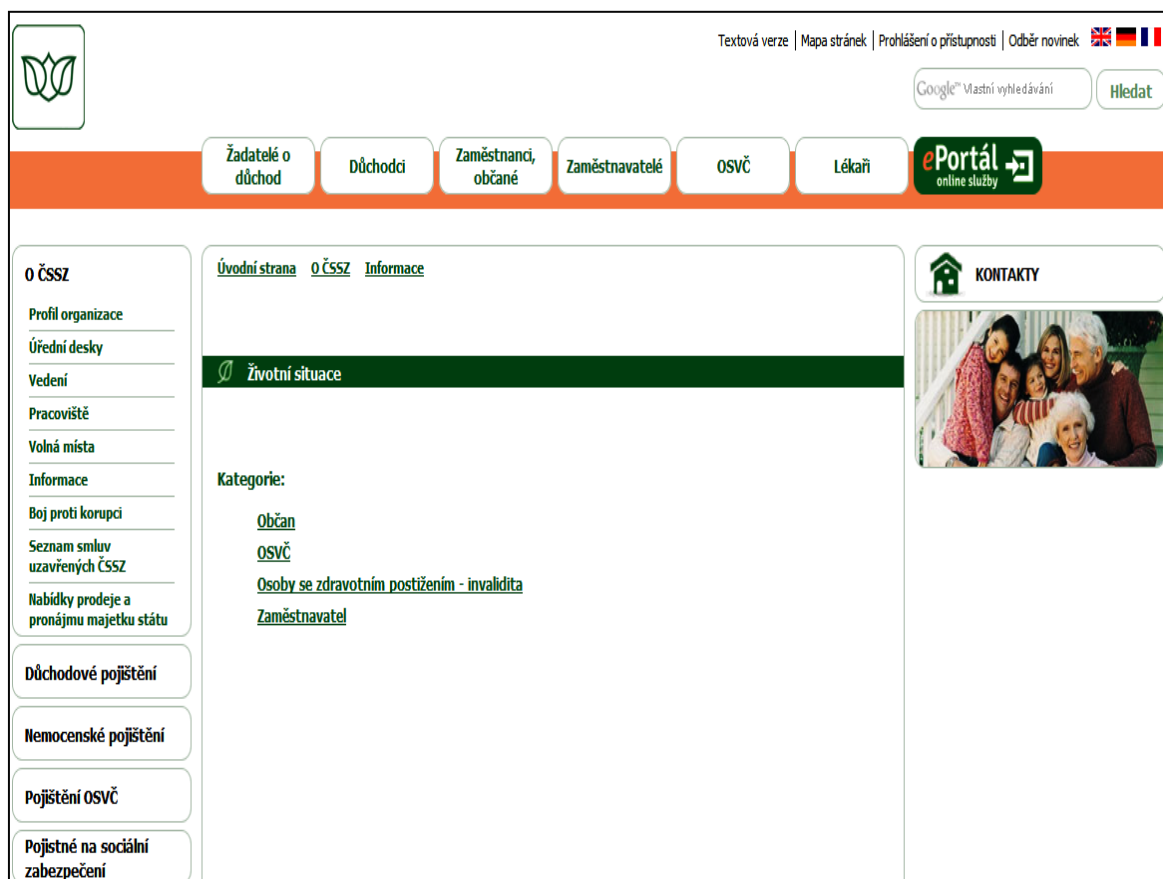
¹⁰⁶ Portál veřejné správy: Životní situace. MINISTERSTVO VNITRA. Portal.gov.cz: portal/obcan/situace/ [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-10-08]. Dostupné z: <http://1url.cz/Mn0z>

¹⁰⁷ Evropská unie: Váš život a podnikání v EU. EVROPSKÁ UNIE. Europa.eu: eu-life [online]. EU, 2015 [cit. 2015-10-08]. Dostupné z: <http://1url.cz/an03>

¹⁰⁸ Welcome to GOV.UK: The best place to find government services and information Simpler, clearer, faster. UK. Wwww.gov.uk [online]. UK, 2015 [cit. 2015-10-08]. Dostupné z: <http://1url.cz/Cn0D>

¹⁰⁹ Portál veřejné správy: Životní situace. MINISTERSTVO VNITRA. Portal.gov.cz: portal/obcan/situace/ [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-10-08]. Dostupné z: <http://1url.cz/Mn0z>

Jednotlivá schémata poukazují na nesoulad mezi vybranými subjekty ve věci pochopení životní situace. Modely jsou v nesouladu, jelikož je každý celek definuje odlišně. Některé životní situace se překrývají, jiné jsou řešeny rozdílně. Nesoulad je zjištěn i mezi státními organizacemi v České republice. Životní situace zde každá organizace využívá analogicky a dle vlastního uvážení.

Obrázek 17: Životní situace podle ČSSZ ¹¹⁰

Obrázek č. 17 znázorňuje životní situace, které ČSSZ poskytuje na základě své služby občanům. Tyto životní situace jsou rozděleny na čtyři kategorie:

Občan - informace pro budoucího a stávajícího důchodce, občany s dočasnou pracovní neschopností, zaměstnance, péči o děti, aj.

OSVČ - osoby samostatně výdělečně činné a jejich důchodové pojištění, kontrola a evidence pojištěnců, nemocenské, pojistné na sociální zabezpečení, posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti občanů.

¹¹⁰ ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ: životní situace. ČSSZ. [Http://www.cssz.cz](http://www.cssz.cz) [online]. Praha [cit. 2015-09-25]. Dostupné z: [http:// http://1url.cz/Qn0c](http://http://1url.cz/Qn0c)

Osoby se zdravotním postižením - evidence a kontrola pojištěnců, žádosti o invalidní důchod, péče o osobu bezmocnou, doba pro přípravu na zaměstnání - studium, jiná výdělečná činnost, tři stupně invalidního důchodu.

Zaměstnavatel - pojistné na sociální zabezpečení, provádění důchodového pojištění, nemocenské pojištění, e-podání evidenčních listů důchodového pojištění a oznámení o nástupu do zaměstnání, jeho ukončení ze strany zaměstnance.

Z hlediska procesů

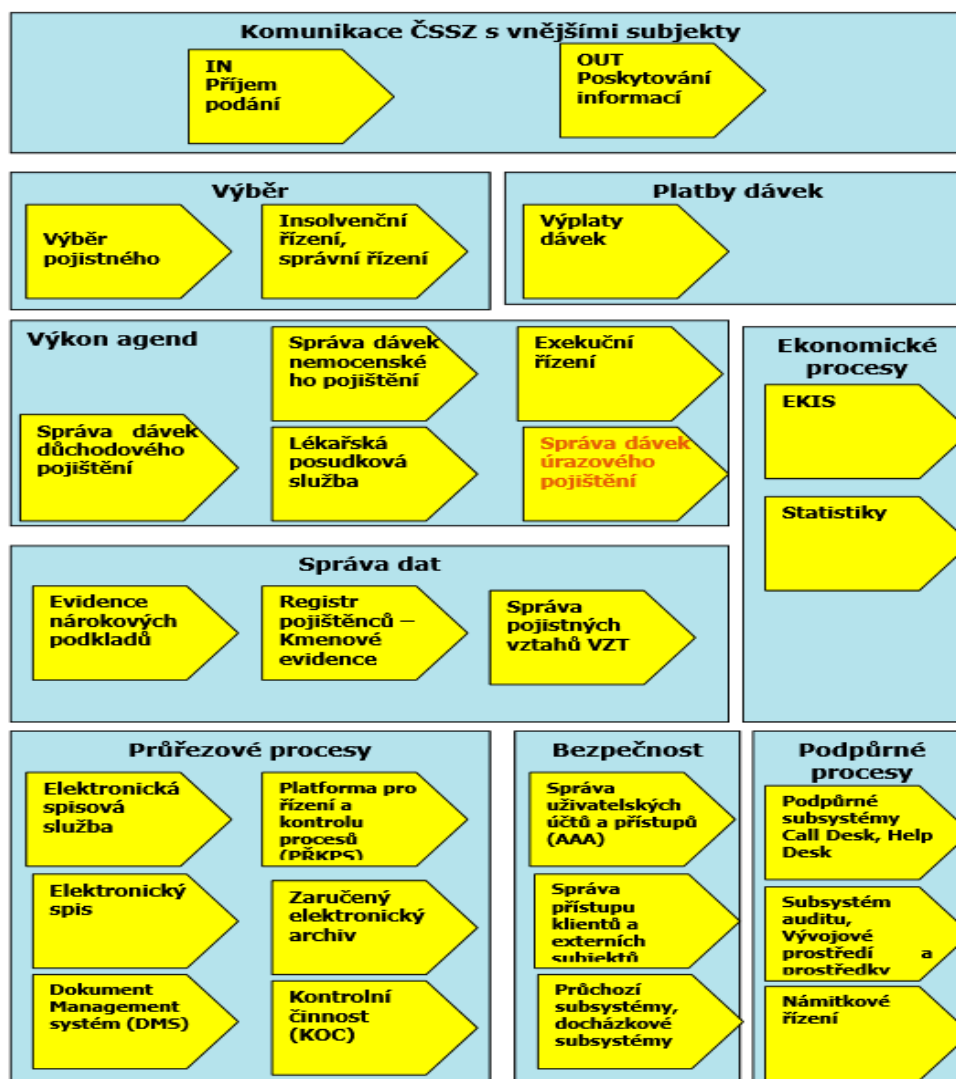
Postup z hlediska procesů je vhodný pro určení oblastí dat, pokud má organizace již vytvořenou procesní analýzu. Procesní analýza však musí být aktuální, dostatečně vypovídající a správná. Proto je nutné ověření pravdivosti, aktualizace analýzy, popř. rozšíření na aktuální stav organizace. Důvodem vhodnosti postupu je, že procesy názorně popisují kroky uskutečnění služby, které pokryjí činnost dané organizace. Z pohledu vzniku dat v určitém kroku je nastíněna použitelnost pro následnou analýzu. Lze poukázat, že hlavní činností úřadu je zajištění legislativy, informování veřejnosti, plánování, vedení registrů, usměrňování, řízení rozvoje a reprezentace volených orgánů. Procesy popsané odbornou literaturou se dělí na podpůrné a základní.

V ČSSZ bylo definováno pět skupin hlavních procesů a jejich cílů:

- **Procesy výběru pojistného** - zabezpečení příjmů a uspokojení zákonného nároku
- **Procesy správy dávek důchodového, nemocenského a úrazového pojištění** - rozhodování o přiznání a výši zákonných dávek pojištěnců.
- **Procesy výplaty dávek** - zabezpečení výplaty přiznaných dávek pojištěncům
- **Procesy správy datové základny** - spravovat a aktualizovat datovou základnu
- **Procesy komunikace ČSSZ s vnějšími subjekty** - komunikace mezi správou a externími subjekty

Na základě zkušeností se zaváděním informačních systémů se tyto procesy doplňují o další procesy ekonomické, průřezové a podpůrné. Dekompozice procesů je přijata jako základní procesní struktura ČSSZ a je znázorněna obrázkem č. 18.¹¹¹

¹¹¹ ČSSZ. Strategie rozvoje IKT ČSSZ do roku 2014 pdf. [www.mpsv.cz: /zakazky /malezakazky](http://www.mpsv.cz/zakazky/malezakazky) [online]. Praha: Ústředí - odbor koncepcí a systémové integrace, 2010 [cit. 2015-10-12]. Dostupné z: <http://1url.cz/un6h>

Obrázek 18: Logická struktura procesů ČSSZ ¹¹²

Mimo projekt ČSSZ existují ještě malé projekty stejného typu na lokální úrovni. Celou problematikou státní správy se plošně zabývá Procesní modelování agend (PMA) státní správy, jehož detaily jsou popsány v následující kapitole.¹¹³

Podmínky reálných procesů v rámci dalšího rozvoje eGovernmentu v České republice při výkonu jednotlivých agend, až do úrovně jednotlivých rolí v procesních postupech a úkonech, je nutné rozsah vymezit. Poté bude vymezen způsob přístupu k datům a jejich rozsah, které jsou důležité pro jednotlivé organizační role. Je však nutné jako první krok realizovat procesní modelování agend ve státní správě.¹¹⁴

¹¹² ČSSZ. Strategie rozvoje IKT ČSSZ do roku 2014 pdf. Wwww.mpsv.cz: /zakazky /malezakazky [online]. Praha: Ústředí - odbor koncepcí a systémové integrace, 2010 [cit. 2015-10-12]. Dostupné z: <http://1url.cz/un6h>

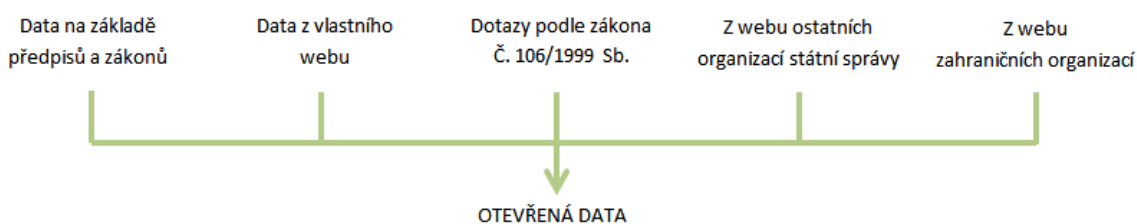
¹¹³ Procesní modelování agend veřejné správy: Informace o projektu, cílech a aktuální o projektu. Mvcr.cz: Efektivní veřejná správa [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2015 [cit. 2016-02-19]. Dostupné z: <http://1url.cz/Otten>

¹¹⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČR. Strategický rámec rozvoje veřejné správy a eGovernmentu 2014+ [online]. Praha, únor 2013. Dostupné z: <http://1url.cz/wAfQ>

Z hlediska pohledu zaměřené na otevřená data

Pokud nemá organizace státní správy jiný pohled na data než ten který vlastní, bylo by zapotřebí uskutečnit další analýzu, zaměřenou na data s možností otevření danou organizací. Nejprve by se měla zanalyzovat organizace státní správy z pohledu tvorby a publikace dat. Do podoby otevřených dat s následnou publikací jsou delegována ta data, u kterých je zveřejnění dané legislativou. Další data vhodná na zveřejnění jsou data statistického charakteru, posbíraná z výkazů a přehledů. Jedná-li se o data prostorová, např. umístění jednotlivých OSSZ, nebo veřejně dostupná, použijí se také rejstříky. Určuje-li data ke zveřejnění právní předpis nebo jinak, je potřeba analyzovat význam a složení těchto dat. Dobré je navrhnout konceptuální model, sloužící zároveň jako dokumentace pro samotnou organizaci.

V případě již dnes zveřejněných dat, lze využít ta, o která má veřejnost zájem. Jako vodítko lze použít webovou statistiku a zaměřit se na data, která občané vyhledávají podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.¹¹⁵ Data budou zveřejněna ve formátu otevřených dat bez dalšího zásahu a pracnosti. Vzhledem k jejich předchozí publikaci je nutné data jen změnit do formátu otevřených dat. Vhodné je porovnat co o své činnosti publikují domácí a zahraniční webové stránky státních správ. Z diskuse legislativy a detailních přehledů webů je možné identifikovat datové sady vlastněné a zpracovávané danou organizací. Návazně se vyselektuje celkový přehled obsahující datové sady, s možností další analýzy. Tato data je možné vidět na obrázku č. 19.

Obrázek 19: Oblasti dat podle autora obecně vhodných dat k otevření

4.2.2 Nalezení datových sad

Z předešlých vyselektovaných oblastí hledání dat k publikaci organizací, je nutné vybrat datové sady. V části práce nazvané Nalezení oblastí zdrojů dat, bylo uvedeno, že pro výběr oblastí lze zvolit různé způsoby. Jednak pohledem z hlediska architektury služeb nebo pomocí životních situací. Třetí možnost výběru je z hlediska procesní analýzy, která je cílená na otevřená data. V této kapitole bude popsán postup výběru dat pomocí přístupů a přípravy k analýze.

¹¹⁵ Zákon 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 11. května 1999 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/Wttrh>

Architektura služeb

Informační systém organizace státní správy má uložená data, se kterými pracuje. Při analýze je zjištěna vhodnost otevření, a zda jde o data vztahující se ke konkrétní činnosti státní organizace. Je nutné zjistit, kdo má do informačního systému přístup, s daty pracuje nebo za ně ručí. Tak jako u informačního systému lze stejně postupovat i u architektury služeb, protože je známo, které služby státní organizace poskytuje, data využívá a předává dál. Pro správně pracující eGovernment je důležité nejen dotvoření stálých a bezpečných systémů státních organizací, ale i vhodná základna zajišťující začlenění jednotlivých informačních systémů, založených na komunikaci pomocí služeb. Zde je zapotřebí vhodná architektura a vhodné technologie pro začlenění. Je potřeba sestavit katalog e-slужeb v rámci správně pracující státní správy a určit úroveň vzájemné komunikace. To poukazuje na nevyhovující stávající architekturu a informační systém státní správy. Je nutné nastavit větší objem financí na její rozšiřování a propojování, tedy celkovou modernizaci státní správy.¹¹⁶

Životní situace

Zaměstnanci příslušné organizace ve státní správě znají u každé životní situace pravidlo, kterým je vzniklá situace řešena. Nutností pro správné řešení dané situace, je nalezení správné informace, na jejímž základě vykoná úkony, potřebné pro vyřešení situace ve prospěch občana. Na tyto kroky navazují výstupy, data, která jsou podrobena analýze. Potřebné úkony ukazují na data - výstupy s možností analýzy. Popsaný směr analýzy by při selekci dat dával smysl, pokud bude správně utvořen seznam životních situací a všechny organizace státní správy se jím budou z hlediska správné terminologie řídit. Z hlediska stavu, v kterém se seznam nachází, se nemůže stát obecným návodem pro otevření dat. Seznam je možno však využít jako podnět k vytvoření řešení situace pro konkrétní organizaci. Aby se stal tento seznam obecným návodem, je nutné vytvořit modelové situace, pokrývající životní situace jednotlivých druhů organizací státní správy. Tato úvaha by mohla být jedním z impulzů rozvoje eGovernmentu v České republice.

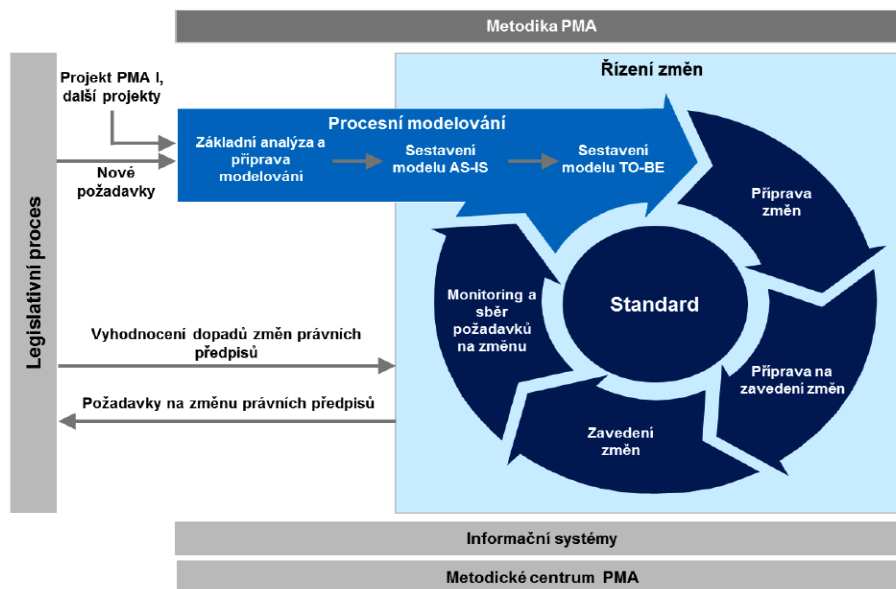
Procesy

Výběr dat pomocí procesní analýzy, přináší otázku určení hlavní a podpůrné činnosti organizací státní správy. Nejvíce dat vygenerují základní procesy, které mají být ze zákona zveřejněny, protože jsou pro občana relevantní. Podpůrné procesy, jejichž zveřejnění by zefektivnilo spolupráci občana s organizací, však pro občany určené nejsou. Lepší spolupráce mezi občanem a organizací státní správy by se v tomto případě promítla do zprůhlednění státní správy a zlepšila by činnost jednotlivých organizací. Vedlejší účinek zprůhlednění státní správy by napomáhal k odstraňování korupce. Za jakým účelem je procesní model utvářen se odráží v podrobnosti dat, která jsou o něm sbírána. Bude-li snahou optimalizovat agendy, postačí sbírat data procesu modelování méně podrobné. K nastolení standardu bez předchozí optimalizace agendy, musí být sbíraná data na úrovni jednotlivých procesů detailní nejlépe aktivní. Na základě detailu provedené procesní analýzy je možné hledat datové sady.

¹¹⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČR. Strategický rámec rozvoje veřejné správy a eGovernmentu 2014+ [online]. Praha, únor 2013. Dostupné z: <http://1url.cz/wAfQ>

Procesní modelování agend

V procesním modelování, na základě procesního rozložení zákona a dalších potřebných údajů, byl nejprve vytvořen centrální popis. Ten udává pole oblasti pro zjištění dalších dat. Popis a další data budou verifikovány nebo přímo vybírány na participujících orgánech státní správy. Skládají se z procesního popisu, četnosti, pracnosti, nákladů a kvality.¹¹⁷

Obrázek 20: Standardizace agend ve vazbě na procesní modelování¹¹⁸

Data spadají jednak pod centrální formát nebo formát organizace státní správy, který poukazuje na odpovědnost zaměstnanců státní organizace a jejich vedení za agendu, proces a aktivitu. Sběr dat je proveden z informačních systémů, evidencí a odhadů. Mezi tato data lze zahrnout například data o nákladovosti, čase, četnosti a Full ekvivalent, což je ekvivalent celého pracovního úvazku na úrovních procesů a agend. Dalším postupem modelování je nákladová a časová simulace, jejímž cílem je výpočet průměrné hodnoty dat na jeden opakovaný proces. Na základě obou simulací, četnosti a veškerých nákladů dojde k výpočtu nákladů jednotlivých procesů agendy orgánu státní správy. V závěru procesu modelování budou vyselektovány procesy vhodné pro optimalizaci z pohledu jejich podílu na náklady celé agendy. Zde napomáhá pohled na možnost automatizace výkonu jednotlivých činností za pomoci referenčních dat základních registrů a propojením informačních systémů vzájemně z hlediska sdílení ostatních dat. Ukazuje se zde možnost zohlednění i dalších ukazatelů, například kvality.¹¹⁹

¹¹⁷ Metodika procesního modelování agend veřejné správy: Dílčí výstupy v rámci projektu procesního modelování veřejné správy pdf. [online]. Finální verze 2.3. Praha: Accenture Central Europe B. V., organizační složka, 2013, 13. 9. 2013 [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://1url.cz/Mxgu>

¹¹⁸ Metodika procesního modelování agend veřejné správy: Dílčí výstupy v rámci projektu procesního modelování veřejné správy pdf. [online]. Finální verze 2.3. Praha: Accenture Central Europe B. V., organizační složka, 2013, 13. 9. 2013 [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://1url.cz/Mxgu>

¹¹⁹ Metodika procesního modelování agend veřejné správy: Dílčí výstupy v rámci projektu procesního modelování veřejné správy pdf. [online]. Finální verze 2.3. Praha: Accenture Central Europe B. V., organizační složka, 2013, 13. 9. 2013 [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://1url.cz/Mxgu>

Analýza otevřených dat

Analýza, která bude zaměřena na otevřená data, produkuje data zajímavá pro veřejnost. Prozkoumáním přehledu webů, legislativy a ze strukturovaných rozhovorů budou přímo vyselektovány datové sady, se kterými organizace státní správy pracuje, v dané organizaci vznikají nebo je vlastní. Vytvoří se dvě kategorie datových sad. První skupinu tvoří data již pro veřejnost dostupná. Druhou skupinu tvoří data potřebná detailně analyzovat. Zde bude potřeba nastavit logický pohled na strukturu datových sad. Do tzv. balíků se budou zařazovat podobná data, se kterými se bude ještě pracovat. Práce s daty se usnadní s možností snazší orientace mezi nimi. Analýza datových sad v těchto skupinách však může narazit na omezující prvek u jedné datové sady, který řešitele u jiných skupin nenapadl, a nebyl proto brán v potaz.

4.2.3 Analýza vhodných datových sad k publikování

Po zvolení způsobu výběru vlastních dat danou organizací státní správy, dojde k posouzení způsobilosti dat pro publikaci v otevřeném formátu. V této analýze bude určen jejich význam a důležitost k činnosti úřadu státní správy, což znamená, kdo za data odpovídá a kdo je jejich původcem.

Legislativní předpoklady a podmínky

Nutností je seznámení se zákony, které mají vliv na činnost státní správy, případně jaké vyhlášky či směrnice určují činnost státní správy, nebo ji naopak omezují. Při nalezení nějakého právního doporučení pro publikaci otevřených a propojitelných dat, je nutné se tímto zabývat. U dat k zveřejnění určených na základě právního předpisu nebo např. závazkem v rámci plnění Akčního plánu ČR: Partnerství pro otevřené vládnutí, je nutné prověřit strukturu a sémantiku dat. Vhodným řešením je návrh konceptuálního modelu dat s možností využití jako dokumentace samotné organizace státní správy. Data je nutno podrobit právní analýze, zjistit zda nehrozí právní překážky pro zveřejnění. Z důvodu možných problémů způsobených poskytnutím dat veřejnosti, nedodrženou ochranou osobních údajů, neudržením obchodních tajemství, strategických či příliš technických informací se nedoporučuje některé oblasti na webové portály publikovat. Oblasti s tímto obsahem je důležité předem vymezit a dodržovat.

Data a jejich význam

Zde je nutné se zamyslet nad potenciálem využití dat a stanovit, co přesně data znamenají. V datech nesmí být použity obchodní nebo osobní údaje, rozporované na základě obchodního tajemství či ochranou osobních dat. Důležité je též prověřit strategická data a možnost publikace s ohledem na bezpečnost státu. Datová sada, která nelze mimo úřad nikým jiným využít, by se měla z publikace vynechat.

Významnost a důležitost dat k činnosti úřadu

V souvislosti se státní organizací lze hovořit o takzvané relevantnosti dat k činnosti, která souvisí s vhodností a nevhodností otevření dat. Podle obecného doporučení je vhodné publikovat především data související s činností daného orgánu státní správy, nemusí to však tak být pokaždé. Informace z dat se může jevit pro veřejnost natolik zajímavá, i když se nijak nespojuje s činností organizace, například evidence hmotného a nehmotného majetku. Přestože určitá informace s činností organizace státní správy nijak

nesouvisí, může tato datová sada poukázat na špatné hospodaření dané organizace. Z obecného hlediska by se data zveřejněná jako otevřená měla určené státní organizace přímo týkat a být relevantní. Mohlo by totiž dojít k zdvojení agend, kdy zveřejněná data bude poskytovat všem dalším orgánům státní správy i jiná organizace na základě své hlavní činnosti.

Průvodce daty

Data by měla být otevírána v podobě, jak je jejich původce jako primární vytvořil, a to co v největším rozsahu. Organizace státní správy, která údaje vytvořila na základě své činnosti, je považována za i za autora těchto dat. Data by měla být publikována, tak jak jsou, bez zásahu do obsahu, pokud to daná situace umožňuje. Data mohou obsahovat osobní údaje podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů,¹²⁰ a proto není možné pokaždé postupovat tímto způsobem. Potenciální zájemce by mohl jevit zájem o tato data v anonymizované podobě, a proto definice otevřených dat připouští, že za původní data lze považovat i data anonymizovaná, pokud data v původní verzi zveřejnit nelze. V případě, že lze překážku ke zveřejnění dat v původní podobě odstranit, zveřejní se data ve vybrané sadě nebo ve spojené podobě, je vhodné tento krok provést a danou úpravu následně popsat a vysvětlit.

Odpovědnost za data

Za správnost dat u každé datové množiny by měl vždy někdo zodpovídat. Jako příklad poslouží organizace státní správy, nebo určený odbor ručící za data publikovaná pro veřejnost. Nelze-li určit odpovědnost, je možné, že data vznikla mimo státní správy. Zde je nutné zvážit, zda má smysl z nějakého důvodu tato data zveřejnit, i když za ně nemůže organizace ručit a nemůže doložit jejich původní podobu, a to z důvodu jejich převzetí odjinud.

Komu jsou data určena

Analýza využitelnosti dat, je jedním z důležitých hledisek a ukazuje jejich budoucího uživatele. Potencionální uživatele lze rozdělit do pěti skupin:

- neodborná široká veřejnost
- veřejnost vycházející z odborníků
- subjekty komerčního typu
- organizace vycházející ze státní správy jiného typu
- subjekty mimo ČR

Pokud se stane alespoň jedna ze zmíněných skupin potencionálním uživatelem zveřejněných dat, pak je smysluplné tyto data publikovat pro každou skupinu, jinak jde o zbytečně vynaložené prostředky na data, která nebudou žádnou skupinou využita.

¹²⁰ Zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 04. 04. 2000. Praha, Platnost od 25. 04. 2000, Účinnost od 01. 06. 2000 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/kttrX>

Pokud nebude pro danou datovou sadu identifikována žádná skupina, neznamená to, že dat nikdo nevyužije. Veřejnost nemusí být seznámena s existencí těchto dat, je však těžké posoudit, zda je využije. Data by bylo možné zveřejnit jednou ve zkušební podobě, ale je-li potencionální užitek nejistý nebo malý, tak energie, čas a finance k publikaci těchto dat se v mnoha případech nevyplatí.

4.2.4 Selekce datových sad

Po provedení analýzy výše uvedených informací pro jednotlivé datové sady, dojde k jejich výběru na základě vhodnosti zveřejnění v otevřeném a strojově čitelném formátu. Zde se oddělí nevyhovující data v rozporu s představou a teorií o otevřených datech nebo data, která jsou z pohledu na stávající podmínky nevhodná k zveřejnění. Během selekce jsou vybrána data, která představují co nejmenší riziko a největší přínos, za předpokladu malé pracnosti a při nízkých nákladech. Jedná se o data s možností zveřejnění za stávajících podmínek.

Rizikovitost a přínosy otevřených dat

Mezi přínosy otevřených dat z obecného hlediska lze zařadit posílení průhlednosti organizací státní správy, podporu ekonomického růstu, opětovného využití dat, zlepšení služeb, vnímání činnosti státní správy. Pokud bude zaveden pořádek mezi vlastními daty, bude možné budovat dobré jméno organizace státní správy. Zvýší se hodnota dat, dojde k celkovému zlepšení služeb, procesů a vnímání státní správy. Ke všem datům, která se rozhodne subjekt státní správy zveřejnit, lze přidělit výše zmíněné přínosy. Některé datové sady budou mít tyto přínosy zřejmější než ostatní, je však potřeba zhodnotit nejen přínosy u každé datové sady, ale i pozice oproti zveřejněnému celku. Ve státní správě lze přínosy vyčíslit několika způsoby. Jsou k dispozici metodiky s jedním, či více kritérii. Jedná se tedy o jedno či multikriteriální metodiky, z nichž se k posouzení rentability projektu dá využít:

- NPV – Net Present Value - čistá současná hodnota
- IRR – Internal Rate of Return - vnitřní výnosové procento
- ROI – Return of Investment - Doba návratnosti
- Index rentability

Nejen ve státní správě je pro investice do informační a komunikační technologie vhodnější některá z multikriteriálních metod, která zhodnotí jejich efektivitu. Hlavní důvod spočívá v tom, že dvě třetiny ukazatelů, použitelných pro rozhodování jsou nefinančního charakteru. Proto jsou ukazatele čistá současná hodnota, vnitřní výnosové procento či doba návratnosti problematické, jelikož potřebují mít vyjádřeny peněžité výnosy a náklady. It Balanced Scorecard, je hojně používaná metoda, seskupující cíle do těchto skupin:

- naplňování strategických cílů, pomocí vkladu informační technologie do hlavních procesů neboli pozitivní přínos celé organizaci státní správy
- ukazatel na klientskou spokojenost - orientace na zákazníka
- provozní kvalita
- vize do budoucnosti

Na uvedené skupiny cílů se zároveň pohlíží ze čtyř perspektiv, a to finanční, zákaznickou, procesní, provozní a růstovou. Další metodou vhodnou pro použití je Value Mesasuring Methodology, zahrnující oblasti přínosu pro klienta a státní správu, a také finanční, sociální nebo politický přínos. Lze též použít metodu, která zahrnuje šest základních zájmových skupin. Tato metoda se nazývá Public Value Framework, patří sem skupiny finanční, politická, sociální, strategická, ideologická a jejich dopad na vnímání státní správy, státních představitelů z pohledu veřejnosti, jako ochránců a dohlížitelů důvěryhodnosti, bezúhonnosti a legitimacy státní správy a samosprávy.¹²¹

K publikaci dat se váží určitá rizika, která jsou zmíněna v části práce nazvané Rizika otevřených dat a jejich omezení. Rizika nízká, střední a vysoká jsou znázorněna v kontextu ohrožení důvěryhodnosti úřadu publikujícího data v tabulce:

Číslo	Riziko	Závažnost
1	Uvedení osobních údajů s ohledem na jejich citlivost	Vysoká
2	Rozkódování anonymizovaných údajů otevřených dat	Vysoká
3	Možnost zneužití otevřených dat	Vysoká
4	Otevření dat v rozporu se zákonem	Vysoká
5	Otevření nesprávných nebo matoucích dat	Střední
6	Možnost špatného vyložení významu otevřených dat	Střední
7	Výška nákladů v poměru k následnému využití otevřených dat	Střední
8	Nestálá pravidelnost publikace a nesoudržnost dat	Nízká

Tabulka 3: Jednotlivá rizika s ohledem na jejich závažnost tak jak je vidí autor práce

Označení pravděpodobných rizik u dané datové sady, napomůže předejít rizikům v následné činnosti. Někdy postačí data anonymizovat nebo data agregovat do statistik. Jsou však datové sady, kde se daným rizikům nelze vyhnout. V tomto případě je potřeba zvážit vyřazení a nepublikování datové sady, aby zveřejnění neohrozilo daný úřad. Další možností je pokus o navržení změn, které v budoucnu povedou k úplné eliminaci problému.

Náklady a pracnost ve vztahu k otevřeným datům

Posledním krokem analýzy a výběru dat je stanovena celková pracnost samotné datové sady na její zveřejnění a zanalyzování její proveditelnosti po technické stránce. Zde je výchozí velikost datové množiny a cílená periodicita ukazatele dat vzhledem na pracnost přípravy její samotné publikace.

Velikost nebo četnost dané datové sady jsou ukazatele složitosti. Náročnost publikace a údržby klesá či stoupá spolu s velikostí dané datové sady. Při velkém množství dat je nutné určit, kdy náklady s pracností na její otevření převýší její přínos, a kdy náklady publikace nepřevýší užitek z těchto otevřených dat.

¹²¹HRABALÍK, Tomáš. KATEDRA MATEMATIKY, ODDĚLENÍ GEOMATIKY, FAKULTA APLIKOVANÝCH VĚD, ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI.: Návrh investic projektů GIS ve veřejné správě. 2011, Ostrava: GIS Ostrava, 23-26. 01. 2011. Dostupné také z: <http://iurl.cz/s6lf>

Pro existující datovou sadu se na základě stávajícího formátu určí cílový otevřený formát. Koncepce katalogizace otevřených dat státní správy České republiky je popsána v kapitole Typy a formáty aktuálně poskytovaných dat. Nemají-li data podobu na pouhý export do jiného formátu, je nutná strukturální úprava do správné podoby a formátu.¹²²

Na základě vyselektovaného cílového formátu, použité formy dat a jeho stavu je možné určit celkovou pracnost na datovou sadu. Umístění datové sady v otevřeném formátu, její katalogizace na daném webu nebo do globálního katalogu určeného pro více organizací státní správy, se nazývá publikace datové sady. Celkové náklady publikace musí vycházet z předchozích ukazatelů, kterými jsou složitost, příprava na publikaci a publikace datové sady.

¹²² CHLAPEK, Dušan, Jan KUČERA, Martin NEČASKÝ, Tomáš KROUPA a Vladimír WAIS. Koncepce katalogizace otevřených dat VS Č R: zkrácená verze. Korupce.cz [online]. Praha, 2012 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://1url.cz/ufY0>

5 Výsledky a diskuse

V této kapitole byl proveden průzkum mezi klienty a vedoucími odborů OSSZ Plzeň - sever. Na základě výsledku budou vybrány čtyři datové sady, u kterých proběhne pokus o jejich otevření. Dále bude ověřena správnost metodiky výběru dat a dojde k porovnání obou přístupů k analýze dat.

5.1 Průzkum mezi klienty a vedoucími odborů

Na Okresní správě sociálního zabezpečení Plzeň - sever, kde je zaměstnán autor této práce, byl proveden průzkum ohledně otevřených dat, jednak z pohledu klientů - osob samostatně výdělečně činných, tak i mezi a vedoucími jednotlivých odborů oddělení.

5.1.1 Průzkum mezi klienty OSSZ Plzeň - sever

Reprezentativní vzorek klientů OSSZ Plzeň - sever byl stanoven na 100 dotázaných. Vzorek byl utvořen tak, aby zasáhl co největší portfolio profesí našich klientů od řemeslníků přes umělecké profese až po lékaře, učitele a profesory, tedy co nejširší vzorek osob samostatně výdělečně činných.

Výsledky průzkumu jsou znázorněny v tabulce č. 4:

Číslo otázky	Průzkum mezi klienty OSSZ Plzeň sever								
1	Máte osobní zkušenost se situací, kdy jste žádali od úřadu informaci a ta vám nebyla poskytnuta?			ANO 11	NE 89				
2	Byla tato žádost odmítnuta jako neoprávněná?			ANO 7	NE 93				
3	Znáte nějaký způsob jak požádat úřad o informaci, na kterou máte nárok?			ANO 93	NE 7				
4	Pokud ano, uveďte konkrétní příklad? (zde respondenti uvedli i více příkladů)	Půjdu se osobně zeptat				72			
		Telefon				29			
		E - portál				17			
		Písemná žádost				13			
		Kontaktuji účetní				11			
		Email				7			
		Neví				7			
5	Použil (a) jste někdy Internet pro hledání informací ohledně sociálního zabezpečení nebo pojištění?	Použil (a) jste někdy Internet pro hledání informací ohledně sociálního zabezpečení nebo pojištění?				ANO 64	NE 36		
		Pokud ano, jak často používáte portál ČSSZ?	1x ročně 28	1x za 6 měsíců 8	1x za 3 měsíce 9	1x měsíčně 19	Častěji 0		
		Víte, že jsou na Internetu zveřejňovány některé statistické údaje ČSSZ? (jako např. počet vyplacených důchodů v ČR nebo celkové výdaje na důchody)			ANO 48	NE 52			
		8	Jaké údaje nebo informace hledáte nejčastěji na portálu ČSSZ?	Neví				48	
				Informace pro OSVČ				39	
				Důchodové pojištění				12	
				Informace týkající se zaměstnanců				1	
9	Jaké další údaje nebo informace by měly být prezentovány na portálu ČSSZ?	Nevím				67			
		Individuální důchodové konto klienta				17			
		Odpovědi na dotazy klientů				11			
		Zálohy na pojistné				3			
		Stav pohledávek klienta				2			

Tabulka 4: Výsledky průzkumu mezi klienty OSSZ Plzeň - sever

Z odpovědí získaných od klientů je patrné, že jedenáct klientů nedostalo žádné odpovědi na jimi vznesený dotaz. Z těchto dotazů bylo úřadem vyhodnoceno jako neoprávněné sedm žádostí. Je zajímavé, že u čtyř nebyla neoprávněnost uvedena, a lze se jen domýšlet, jaký důvod k neuveřejnění odpovědi úřad vedl.

Jakým způsobem požádat úřad o informaci nevědělo 7 % klientů. Ze zbylých devadesáti tří dotázaných uvádělo nejčastěji odpověď ve smyslu osobního kontaktu na úřadu, a to 72 %. Na druhém místě skončil telefonický dotaz, který by volilo 29 % klientů. Celkem potěšující bylo zjištění, že jako třetí skončil e-portál, který by volilo pro komunikaci s úřadem 17 % klientů. Důležité je zde upozornit na omezení zasílání dokumentů přes tento portál jen pro klienty s datovou schránkou, v jehož světle vypadá dosažený výsledek ještě lépe. Celkem 13 % respondentů by volilo písemnou formu komunikace, sedm by použilo e-mail a jeden dotázaný by hledal informace na vývěsce. Zde je nutné uvést, že většina respondentů uvádí hned několik způsobů komunikace, což ukazuje na jejich zájem být s úřadem v kontaktu.

Samostatnou kapitolou je využití třetí osoby ke komunikaci s úřadem tedy účetní. Toto řešení by volilo 11 % dotázaných. Zde je ale problém lidského faktoru v podobě účetní, která ne vždy zvládne celou obsáhlou agendu, a proto by měl klient sám ověřovat stav svých pohledávek ve vztahu k úřadu. Zarážející je faktor, že tito klienti většinou spoléhají pouze na svou účetní a jen dva z jedenácti si osobně ověří správnost dat návštěvou úřadu, jeden klient řeší kontrolu telefonicky. Vyvstane-li nějaký problém, klient se o něm dozví zpětně, a to až na základě výzvy okresní správy sociálního zabezpečení a je ohrožen různými druhy sankcí.

K hledání informací ohledně sociálního zabezpečení nebo pojištění využila internet větší polovina dotázaných klientů a to 64 %. Nejvíce 28 % respondentů sleduje internet za účelem hledání informací týkajících se OSSZ jednou ročně. Důvod by se mohl nacházet v podání přehledů u osob samostatně výdělečně činných, který je klienty podáván jednou ročně, a to vždy po daňovém přiznání. Poměrně velké číslo udává periodika náhledu na internet jednou za měsíc, a to 19 %. Tato procenta ukazují na skutečnost, že je pro klienty obsah webových stránek ČSSZ, potažmo otevřených dat na tomto webu zveřejněných, natolik důležitý nebo zajímavý. Celkem vyrovnaně dopadla návštěva internetu jednou za půl roku s 8 % a čtvrtletní, která čítala 9 %. Častěji než jednou za měsíc internet nenavštívil nikdo. Z průzkumu vyplývá, že nejnižší perioda zveřejněných informací ve formátu otevřených z pohledu klientů je stanovena jednou měsíčně.

O tom, že ČSSZ zveřejňuje svá statistická data, má podle průzkumu informace 48 % dotázaných respondentů. U položené otázky ohledně dat, která klient nejčastěji vyhledává, došlo stejně jako u otázky číslo čtyři k uvedení několika údajů od jednoho klienta. Nejvíce 39 % dotázaných by hledalo informace ohledně OSVČ, což je dáno zaměřením valné většiny oslovených klientů. Dalších 12 % respondentů uvedlo, jako nečastější důvod návštěvy webu hledání informací ohledně důchodového pojištění. Jeden respondent uvedl, že nejčastěji vyhledává informace týkající se svých zaměstnanců. Pouze 48 % dotázaných neví, jaká data hledat na webových stránkách ČSSZ.

Celých 67 % dotázaných klientů neví, jaká další data by chtěli na webu ČSSZ zveřejnit. Nejvíce, 17 % respondentů žádá publikovat individuální důchodové konto, které je už

částečně otevřené, ale pouze pro klienty vlastníci datovou schránku. Zjištěná informace poukazuje na otevření dat i pro ostatní klienty. Odpovědi na dotazy klientů by vyhledávalo 11 % dotázaných, 3 % by chtěli informace ohledně záloh pojistného a 2 % vyžadují informace o stavu pohledávek. Zde by bylo zajímavé publikovat pomocí časové řady historický vývoj výše pojistného. Z průzkumu vyplývá informace, že klienty oddělení OSVČ nejvíce zajímají informace ohledně důchodů a tímto směrem by se měla celá Česká správa sociálního zabezpečení ubírat. Z průzkumu mezi klienty byly vyselektovány dva požadavky, u kterých bude proveden pokus o otevření v podobě otevřených dat:

- zveřejněné odpovědi na žádosti podle zákona
- individuální důchodové konto klienta

5.1.2 Průzkum mezi vedoucím odborů na OSSZ Plzeň - sever

U vedoucích odborů je pevně stanoven počet dotázaných na devět, a to vedoucí odboru nemocenského pojištění, důchodového pojištění, OSVČ, úctárny pojistného a dávek, vymáhání pojistného a provádění exekučních srážek, kontroly, vnitřní správy, lékařské posudkové služby a IT oddělení.¹²³ Otázky byly položeny ohledně zkušenosti těchto vedoucích pracovníků s otevřenými daty. Byl zde zahrnut přínos dat pro jednotlivá oddělení s uvedením názorného příkladu:

- slyšel (a) jste již o otevřených datech ve veřejné správě
- vidíte v zavedení otevřených dat přínos pro Vaše oddělení
- myslíte si, že se pomocí otevřených datlepší služby pro Vaše klienty
- setkali jste se s požadavky klientů na údaje z Vašeho oddělení, která nejsou dostupná online
- jaká data pro klienty by byla vhodná zveřejnit v otevřeném formátu (Excel, CSV) na stránkách ČSSZ
- odhadněte počet hodin práce jednoho zaměstnance na poskytnutí souboru s daty v otevřeném formátu (CSV, Excel) nebo na úpravu informačního systému
- jak častou aktualizaci souboru dat požadujete

¹²³ ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ: krajská a okresní pracoviště /plzeňský-kraj/ossz-Plzeň-sebe [online]. Praha, 2015, 2. 11. 2015 [cit. 2015-11-21]. Dostupné z: <http://1url.cz/bmd1>

U některých otázek byly požadovány příklady z praxe jednotlivých odborů. Všechny odpovědi znázorňuje tabulka č. 5.

Průzkum mezi vedoucím odborů na OSSZ Plzeň sever						
1	Slyšeli jste již o otevřených datech ve veřejné správě?		ANO 9	NE 0	NEVÍM 0	
2	Vidíte v zavedení otevřených dat přínos pro Vaše oddělení?	URČITĚ ANO 3	SPÍŠE ANO 5	NEVÍM 1	SPÍŠE NE 0	URČITĚ NE 0
3	Pokud určitě ano, spíše ano, uveďte prosím konkrétní příklad	e -portál ČSSZ				4
		Informace pro občana				2
		Nižší zátěž referentů a snížení počtu dotazů od klientů				1
		Ověření si odeslání ELDP od zaměstnavatele				1
4	Myslíte si, že se pomocí otevřených datlepší služby pro Vaše klienty?	URČITĚ ANO 3	SPÍŠE ANO 5	NEVÍM 1	SPÍŠE NE 0	URČITĚ NE 0
5	Pokud určitě ano, spíše ano, uveďte prosím konkrétní příklad	Přístup na data ČSSZ pro klienty				3
		Větší informovanost ČSSZ o svém sociálním účtu				3
		Informovanost klienta a stavu vymáhání pohledávky				1
		Kontrola odeslání ELDP od zaměstnavatele				1
6	Setkali jste se s požadavky klientů na údaje z Vašeho oddělení, která nejsou dostupná online?			ANO 4	NE 5	
7	Pokud ano, uveďte prosím konkrétní příklad	Stav vymáhané pohledávky				3
		Sociální pojištění, stav pohledávek, uhrazené zálohy, započtená doba pojištění				1
8	Jaká data pro klienty by byla vhodné zveřejnit v otevřeném formátu (Excel, CSV) na stránkách ČSSZ?	Osobní důchodové konto				4
		Individuální dlužná pohledávka				2
		Započítaná doba sociálního pojištění na individuálním účtu občana				1
		Osobní údaje přístupné pouze pro daného klienta				1
		Neví				1
9	Jaká data pro interní potřebu Vašeho oddělení by bylo vhodné zveřejnit v otevřeném formátu (Excel, CSV)?	Stav vymáhané pohledávky				4
		Hospodaření, výdaje za energie				2
		Statistik dat o sociálním pojištění				1
		Neví				2
10	Odhadněte počet hodin práce jednoho zaměstnance na poskytnutí souboru s daty v otevřeném formátu (CSV, Excel) nebo na úpravu informačního systému	1-2hod				4
		2-3hodiny				2
		1hodina				1
		3-4 hod				1
		Neví				1
11	Jak častou aktualizaci souboru dat požadujete?	Měsíční				5
		Čtvrtletně				1
		Týdenní				1
		Denně				1
		Neví				1

Tabulka 5: Průzkum mezi vedoucím odborů na OSSZ Plzeň - sever

Z dotazníku vyplývá, že o otevřených datech mají informace nebo se s nimi přímo setkali všichni vedoucí odborů OSSZ Plzeň - sever. Jako přínos vidí otevřená data osm z devíti pracovníků, z toho určitě tři a spíše pět zaměstnanců. Tento výsledek ukazuje, že jsou zaměstnanci s tímto problémem nejen seznámeni, ale že se jím i osobně zabývají.

Jako přínos pro jednotlivá oddělení, byl nejvíce uváděn čtyřmi vedoucími odborů e-portál ČSSZ, což je internetová aplikace umožňující obstarat si konkrétní informace a služby formou elektronické samoobsluhy. Je v provozu od 1. 1. 2015 a umožňuje určité tiskopisy vyplnit a zaslat přes tento portál, bohužel pouze pro klienty s datovou schránkou.¹²⁴ Další dva vedoucí pracovníci preferují informace pro občana, což by mohlo též ukazovat směrem k e-portálu. Jeden vedoucí odboru preferuje nižší počet dotazů přímo na jednotlivé referenty, a tím odlehčení jejich každodenní zátěže. Poslední vedoucí

¹²⁴ ePortal.čssz: online služby. Eportal.csz.cz [online]. Praha: ČSSZ, 2015, 30. 12. 2015 [cit. 2015-12-30]. Dostupné z: <http://1url.cz/Byt8>

poukazuje na možnost ověření odeslání evidenčního listu důchodového pojištění (ELDP) od zaměstnavatele, samotným zaměstnancem. Z tohoto průzkumu vyplývá, že více jak polovina, tedy šest vedoucích odborů vidí jako přínos e-portál ČSSZ.

Zlepšení služeb pomocí otevřených dat pro klienty vidí osm vedoucích z toho tři určitě, pět spíše ano a jeden vedoucí neví. Je patrné, že se zde kopíruje výsledek u otázky číslo dva, což opět ukazuje na znalost problému otevřených dat dotázaných vedoucích odborů. Jako přínos v této otázce, vidí tři vedoucí, přístup klientům k datům ČSSZ a další tři poukazují na větší informovanost o sociálním účtu klienta. Jeden vedoucí vyzdvihuje možnost klienta získat informace o svém dluhu a poslední opět poukazuje na problém ELDP a jeho kontroly.

Menší polovina vedoucích pracovníků tedy čtyři, se setkali s požadavkem klientů na údaje, které nejsou dostupné. Tři klienti se ptali na stav své vymáhané pohledávky a jeden klient se dotazoval na své sociální pojištění, uhrazené zálohy a započtenou dobu pojištění.

Jako data pro klienty vhodná ke zveřejnění v otevřeném formátu - Excel, CSV, na stránkách ČSSZ, uvedli vedoucí odborů celkem čtyřikrát osobní důchodové konto. Na druhém místě se umístila individuální dlužná pohledávka s dvěma hlasy. Započítaná doba sociálního pojištění na individuálním účtu občana a osobní údaje přístupné pouze pro daného klienta byly zmíněny v dotazníku jednou. Jeden vedoucí odboru na tuto otázku nezodpověděl.

V datech pro interní potřebu jednotlivých oddělení vhodných ke zveřejnění v otevřeném formátu - Excel, CSV, na stránkách ČSSZ, uvedli vedoucí odborů celkem čtyřikrát stav vymáhané pohledávky. Na druhém místě se umístilo s dvěma hlasy hospodaření OSSZ - výdaje za energie. Jeden vedoucí odboru zmínil statistiku dat o sociálním pojištění a dva vedoucí tuto otázku nezodpověděli.

Co se týče času stráveného zaměstnancem, na poskytnutí souboru s daty v otevřeném formátu vidí vedoucí nejčastěji, celkem čtyřikrát 1-2 hodiny. Dva vedoucí si myslí, že doba potřebná k vykonání tohoto úkonu je 2-3 hodiny. Jeden vedoucí uvedl 3-4 hodiny a jeden na tuto otázku nedokázal odpovědět. Četnost aktualizací souboru těchto dat, vedoucí pracovníci celkem pětkrát odhadli na měsíční periodu. Po jedné odpovědi byla četnost stanovena na čtvrtletní, týdenní a denní. Jeden pracovník ta tuto otázku opět neodpověděl. Na základě dotazníku pro vedoucí pracovníky byly vybrány dva požadavky, u kterých bude proveden pokus o otevření v podobě otevřených dat:

- ekonomický informační systém s roční periodou
- měsíční výše stavu vymáhané pohledávky s měsíční periodou

5.2 Ověření metodiky výběru dat portálu ČSSZ

Tato část práce bude za pomoci ověření metodiky výběru dat na portálu daného subjektu, tedy ČSSZ, potvrzovat její správnost, případně nutnost úpravy pro potřeby dalších úřadů, jež zajišťuje státní správa České republiky.

5.2.1 Oblasti datových zdrojů a jejich identifikace

Metodické postupy této práce jsou ověřeny z pohledu procesní analýzy. Na základě poznatků z části práce nazvané Návrh metodiky výběru dat portálu ČSSZ zde byla vytvořena obecná šablona:

Procesy základní:

- poskytnout veřejnosti služby a informace
- regulace

Procesy podpůrné:

- správa datové základny
- komunikace s vnějšími subjekty
- ekonomické procesy
- průřezové procesy
- bezpečnost účtů a přístupů
- kontrolní činnost
-

5.2.2 Datové sady a jejich identifikace

Výchozími parametry pro jednotlivé procesy jsou předpisové zákony, které je ČSSZ povinná dodržovat. Ze zákonů je možno identifikovat činnosti, které je možno propojovat se samotnými procesy. Tyto zákony jsou:

Zákon ČNR č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky ve znění pozdějších předpisů,^{125 126}

¹²⁷

¹²⁵ Lékařská posudková služba: Legislativa. Česká správa sociálního zabezpečení [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://1url.cz/ExeN>

¹²⁶ Důchodové pojištění: Legislativa. Česká správa sociálního zabezpečení [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://1url.cz/vxe2>

¹²⁷ Pojištění OSVČ: Legislativa. Česká správa sociálního zabezpečení [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://1url.cz/5xeE>

Procesy základní

ČSSZ je povinna poskytnout veřejnosti služby a informace, za které lze považovat například odpovědi na základě dotazů, které umožňuje zákon o svobodném přístupu k informacím č. 106/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů,¹²⁸ nebo zákon o elektronické komunikaci č. 127/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů, řešící zveřejnění rozpočtu dané organizace.¹²⁹

Ve výkonu ČSSZ lze nalézt ukazatele v těchto oblastech: důchodové pojištění, nemocenské pojištění, pojištění OSVČ, pojistné na sociální zabezpečení, lékařské posudkové služby, evidence osob zdravotně znevýhodněných, odškodného a evropské legislativy. Příkladem jsou:

- ukazatel výběru pojistného
- ukazatel výplaty dávek
- správa dávek důchodového a nemocenského pojištění
- správa datové základny
- komunikace s vnějšími subjekty

Regulace je zde zastoupena daty o kontrolách a pokutách, které vyplývají z činnosti ČSSZ a jsou uplatňovány vůči občanům

Procesy podpůrné

Datové sady podpůrných procesů, které se mohou v procesech státní organizace vyskytovat, jsou zaznamenány v následujícím seznamu:

Ekonomika:

- EKIS (ekonomický informační systém)
- Statistiky

Bezpečnost účtů a přístupů:

- správa uživatelských přístupů
- správa externích subjektů
- docházkové systémy

Kontrolní činnost:

- systém auditů
- námitkové řízení

Některé procesy jsou označeny jako průřezové - data, které se překrývají s jinými procesy, lze mezi ně zařadit například zaručený elektronický archiv nebo elektronický spis.

¹²⁸ Zákon 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 11. května 1999 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/Wttrh>

¹²⁹ Zákon č. 127/2005 Sb. o elektronických komunikacích. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 2005 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/9ttoN>

5.2.3 Datové sady a vhodnost publikování

Na základě průzkumu v části práce nazvané Průzkum mezi klienty a vedoucími odborů, byly identifikovány datové sady jednak z pohledu vedoucích odborů, ale i samotných klientů. Řešitel za pomoci kompetentních osob ze státní správy k tomu zodpovědných, by měl zajistit co nejpřesnější informaci u každé datové sady, která byla identifikována. Z hlediska vlastností datových sad byly vybrány pro tuto práci sady, které lze přiřadit k jakékoliv organizaci státní správy: zveřejněné odpovědi a ekonomický informační systém. Některé datové sady přímo souvisí jen s ČSSZ: ukazatel výběru pojistného, individuální důchodové konto a ukazatel výplata dávek. Dále došlo k upřesnění následujících dotazů

1. Odpovídá vybraná datová sada nějakému legislativnímu předpisu?
2. Jaký význam přesně data mají?
3. Odpovídají data činnosti úřadu?
4. Je znám původce, který data vytvořil?
5. Je známa odpovědná osoba, která za data, aktuální stav a správnost odpovídá?
6. Komu jsou tato data určena nebo užitečná?

Číslo otázky	Vybraná datová sada na základě poptávky klientů OSVČ Plzeň-sever		Vybraná datová sada na základě poptávky vedoucích odborů OSVČ Plzeň-sever	
	Zveřejněné odpovědi na žádosti podle zákona	Individuální důchodové konto klienta	Ekonomický informační systém	Měsíční výše stavu vymáhané pohledávky
1	Zákon č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím	Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění	Zákon č. 127/2005 Sb. o elektronických komunikacích	Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti
2	Zveřejněné odpovědi na žádosti o informace podle zákona	Zveřejnění dat ohledně informací spojených s důchodovým pojištěním pro jednotlivé klienty	Rozpočet ČSSZ a výsledky hospodaření	Měsíční výše vymáhaných pohledávek podle referenčního období, kvantilu a druhu důchodu
3	ANO	ANO	ANO	ANO
4	ČSSZ	ČSSZ	ČSSZ	ČSSZ
5	Odbor internetového auditu a kontroly	Odbor důchodového pojištění zaměstnanců	Odbor ekonomický	Odbor realizace exekučních srážek z dávek důchodového pojištění
6	Odborná a laická veřejnost	Odborná a laická veřejnost	Odborná a laická veřejnost	Odborná a laická veřejnost

Tabulka 6: Vybraných datových sad a jejich vlastností dle nastolených otázek¹³⁰

Poslední dotaz je spíše zamyšlení příslušného zaměstnance příslušného odboru nad možným využitím datové sady, a proto není konečně otevření sady významné. Přesto nelze předem určit zájem odborné i laické veřejnosti o toto dané téma.

¹³⁰ ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ: cssz.cz/cz/o-ČSSZ/vedeni. [online]. Praha, 2015, 2. 11. 2015 [cit. 2015-11-21]. Dostupné z: <http://1url.cz/OmTS>

Z tabulky vyplývají všechny výše zmíněné vlastnosti dané datové sady. První vlastnost týkající se předpisu zákonem, při konečném posouzení publikace datové sady do formátu otevřených dat je nutno brát v potaz, tak aby úřad splnil všechny zákonné povinnosti.

Druhá otázka ukazuje na význam dat. Důležitá je shoda řešitele při správném popisu datové sady, který se předá k odsouhlasení osobě, která je za danou činnost zodpovědná. Právě tato osoba by měla vědět, co ve skutečnosti data znamenají. Na to navazuje velikost významu k danému odboru státní správy, a jestli tato datová sada navazuje na činnost odboru. Data týkající se přímo činnosti jsou v tabulce označena jako ANO, pokud se však jedná o data okrajová nebo pouze ta, jež jsou odborem schraňována, nebo se s nimi jen pracuje, budou označeny jako NE. Zde je úzká souvislost dané vlastnosti s faktorem původu, tj. jedná-li se jen o zkoumaný odbor státní správy nebo jsou-li data převzatá zvenčí, a tím se stanoví původce dat. Daná zodpovědnost by měla být určena samotným odborem státní správy, o což by se měl postarat organizační řád. V opačném případě kompetentní pracovníci s řešitelem určí k samostatným datovým sadám jejich odpovědnost. Potenciál využití dat je poslední hodnota, která je pro dané datové sady důležitá zjistit. Na základě odborné, ale i laické veřejnosti, někdy však i samotných státních úředníků se určí využití daných dat.^{131 132}

5.2.4 Výběr správných datových sad

Z celého datového seznamu se v této části práce vyselektují datové sady se smyslem pro publikování dat do otevřeného formátu. Zde bylo nutné, stejně jako v předešlé části práce, spolupráce s odpovědnými osobami, které znají nejlépe zkoumaná data, jsou schopné určit míru jejich zneužití a odhadnou vynaloženou práci u zveřejnění jednotlivých datových sad do otevřeného formátu.

Tabulka č. 7 ukazuje pro vybranou datovou sadu přehled jejích rizik a konkrétní hodnoty sledovaných rozlišovacích rysů dané datové sady. Její podstatné vlastnosti jsou zaznamenány v tabulce č. 8. Rizika byla určena podle toho, jak vidí zneužití datové sady samotní zaměstnanci odboru OSSZ Plzeň - sever v kontextu s dobrým jménem státní správy jako celku a její důvěryhodnosti z pohledu občana.

¹³¹ ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ: Organizační struktura. Csz.cz [online]. Praha, 2015, 30. 8. 2015 [cit. 2015-11-17]. Dostupné z: <http://1url.cz/AxWb>

¹³² ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ: Otevřená data. Data.csz.cz/: web/otevrena-data/katalog-otevrenych-dat [online]. Praha, 2015, 2. 11. 2015 [cit. 2015-11-21]. Dostupné z: <http://1url.cz/Yxak>

Datová sada	Vybraná datová sada na základě poptávky klientů OSVČ Plzeň-sever		Vybraná datová sada na základě poptávky vedoucích odborů OSVČ Plzeň-sever	
	Zveřejněné odpovědi na žádosti podle zákona	Individuální důchodové konto klienta	Ekonomický informační systém	Měsíční výše stavu vymáhané pohledávky
Zveřejnění osobních údajů	Vysoké	Vysoké	-	Nízké
Možnost rozšířování anonymních údajů	Střední	Vysoké	-	Nízké
Zneužití zveřejněných dat	Střední	Vysoké	-	-
Zveřejnění dat v rozporu se zákonem	Nízké	Nízké	-	Nízké
Zveřejnění chybných dat	Nízké	Střední	-	Střední
Možnost dezinterpretace dat	-	Střední	-	Střední
Vysoké náklady bez užítku	-	-	-	-
Datová nekonzistence a nepravidelná periodika publikace	-	-	-	-

Tabulka 7: Vybrané sady a jejich rizikovitost

Datová sada	Vybraná datová sada na základě poptávky klientů OSVČ Plzeň-sever		Vybraná datová sada na základě poptávky vedoucích odborů OSVČ Plzeň-sever	
	Zveřejněné odpovědi na žádosti podle zákona	Individuální důchodové konto klienta	Ekonomický informační systém	Měsíční výše stavu vymáhané pohledávky
Rizikovitost	Střední	Vysoká	Nízká	Nízká
Velikost	Stovky záznamů	Tisíce záznamů	Stovky záznamů	Desítky záznamů
Periodicita aktualizace	Měsíční	Měsíční	Roční	Měsíční
Velikost změny v periodě	Jednotky záznamů	Desetitisíce a více záznamů	Stovky záznamů	Desítky záznamů
Stávající formát	Ruční evidence PDF	PDF	PDF (ČSSZ) CSV (Ministerstvo financí ČR)	XLS, DOC RDF/TriG CSV
Cílový formát	CSV	PDF ISDOC(X) HTML	CSV	CSV
Složitost datové sady	Vysoká	Vysoká	Střední	Střední
Priorita publikace	Vysoká	Nepublikovat jako otevřená data	Vysoká	Vysoká

Tabulka 8: Vybraných datových sad jejich vhodnost publikace¹³³

Z tabulky vyplývá, že ekonomický informační systém a měsíční výše vymáhané pohledávky s sebou nenesou žádná, nebo minimální rizika. Především minimálním rizikům lze anonymizací osobních údajů a připojením komentáře na odstranění dezinterpretace dat přímo k datové množině, popřípadě zavést kontrolní mechanismus.

¹³³ ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ: Otevřená data. Data.cssz.cz/: web/otevřena-data/katalog-otevřených-dat [online]. Praha, 2015, 2. 11. 2015 [cit. 2015-11-21]. Dostupné z: <http://1url.cz/Yxak>

Oproti tomu s vyššími riziky je spojena datová sada zveřejnění odpovědí na žádosti podle zákona, a proto je zde nutné data anonymizovat a dbát na předepsané normy a jejich dodržování. Po vyhodnocení celkových rizik, je důležité zjistit vlastní velikost. Pásmo bylo stanovené jednotkami až tisíci záznamů, kdy jeden záznam byl například stránka textového editoru nebo jeden řádek editoru tabulkového. Četnost aktualizací se určovala denně až jednou za rok. Z periodicity a velikosti změny mezi jednotlivými periodami sad, které budou publikovány, lze odvodit složitost datové sady. Ze stávajícího formátu v samém závěru je vyselektován nejvhodnější formát otevřených dat, např. jednoduchý souborový formát určený pro výměnu tabulkových dat CSV. Soubory tohoto formátu mají pevný tvar, jsou vhodné pro velké objemy dat se stejnou strukturou. Nelze je však použít bez přiloženého popisu a bez hlavičky nelze rozpoznat obsah, proto je důležité přiložit příslušnou dokumentaci.¹³⁴

Pokud jsou zjištěna všechna rizika, je nutné postupně procházet samostatné datové sady a stanovit jejich vhodnost pro zveřejnění. Záměrem je vytvoření seznamu datových sad, které jsou podle daných kritérií vhodné pro zveřejnění dle priority otevření - jaká data publikovat nejdříve, později nebo nikdy.

Zveřejnění odpovědí na žádosti podle zákona, ve formátu otevřených dat se ČSSZ i přes její vyšší rizikovost rozhodla ve formátu otevřených dat publikovat. U individuálního důchodového konta klientů se nejedná o otevřená data, a proto je nelze v tomto formátu zveřejnit. Jedná se o osobní konta jednotlivých klientů obsahující citlivé údaje, která nejsou dále zpracovatelná. I přesto je dostupnost těchto informací pro klienty jednou z hlavních priorit orgánu veřejné správy. Již částečně došlo k zpřístupnění těchto informací pro klienty vlastníci datovou schránku a hlavní náplní orgánu státní správy je jejich zpřístupnění i pro zbytek klientů. Zde by bylo zřejmě řešení přístupu ke klientskému kontu pomocí PIN kódu, tak jak se to osvědčilo třeba v bankách či pomocí nově chystaného elektronického občanského průkazu. U počtu měsíční výše stavu vymáhané pohledávky je rizikovost nízká a složitost střední, pracnost nízká s měsíční periodou a orgán státní správy se rozhodl pro její otevření. Ekonomický informační systém má nejnižší rizikovost i složitost, a je tak ukázkovou datovou sadou publikace formátu otevřených dat, a proto ČSSZ vidí jeho otevření jako bezproblémové.^{135 136}

¹³⁴ Příručka Jak otevírat data. MRÁČEK, Jakub, Jan BOČEK a Jáchym ČEPICKÝ. Otevrenadata.cz [online]. Praha: Fond Otakara Motejla, 2014, 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/UAfJ>

¹³⁵ ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ: Organizační struktura. Csz.cz [online]. Praha, 2015, 30. 8. 2015 [cit. 2015-11-17]. Dostupné z: <http://1url.cz/AxWb>

¹³⁶ ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ: Otevřená data. Data.csz.cz/: web/otevřena data/katalog-otevřených-dat [online]. Praha, 2015, 2. 11. 2015 [cit. 2015-11-21]. Dostupné z: <http://1url.cz/Yxak>

5.3 Odhad nákladů provozu projektu

Na základě zjištěných dat pomocí dotazníků z tabulek rizik a vhodnosti dat pro publikaci, za pomoci odhadu průměrné mzdy zaměstnanců OSSZ Plzeň - sever jsou v tabulce č. 9 odhadnuty pravděpodobné náklady na publikaci vybraných datových sad.

Datová sada	Hodiny práce měsíčně	Průměrná hodinová mzda	Měsíční náklady	Frekvence roční aktualizace	Roční náklady
Zveřejnění odpovědí na žádosti podle zákona	3	125	375	12	4 500
Měsíční výše stavu vymáhané pohledávky	3	125	375	12	4 500
Ekonomický informační systém	3	125	375	1	375
Náklady na otevření všech datových sad	9	375	1 125	25	9 375

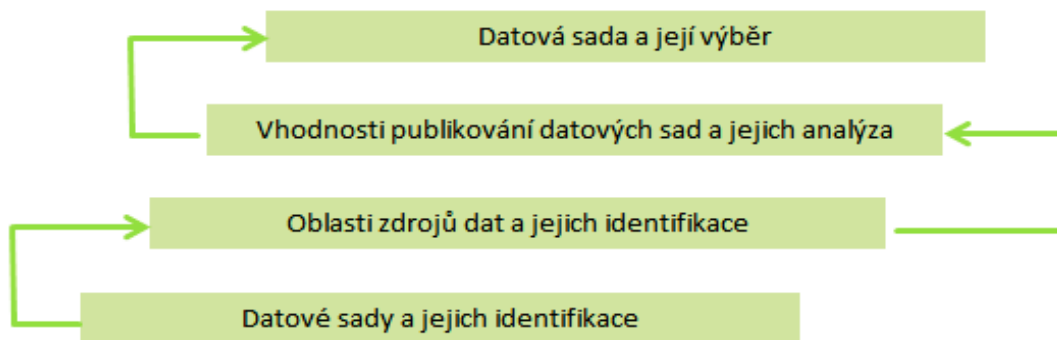
Tabulka 9: Odhad financování projektu otevření dat na OSSZ Plzeň - sever¹³⁷

Celkové roční náklady tohoto projektu jsou odhadnuty na 9 375 Kč. Z tabulky je zřejmé, že nejnižší roční náklady 125 Kč, zaznamenala datová sada Ekonomický informační systém, což je zapříčiněno její roční periodou. Náklady na zbylé dvě datové sady jsou srovnatelné a vzhledem ke své měsíční periodicitě aktualizací činní 4 500 Kč na jednu sadu. Měsíční hodinová práce vychází z průzkumu mezi vedoucími OSSZ Plzeň - sever v průměru na 3 hodiny měsíčně. Uvedené příklady publikování datových sad jsou myšleny jako doplňkové služby, které mají zlepšit poskytování informací vůči klientům OSSZ Plzeň - sever, neměly by však duplikovat služby na e-portálu ČSSZ, který je hlavním místem pro publikaci otevřených dat.

¹³⁷ ČSSZ. Strategie rozvoje IKT ČSSZ do roku 2014 pdf. www.mpsv.cz/zakazky/malezakazky [online]. Praha: Ústředí - odbor koncepcí a systémové integrace, 2010 [cit. 2015-10-12]. Dostupné z: <http://1url.cz/un6h>

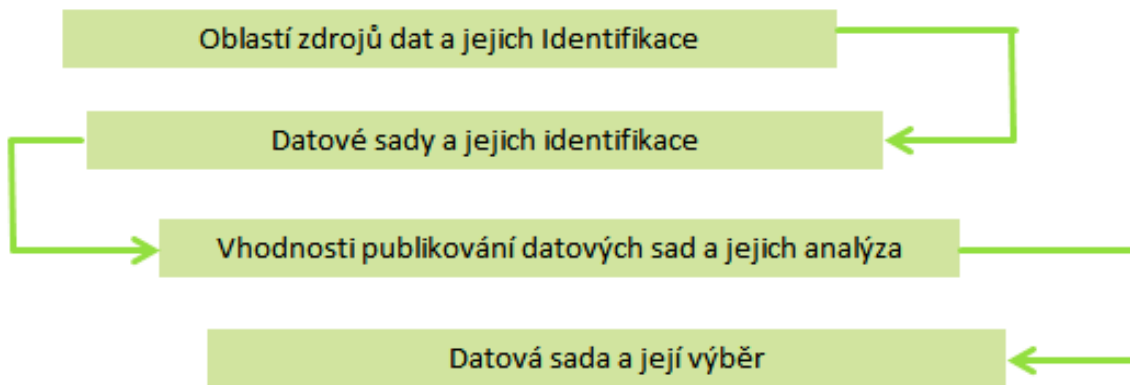
5.4 Porovnání analýzy otevřených dat z hlediska přístupů

Zde jsou porovnány přístupy z předchozích kapitol ve vztahu k analýze zaměřené na otevřená data. Prvním přístupem, který je v této kapitole představen, se zabývá část práce nazvaná Otevřená data na portálu ČSSZ. Tento přístup probíhá od úrovně úplného detailu, což znamená zdola nahoru a nazývá se analýzou bottom-up. Pozvolna zde dochází na různá spojení v obecnější celky jednotlivých kroků, což ukazuje obrázek č. 21.

Obrázek 21: Bottom-up, analýza zdola nahoru podle autora

Druhý přístup, navrženou metodiku popsanou v části práce nazvané Návrh metodiky výběru dat portálu ČSSZ, je opačný, což je shora dolů a nazývá se top-down. Na data se nejprve pohlíží v celku na úrovni malého detailu, který se postupně zpřesňuje na konkrétní datovou sadu, jak znázorňuje obrázek č. 22.

Obrázek 22: Analýza shora dolů top-down podle autora

Přístup k analýze bottom-up - pro potřeby činnosti organizace státní správy, není nutné prověřovat z celkového pohledu, to se ale může projevit prodloužením celého procesu z důvodu neznalosti daného prostředí. Datové sady se mohou začít analyzovat hned, s tím že se k celkovému pohledu tato analýza v dalších fázích dopracuje. Přiřazení datové sady do určité oblasti dat může být problematické, protože detailní formát nemusí ukazovat přesně, kam datovou sadu umístit. Datové sady se mohou navzájem překrývat, což lze zjistit až z celkového pohledu. Je důležité jednotlivé detailní formáty upravovat tak, aby nevznikala duplicita dat v jednotlivých sadách. Další problém spočívá ve vynechání některých datových sad na základě jejich absence v předepisujícím zákoně pro tento úřad, popřípadě v organizačním řádu.

Top-down analýzou se na základě celkového pohledu, který nejprve pokryje úplnou činnost orgánu státní správy, a postupně vyselektuje jednotlivé datové sady, zmenšuje riziko mylného opomenutí.

Pokud budou nejprve identifikovány oblasti pro určitou datovou sadu, snáze se tyto datové sady naleznou a správně pojmenují. Dochází též v celé oblasti dat k udržení stejného datového detailu a nedojde k vzájemným přesahům. To vše vede k lepší spolupráci a vzájemnému porozumění mezi řešitelem a pracovníky daného odboru. Jelikož obě zainteresované strany budou na datové oblasti pohlížet od samého začátku, dojde tím k lepšímu porozumění, kdo odpovídá za které datové sady a jaké datové sady jsou řešitelem hledány. Pohled ze shora dolů obchází rizika, která se pojí ke špatnému určení datové sady a zodpovědnosti za její publikaci. Výhoda též spočívá v možnosti aplikace tohoto přístupu napříč státní správou a neomezuje se jen na jednu organizaci státní správy. Zaznamenat lze i situace, kdy analýzu shora dolů nelze využít, a to pokud se otevírá pouze jediná datová sada. Jedná se například o databázi, která obsahuje tabulkové soubory. Otevřená licence, pod kterou jsou tyto soubory zveřejněny, umožní jejich další zpracování. Se soubory mohou dále pracovat občané a různé organizace. Smysluplné využití pro tyto soubory však najdou i vývojáři informačních technologií ze soukromého sektoru, popř. akademická sféra. Jak vyplývá z následující tabulky, je pro ČSSZ výhodnější přístup top-down.

Přístup zdola nahoru: bottom-up	
<p>Výhody přístupu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analýza zahájena okamžitě • Možnost využití úřadem při publikaci konkrétních datových sad 	<p>Nevýhody přístupu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nebezpečí vynechání datové sady • Přizpůsobování detailu datových sad v průběhu analýzy • Složitost přiřazení dat k určité datové oblasti • Nesnadno identifikovatelné překrytí datových sad
Přístup shora dolů: top-down	
<p>Výhody přístupu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Snadná identifikace datových sad • Stejná úroveň detailu v datové oblasti • Zabránění přesahů • Snáze přidělená odpovědnost za datovou sadu • Možnost aplikace na všechny úřady napříč veřejnou správou 	<p>Nevýhody přístupu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nezbytnost znalosti činnosti úřadu, pro správnou identifikaci datových oblastí • Pro publikaci jediné datové sady je tento přístup příliš složitý

Tabulka 10: Výhody a nevýhody obou přístupů z pohledu autora této práce

6 Závěr

Hlavním cílem diplomové práce byl návrh metodiky analýzy a výběru dat vhodných publikování v otevřeném formátu u zvoleného subjektu veřejné správy. Tento cíl je provázán s celou diplomovou prací. Část nazvaná Teoretická východiska, vymezila pojmy, došlo k seznámení s historickým vývojem eGovernmentu, jeho současným stavem, legislativou a rozvojem jeho strategie ČR. V závěru byl porovnán eGovernment s ostatními státy EU a byla uvedena některá doporučení pro Českou republiku. Vlastní práce zobrazuje otevřená data na portálu vybraného subjektu - České správy sociálního zabezpečení nejprve v obecné rovině a dále také přímo na příkladech otevření dat, která byla vybrána na základě vyhodnocení dvou dotazníků. Podrobně byly jednotlivé kroky řešeny v následujících dílčích cílech.

První dílčí cíl vymezil oblasti otevřených dat ve veřejné správě České republiky ve vztahu k eGovernmentu. Zde byl postupně popsán stav českého eGovernmentu od jeho historie, až po současnost a plán strategického období nejbližších let. Pohled pomocí legislativy popsal zákony, které eGovernment vymezují a kterými se řídí. V další části byly přiblíženy přímo zákony, které je ČSSZ povinna dodržovat, a ze kterých je možno identifikovat její činnosti. Na základě předchozích faktorů vzniklo doporučení podepřené o studii ICT UNIE - Sdružení firem zabývajících se informační technologií zaměřenou na činnost vlády týkající se eGovernmentu, tak i doporučení autora práce směřující na zkvalitnění portálu státní správy, standardizace služeb a rozšíření telekomunikační infrastruktury, při zvýšení její dosavadní kvality. V rámci uceleného pohledu na eGovernment pomocí Open Data Index, bylo porovnáno 70 zemí a Česká republika skončila v roce 2015 na 21. místě. Došlo i na vzájemné porovnání životních situací nalezených na portálu EU, Velké Británie a ČR. Srovnání poukazuje na nesoulad mezi vybranými subjekty ve věci pochopení životní situace. Některé životní situace se překrývají, jiné jsou řešeny rozdílně. Veřejná správa ČR sice produkuje velké množství informací majících charakter veřejných dat, ale zájemcům o jejich získání jsou kladeny překážky procesního a technologického rázu. Pouhé vystavení dat na webu instituce podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, pouze formou statistických dat která nejsou ve formátu umožňujícím s daty vytvářet další efektivní práci, považují některé úřady mylně za informace ve formátu otevřených dat.

Druhý dílčí cíl analyzoval omezení rizik v oblasti zveřejňovaných dat veřejné správy České republiky ve formátu otevřených dat. Nejprve byla identifikována obecná rizika, například citlivé a osobní údaje, odtajnění anonymních údajů, zneužití publikovaných dat, porušení ochrany osobních a firemních dat, zveřejnění zavádějících či klamných údajů nebo zkreslené závěry rozhodování. Z obecného hlediska je doporučeno otevření dat těm datovým sadám, které jsou bez velké dodatečné pracnosti, obsahují žádná či minimální rizika. Nesmí obsahovat informace spojené s citlivými údaji organizace a publikované v jiném než otevřeném formátu, např. ve výroční zprávě. Na základě diskuze mezi řešitelem a vedoucími pracovníky OSSZ Plzeň - sever byla vyhodnocena rizika jednotlivých datových sad. Zde došlo k poznání, že s vyššími riziky je spojena datová sada zveřejnění odpovědi na žádosti podle zákona, a proto je zde nutné data anonymizovat a dbát na předepsané normy a jejich dodržování. Dvě další datové sady, u kterých došlo k otevření, s sebou nenesou žádná, nebo minimální rizika. Především minimálním rizikům lze anonymizací osobních údajů a připojením komentáře na odstranění dezinterpretace dat

přímo k datové sadě, popřípadě zavést kontrolní mechanismus. Individuální důchodové konto nesplňovalo podmínky pro formát datové sady.

Třetím dílčím cílem byl návrh postupů řešení publikace otevřených dat ve veřejné správě a jejich ověření na vybraném subjektu veřejné správy České republiky - ČSSZ. Tato práce obsahuje dvě možnosti přístupu k analýze dat. Prvním přístupem je bottom-up neboli analýza zdola nahoru a druhým přístupem je top-down neboli analýza shora dolů. Bottom-up byl použit na příkladu analýzy cílené na otevřená data pro Českou správu sociálního zabezpečení. Na základě průzkumu bylo zjištěno, co požadují klienti. Top-down se řídil pokyny OSSZ, ČSSZ, MPSV. Pohled přes procesní analýzu na otevřená data byl vybrán k ověření metodiky. Výzkum byl proveden na vybraném subjektu Okresní správě sociálního zabezpečení Plzeň - sever na základě dotazníkového šetření mezi pracovníky jednotlivých odborů OSSZ, tak i mezi jejich klienty. Následně byly vybrány čtyři datové sady, u kterých byl proveden pokus o jejich otevření ve formátu otevřených dat - ekonomický informační systém s roční periodou, měsíční výše stavu vymáhané pohledávky s měsíční periodou, zveřejněné odpovědi na žádosti podle zákona s měsíční periodou a individuální důchodové konto klienta. Tyto sady byly posouzeny z hlediska procesů, významu, předpisových zákonů a rizikovosti. Byl určen původce a konečný uživatel - příjemce dat. Vybrané sady se ještě posoudily z hlediska velikosti, periodicity aktualizací, velikosti změny, formátu, složitosti a priority datové sady. K publikaci ve formátu otevřených dat i přes její vyšší rizikovost byla doporučena sada zveřejněné odpovědi na žádosti podle zákona. U datové sady měsíční výše stavu vymáhané pohledávky je rizikovost nízká, složitost střední, pracnost nízká s měsíční periodou a ČSSZ se rozhodla pro její otevření. Ekonomický informační systém má nejnižší rizikovost i složitost, a je tak ukázkovou datovou sadou publikace formátu otevřených dat, a proto ČSSZ vidí jeho otevření jako bezproblémové. U individuálního důchodového konta klientů se nejedná o otevřená data, a proto nebude tato datová sada otevřena. Uvedené příklady publikování datových sad byly myšleny jako doplňkové služby, které mají zlepšit poskytování informací vůči klientům OSSZ Plzeň - sever, neměly by však duplikovat služby na e-portálu ČSSZ, který je hlavním místem pro publikaci otevřených dat. Z dosažených poznatků vyplývá, že je k analýze dat pro ČSSZ výhodnější přístup top-down.

Jedním z možných rozšíření této práce je aplikace vytvořeného metodického postupu a využití přístupu top-down při analýze dat v některé z dalších organizací státní správy, např. na Úřadu práce nebo Všeobecné zdravotní pojišťovně. Pokračováním v přístupu navržené analýzy top-down, je možnost využití části práce Návrh metodiky výběru dat na portálu ČSSZ, která popisuje možnosti hledání dat. Další příležitostí pokračování toho výzkumu je vytvoření referenčního modelu, který bude využitelný pro více typů organizací státní správy a samosprávy.

7 Seznam použitých zdrojů

- ACCENTURE: A New Era for European Public Services: Cloud Computing the Game [online]. 2013, 32 stran [cit. 2015-10-08]. Dostupné z: <http://1url.cz/dnS6>
- Akční plán České republiky „Partnerství pro otevřené vládnutí“: Závazek III. /3 - zpřístupnění dat a informací. Korupce.cz [online]. 14. 9. 2011 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/D0Py>
- Are They Marketing Our Privates Public?: Emerging Risk of Government Open data Initiatives. KEENAN, Thomas. Ec.europa.eu [online]. Canada: University of Calgary, 2011 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/50YD>
- BERNERS-LEE, Tim. Design Issues: Linked Data. W3.org [online]. 18. 6. 2006, 18. 06. 2009 [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://1url.cz/FfPX>
- BIZE, Christian, Tom HEATH a Tim BERNERS-LEE. Linked Data: The Story So Far. Tomheath [online]. International Journal on Semantic Web and Information Systems, 2009 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://1url.cz/ZfPn>
- CKAN Czech Republic. datablog.cz [online]., 2012 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://1url.cz/Ofcz>
- Czech POINT: Co je Czech POINT. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Czechpoint.cz [online]. Praha, 2010, 7. 2. 2015 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://1url.cz/bfAx>
- ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ: krajská a okresní pracoviště /plzeňský-kraj/ossz-Plzeň-sebe [online]. Praha, 2015, 2. 11. 2015 [cit. 2015-11-21]. Dostupné z: <http://1url.cz/bmd1>
- ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ: e- portál. ČSSZ. [Http://www.cssz.cz](http://www.cssz.cz) [online]. Praha [cit. 2015-09-25]. Dostupné z: <http://1url.cz/snKK>
- ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ: Organizační struktura. [Cssz.cz](http://www.cssz.cz) [online]. Praha, 2015, 30. 8. 2015 [cit. 2015-11-17]. Dostupné z: <http://1url.cz/AxWb>
- Česká správa sociálního zabezpečení: otevřená data. [Data.cssz.cz](http://www.data.cssz.cz) [online]. Praha: ČSSZ, 2015 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://1url.cz/ztMxT>
- Česká správa sociálního zabezpečení: otevřená data. [Data.cssz.cz](http://www.data.cssz.cz) [online]. Praha: ČSSZ, 2015 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://1url.cz/ftMxj>
- Česká správa sociálního zabezpečení: otevřená data. [Data.cssz.cz](http://www.data.cssz.cz) [online]. Praha: ČSSZ, 2015 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://1url.cz/1tMxd>
- ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ: Otevřená data. [Data.cssz.cz/web/otevrena-data/katalog-otevrenych-dat](http://www.data.cssz.cz/web/otevrena-data/katalog-otevrenych-dat) [online]. Praha, 2015, 2. 11. 2015 [cit. 2015-11-21]. Dostupné z: <http://1url.cz/Yxak>
- ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ: [cssz.cz/cz/o-ČSSZ/vedeni](http://www.cssz.cz/cz/o-ČSSZ/vedeni). [online]. Praha, 2015, 2. 11. 2015 [cit. 2015-11-21]. Dostupné z: <http://1url.cz/OmTS>
- ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ: životní situace. ČSSZ. [Http://www.cssz.cz](http://www.cssz.cz) [online]. Praha [cit. 2015-09-25]. Dostupné z: <http://1url.cz/Qn0c>
- Český statistický úřad: Databáze Eurostat. [Apl.czso.cz](http://apl.czso.cz) [online]. 2008, 05. 04. 2015 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z <http://1url.cz/d0Ev>
- Český eGovernment má nový strategický rámec: Bude online komunikace povinná?. PETERKA, Jiří. [Lupa.cz](http://lupa.cz) [online]. 2013 [cit. 2015-02-09]. Dostupné z: <http://1url.cz/0Z63>
- ČSSZ. Strategie rozvoje IKT ČSSZ do roku 2014 pdf. [Www.mpsv.cz/zakazky/malezakazky](http://www.mpsv.cz/zakazky/malezakazky) [online]. Praha: Ústředí - odbor koncepcí a systémové integrace, 2010 [cit. 2015-10-12]. Dostupné z: <http://1url.cz/un6h>

Databáze strategií: portál pro strategické řízení. Www. Databáze -strategie.cz/ [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://1url.cz/IAZ0>

Digitální agenda pro Evropu. PETERKA, Jiří. Lupa.cz [online]. 2015, 31. 5. 2010 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/S0Pd>

Domácnosti s připojením k internetu podle místa použití: % jednotlivců ve věku 16 až 74 let. Apl.czso.cz [online]. 2008, 05. 04. 2015 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z <http://1url.cz/10E4>

Důchodové pojištění: Legislativa. Česká správa sociálního zabezpečení [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://1url.cz/vxe2>

ePortal.čssz: online služby. Eportal.cssz.cz [online]. Praha: ČSSZ, 2015, 30. 12. 2015 [cit. 2015-12-30]. Dostupné z: <http://1url.cz/Byt8>

EGovernment: Symboly eGovernmentu. <Http://egovernment.euweb.cz> [online]. 2015 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://1url.cz/x0q7>

eIDAS aneb do roka a do dne: vlastně ještě dříve [online]. PRAHA: Vydavatelem magazínu E -government je společnost info.com s.r.o., 2015, 10. 11. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://1url.cz/XAZe>

EGovernment: Symboly eGovernmentu. <Http://egovernment.euweb.cz> [online]. 2015 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://1url.cz/x0q7>

Evropská unie: Váš život a podnikání v EU. EVROPSKÁ UNIE. Europa.eu: eu-life [online]. EU, 2015 [cit. 2015-10-08]. Dostupné z: <http://1url.cz/an03>

GLOBAL OPEN DATA INDEX: Czech Republic. Index.okfn.org [online]. 2015 [cit. 2015-12-09]. Dostupné z: <http://1url.cz/e07n>

GLOBAL OPEN DATA INDEX: Place overview. Index.okfn.org [online]. 2015 [cit. 2015-12-09]. Dostupné z: <http://1url.cz/5AgF>

HALÁSKOVÁ, Martina. Veřejná správa v české republice a v zemích EU. 1. vyd. Ostrava: VŠB-Technická univerzita Ostrava, 2006. 177 s. ISBN 80-248-1266-5.

HENDRYCH, Dušan. A KOLEKTIV. Právní slovník: 1. Podstatně rozšířené. Praha: C. H. Beck, 2001. Beckovy odborné slovníky. ISBN 80-7179-360-4.

Historie minulých vlád: STÁTNÍ INFORMAČNÍ POLITIKA - CESTA K INFORMAČNÍ SPOLEČNOSTI. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Vlada.cz [online]. Praha, 2009, 2015 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://1url.cz/jfAb>

HRABALÍK, Tomáš. KATEDRA MATEMATIKY, ODDĚLENÍ GEOMATIKY, FAKULTA APLIKOVANÝCH VĚD, ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI.: návratnost investic projektů GIS ve veřejné správě. 2011, Ostrava: GIS Ostrava, 23-26. 01. 2011. Dostupné také z: <http://1url.cz/s6If>

HRABĚ, Pavel. Koncepce podnikové architektury pro reformu veřejné správy ČR. Praha, 2014. Academia © 2015. Doktorská disertační práce. VŠE -FIS. Vedoucí práce Prof. Ing. Josef Basl, CSc. Dostupné také z: <http://1url.cz/WnIZ>

CHLAPEK, D., O. NOVOTNÝ, J. KUČERA, M. NEČASKÝ a M. JEDLIČKOVÁ. Návrh prioritních oblastí zvýšení otevřenosti ČTÚ: [studie ČTÚ]. Praha, 2013.

CHLAPEK, Dušan, Jan KUČERA, Martin NEČASKÝ, Tomáš KROUPA a Vladimír WAIS. Koncepce katalogizace otevřených dat VS ČR: zkrácená verze. Korupce.cz [online]. Praha, 2012 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://1url.cz/ufY0>

CHLAPEK, Dušan, Jan KUČERA a Martin NEČASKÝ. Metodika publikace otevřených dat veřejné správy ČR. Korupce.cz [online]. Verze1.0. Praha, 2012 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/F0Yp>

ICT UNIE kritizuje způsob řízení eGovernmentu v Česku, zformulovala doporučení pro jeho zlepšení. Tisková zpráva. parlamentnilisty.cz [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: <http://1url.cz/atMnL>

Iniciativa eEurope+ završena. PETERKA, Jiří. Lupa.cz: clanky [online]. 8. 3. 2004, 9. 3. 2004 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://1url.cz/jfAX>

Iniciativa za otevřenou datovou infrastrukturu. KATEDRA SOFTWAREVÉHO INŽENÝRSTVÍ, MFF UK v Praze. Opendata.cz: Otevřená datová infrastruktura [online]. Praha, 2012, 19. 3. 2014 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/a0cB>

Institut pro digitální ekonomiku. Digitalniekonomika.cz [online]. 2013 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://1url.cz/90qc>

Jednotlivci používající internet ve vztahu k orgánům veřejné správy: % jednotlivců ve věku 16 až 74 let. Apl.czso.cz [online]. 2008, 05. 04. 2015 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://1url.cz/s0EJ>

Katalog dat České republiky. MYNYRZ, Jindřich. Datablog.cz: Prostor pro kreativní práci s informacemi [online]. 9. 3. 2012 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://1url.cz/Ofcz>

Lékařská posudková služba: Legislativa. Česká správa sociálního zabezpečení [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://1url.cz/ExeN>

LIDSKÝ, Vít, Ivana ŠVARCOVÁ, Petr BUDIŠ, Zbyněk LOEBL a Barbora PROCHÁZKOVÁ. EGovernment bezpečně. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2462-1

Metodika procesního modelování agend veřejné správy: Dílčí výstupy v rámci projektu procesního modelování veřejné správy pdf. [online]. Finální verze 2.3. Praha: Accenture Central Europe B. V., organizační složka, 2013, 13. 9. 2013 [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://1url.cz/Mxgu>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. Strategický rámec rozvoje veřejné správy a eGovernmentu 2014+ [online]. Praha, únor 2013. Dostupné z: <http://1url.cz/wAfQ>

Národní katalog otevřených dat: Datové sady. Portal.gov.cz [online]. Praha, 2015, listopad 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://1url.cz/TAC9>

Nařízení eIDAS bylo dne 28. srpna 2014 zveřejněno v Úředním věstníku EU. Www.mvcr.cz [online]. Praha, 2014, Listopad 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://1url.cz/sAZM>

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 910/2014. Http://eur-lex.europa.eu: Úřední věstník Evropské unie [online]. Brusel, 2014 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/QttuQ>

Novela Zákona o svobodném přístupu k informacím. KORBEL, František a Jan VÁŇA. Epravo.cz [online]. Praha, 2015, 5. 11. 2015 [cit. 2015-11-25]. Dostupné z: <http://1url.cz/wxIU>

Opendata CZ: Proč otevřená data. Opendata.cz: Otevřená datová infrastruktura [online]. [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://1url.cz/afcK>

Open data is a force for good, but not without risks. David HAND. Theguardian.com [online]. 2012 [cit. 2015-04-16]. Dostupné z: <http://1url.cz/U0AT>

Open Definition: Otevřená definice - definice otevřených znalostí. Opendefinition.org [online]. Verze 2.0. [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://1url.cz/zfPa>

Open Knowledge Foundation: Open Data Handbook Documentation. Opendatahandbook.org [online]. 2011 [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://1url.cz/yxgF>

Otevřená data: Ministerstva financí ČR. MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Data.mfcr.cz/cs [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://1url.cz/i0qf>

Otevřená data. Otvorenadata.cz [online]. Praha: Fond Otakara Motejla, 2014 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/dtMUo>

PEKÁRKOVÁ, Jitka. Veřejné finance: Teorie a praxe. 1. vyd. Praha: Wolters Kulwer Česká republika, 2011. 642 s. ISBN 978-80-7357-698-1

PECHA, Tomáš. Standardy otevřených dat: Co jsou otevřená data? In: Opendata.gov.cz/ [online]. Praha: Public Domain, 2015 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <http://1url.cz/2ttAd>

PETERKA, Jiří. Osm priorit státní informační politiky - I. In: Earchiv.cz: a novinky [online]. Praha: Novinky.cz, 1999 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <http://1url.cz/2ttmo>

Pojištění OSVČ: Legislativa. Česká správa sociálního zabezpečení [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://1url.cz/5xeE>

Procesní modelování agend veřejné správy: Informace o projektu, cílech a aktuality o projektu. Mvcr.cz: Efektivní veřejná správa [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2015 [cit. 2016-02-19]. Dostupné z: <http://1url.cz/0tten>

Project COMSODE: Components Supporting the Open Data Exploitation. Www.eea [online]. EU, 2016 [cit. 2016-03-07]. Dostupné z: <http://1url.cz/QtMeH>

Přední evropský projekt pro Linked Open Data vydává novou sadu nástrojů pro využití potenciálu dat [online]. In: EU: Konsorcium projektu LOD2, 2012 [cit. 2016-03-07]. Dostupné z: <http://1url.cz/mtMew>

Příručka Jak otevírat data. MRÁČEK, Jakub, Jan BOČEK a Jáchym ČEPICKÝ. Otevrenadata.cz [online]. Praha: Fond Otakara Motejla, 2014, 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/UAfJ>

Poradenský portál: SWOT analýza. STŘELEČ, Jiří. Vlastnicesta.cz: Zvolte si vlastní cestu [online]. 23. 07. 2012 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://1url.cz/ifmA>

Portál veřejné správy: Životní situace. MINISTERSTVO VNITRA. Portal.gov.cz: portal/obcan/situace/ [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-10-08]. Dostupné z: <http://1url.cz/Mn0z>

SLOVNÍK: nejčastěji používaných zdrojů ve veřejné správě. Svs.institutpraha.cz [online]. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2008-2015, 11. 4. 2014 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://1url.cz/sfPB>

SEDLÁK, Jan. Zpravy.e15.cz [online]. 2013, 24. 3. 2013 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://1url.cz/ufAy>

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/93/ES. Http://eur-lex.europa.eu [online]. EU, 1999, 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://1url.cz/iAft>

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES. EVROPSKÝ PARLAMENT. Eur-lex.europa.eu [online]. Brusel, 17. listopadu 2003 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/yxIV>

Státy EU otevřou svá data: Česko to potřebuje jako sůl. SEDLÁK, Jan. Zpravy.e15.cz [online]. 11. 4. 2013 [cit. 2015-04-16]. Dostupné z: <http://1url.cz/80A4>

Systemonline: E-government v roce 2014. KONOPA, Prokop Konopa. Systemonline.cz [online]. 2015 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://1url.cz/IfmM>

Sunlight Foundation: Ten Principles for Opening Up Government Information. Sunlightfoundation.com [online]. 2010, 14. 11, 2012 [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://1url.cz/JfPh>

ŠTĚDRONĚ, Bohumír: Úvod do eGovernmentu v České republice: právní a technický průvodce. 1. Vydání, Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. s 9. ISBN 978-80-87041-25

United Nations: E-Government Survey 2014: E-Government for the Future we Want. Unpan3.un.org/ [online]. New York: United Nations, 2014 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://1url.cz/d0ZI>

Veřejný sektor: Princip řízení veřejného sektoru. ManagementMania.com. [online]. 2011-2013, 20. 04. 2013 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://1url.cz/cfPE>

Výzvy eGovernmentu v ČR a cesty k jejich řešení: Výzvy využívání otevřených dat v ČR. Cssi.cz [online]. Praha, 2013 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://1url.cz/w0P9>

Welcome to GOV.UK: The best place to find government services and information Simpler, clearer, faster. UK. Www.gov.uk [online]. UK, 2015 [cit. 2015-10-08]. Dostupné z: <http://1url.cz/Cn0D>

Zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 04. 04. 2000. Praha, Platnost od 25. 04. 2000, Účinnost od 01. 06. 2000 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/kttrX>

Zákon 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 11. května 1999 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/Wttrh>

Zákon č.111/2009 Sb.: o základních registrech. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 26. 03. 2009., Platnost od 27. 04. 2009., Účinnost od 01. 07. 2009., 01. 01. 2014 [cit. 2015-02-05 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/dttre>

Zákon č. 127/2005 Sb. o elektronických komunikacích. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 2005 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/9ttoN>

Zákon č.137/2006 Sb. o veřejných zakázkách. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 14. 03. 2006, Platnost od 19. 04. 2006, Účinnost od 01. 07. 2006 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/cttrf>

Zákon č. 181/2014 Sb.: o kybernetické bezpečnosti. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 23. 07. 2014, Platnost od 29. 08. 2014, Účinnost od 01. 01. 2015 [cit. 2015-02-05 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/lttra>

Zákon č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 17. 07. 2008, Platnost od 19. 08. 2008, Účinnost od 01. 07. 2009 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/lttrD>

Zákon č. 301/2008 Sb. změna zák. souvisejících s přijetím zák. o elektronických úkonech. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 17. 07. 2008, Platnost od 19. 08. 2008, Účinnost od 01. 07. 2009 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/Bttrg>

Zákon č.328/1999 Sb. o občanských průkazech. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 30. 11. 1999, Platnost od 27. 12. 1999, Účinnost od 01.07.2000 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/yttr4>

Zákon č. 365/2000 Sb. o informačních systémech veřejné správy. Portál veřejné správy: Informace pro občany České republiky [online]. Praha, 14. 09. 2000., Platnost od 23.10.2000., Účinnost od 23. 10. 2000, 01. 05. 2014 [cit. 2015-02-05 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://1url.cz/lttro>